

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

**Інформаційно-аналітичні матеріали
за підсумками
2019 року**

За загальною редакцією ректора, академіка В. С. Бакірова

ЗМІСТ

I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Організація науково-дослідної діяльності

2.2. Результати наукових досліджень

2.3. Діяльність спеціалізованих вчених рад

2.4. Студентська науково-дослідна робота

2.5. Інноваційна діяльність

III. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ – ОСНОВНІ КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ

3.1. Напрями і спеціальності підготовки фахівців

3.2. Контингент здобувачів, які навчаються на денній і заочній формах навчання (громадяни України й іноземні студенти)

3.3. Успішність студентів і випуск фахівців за денною та заочною формою навчання

3.4. Практична підготовка студентів

3.5. Розвиток академічної мобільності

3.6. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук

3.7. Освіта дорослих

3.8. Прийом на навчання до університету в 2019 році

IV. ЯКІСТЬ ОСВІТИ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

4.1. Університетська система забезпечення якості освіти

4.2. Участь університету у світових рейтингах

4.3. Підвищення педагогічної майстерності

4.4. Електронна освіта

V. ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКЕ НАВЧАННЯ. РОБОТА З ОБДАРОВАНОЮ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ

5.1. Підготовка до вступу в університет

5.2. Малий Каразінський університет

- 5.3. Робота з обдарованими дітьми
- 5.4. Співпраця з Малою академією наук України
- 5.5. Профорієнтаційна робота
- 5.6. Шефська допомога

VI. КУЛЬТУРНА, ВИХОВНА І СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

- 6.1. Культурна і виховна діяльність
- 6.2. Фізичне виховання та розвиток спорту

VII. ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

- 7.1. Комплектування фондів
- 7.2. Обслуговування користувачів. Упровадження автоматизованих технологій
- 7.3. Культурно-просвітницька діяльність
- 7.4. Наукова і методична діяльність ЦНБ

VIII. МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИЙ КОМПЛЕКС УНІВЕРСИТЕТУ

- 8.1. Музей історії університету
- 8.2. Музей природи
- 8.3. Музей археології
- 8.4. Навчальний центр «ЛандауЦентр»
- 8.5. Культурно-просвітницький центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр»
- 8.6. Художня галерея імені Генріха Семирадського
- 8.7. Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

IX. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

X. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

XI. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

XII. ВИКОНАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНОК ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ, А ТАКОЖ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ

XIII. ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ

I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Станом на 1 грудня 2019 року в університеті працювало 1 755 штатних науково-педагогічних працівників та 193 науковці, серед яких – два академіки НАН України, 3 члени-кореспонденти НАН України, 285 докторів наук, професорів і 1000 кандидатів наук, доцентів (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Кадровий склад університету станом на 01.12.2019 р

№	Науково-педагогічні працівники та працівники	Кількість штатних працівників осіб	
		2018 рік	2019 рік
	Усього	4 565	4 705
1	Науково-педагогічні працівники	1 670	1 755
2	Наукові працівники	201	193
3	Доктори наук, професори, у т. ч.	280	285
	3.1. науково-педагогічні працівники	261	266
	3.2. наукові працівники НДЧ	19	19
4	Кандидати наук, доценти, у т. ч.	941	1 050
	4.1. науково-педагогічні працівники	849	914
	4.2. наукові працівники НДЧ	79	86
	4.3. інші	13	50
5	Навчально-допоміжний персонал	738	792
6	Допоміжний персонал НДЧ	91	71
7	Адміністративно-управлінський персонал	1 027	1 031
8	Господарський і обслуговуючий персонал	838	863

В університеті працюють 548 зовнішніх сумісників, серед яких – 26 академіків і членів-кореспондентів НАН України, 153 доктори наук і 224 кандидати наук.

Таким чином, всього в освітньому процесі й науковій роботі брали участь 438 докторів наук, професорів і 1 274 кандидати наук, доценти.

Серед науково-педагогічних працівників 67,2 % мають наукові ступені та вчені звання (табл. 1.2).

Найбільший відсоток кадрів вищої кваліфікації мають факультети: історичний (100 %), радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем (90,9 %), юридичний (91,6 %); ННІ «Фізико-технічний факультет» (91,4 %), ННІ «Каразінська школа бізнесу» (90,4 %)

Серед деканів факультетів 65,2 % – докторів наук, професорів і 34,7 % – кандидатів наук, доцентів; середній вік – 56,8 років; серед завідувачів кафедр

70,3 % – докторів наук, професорів, 29,6 % – кандидатів наук, доцентів; середній вік – 61 рік.

Таблиця 1.2

Науково-педагогічні працівники

Науково-педагогічні працівники	2018 рік		2019 рік	
	Кількість	%	Кількість	%
Усього	1 670	100	1 755	100
У тому числі:				
докторів наук, професорів	261	15,6	266	15,1
кандидатів наук, доцентів	849	50,8	914	52,0
Усього науково-педагогічних працівників із науковими ступеннями та вченими званнями	1 110	66,4	1 180	67,2
Середній вік	48		49	
До 30 років	140	8,3	151	9,6
30-39 років	424	25,3	437	24,9
40-49 років	452	27,0	472	26,8
50-59 років	265	15,8	324	18,4
Понад 60 років	389	23,2	371	21,1
Пенсійного віку, чол.	235	60,4	223	60,1
Пенсійного віку, жін.	154	39,5	148	39,8
Усього науково-педагогічних працівників пенсійного віку	389	23,2	371	21,1

Таблиця 1.3.

Керівники факультетів і кафедр

	Керівний склад	2018 рік		2019 рік		
		К-ть	%	К-ть	%	
1	Декани, директори інститутів	23	100	23	100	
	Із них докторів наук, професорів	15	65,2	15	65,2	
	кандидатів наук, доцентів	8	34,7	8	34,7	
	За віком:					
	Середній вік	57,0		56,8		
	До 30 років	-	-	-	-	
	30 - 39 років	2	8,6	3	13,0	
	40 - 49 років	4	17,3	4	17,3	
	50 - 59 років	8	34,7	6	26,0	
	Понад 60 років	10	43,4	10	43,4	
	Пенсійного віку	10	43,4	10	43,4	
	2	Завідувачі кафедр	126	100	128	100
		Із них докторів наук, професорів	89	70,6	90	70,3
кандидатів наук, доцентів		37	29,3	38	29,6	
За віком:						
Середній вік		59,5		61		
До 30 років		-	-	-	-	
30 - 39 років		6	4,7	5	3,9	
40 - 49 років		25	19,8	24	18,7	
50 - 59 років		28	22,2	27	21,0	
Понад 60 років		67	53,1	72	56,2	
Пенсійного віку		67	53,1	72	56,2	

Таблиця 1.4

Науково-педагогічні працівники на факультетах(станом на 01.12.2019 р.)

№ з/п	Структурний підрозділ	Кількість осіб	У тому числі							
			Доктори наук, професори		Кандидати наук, доценти		Викладачі з н.ст. і вч. зв.		Викл. без н.ст. і вч. звання	
			К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
1	Біологічний	83	12	14,4	45	54,2	57	68,6	26	31,3
2	Геології, географії, рекреації і туризму	44	11	25,0	26	59,0	37	84,0	7	16,0
3	ННІ екології	20	5	25,0	8	40,0	13	65,0	7	25,0
4	Економічний	118	18	15,2	74	62,7	92	77,9	26	22,0
5	Іноземних мов	248	15	6,0	96	38,7	111	44,7	137	55,2
6	Історичний	37	15	40,5	22	59,4	37	100	-	-
7	Комп'ютерних наук	73	19	26,0	35	47,9	54	73,9	19	26,0
8	Медичний	290	24	8,2	124	42,7	148	51,0	142	48,9
9	Математики і інформатики	58	12	20,6	36	62,0	48	82,7	10	17,2
10	Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу	84	10	11,9	51	60,7	61	72,6	23	27,3
11	Психології	37	5	13,5	26	70,2	31	83,7	6	16,2
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютер-них систем	44	13	29,5	27	61,3	40	90,9	4	9,0
13	Соціологічний	61	9	14,7	36	59,0	45	73,7	16	26,2
14	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	18	2	11,1	13	72,2	15	83,3	3	16,6
15	ННІ «Фізико-технічний факультет»	35	12	34,2	20	57,1	32	91,4	3	8,5
16	Фізичний	56	13	23,2	36	64,2	49	87,5	7	12,5
17	Філологічний	102	13	12,7	65	63,7	78	76,4	24	23,5
18	Філософський	93	28	30,1	54	58,0	82	88,1	11	11,8
19	Хімічний	49	10	23,2	32	65,3	42	85,7	7	14,2
20	Юридичний	60	14	23,3	41	68,3	55	91,6	5	8,3
21	ННІ міжнародної освіти	80	2	2,5	27	33,7	29	36,2	51	63,7
22	Кафедра фізичного виховання і спорту	30	-	-	3	10,0	3	1,0	27	90,0
23	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	21	4	19,0	15	71,4	19	90,4	2	9,5

24	Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного навчання)	14	-	-	2	14,2	2	14,2	12	85,7
	Усього по університету	1 755	266	15,1	914	52,0	1 180	67,2	575	32,7

Таблиця 1.5

**Науково-педагогічні працівники пенсійного віку
(станом на 01.12. 2019 р.)**

№ з/п	Структурний підрозділ	2018 рік			2019 рік		
		Осіб	Із них пенс.віку	% осіб пенс.віку	Осіб	Із них пенс.віку	% осіб пенс.віку
1	Біологічний	74	18	24,3	83	17	20,4
2	Геології, географії, рекреації і туризму	48	19	39,5	44	18	40,9
3	ННІ екології	19	4	21,0	20	4	20,0
4	Економічний	120	31	25,8	118	29	24,5
5	Іноземних мов	231	39	16,8	248	38	15,3
6	Історичний	38	14	36,8	37	13	35,1
7	Комп'ютерних наук	58	19	32,7	73	18	24,6
8	Медичний	226	21	9,2	290	19	6,5
9	Математики і інформатики	58	21	36,2	58	23	39,6
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	81	12	14,8	84	9	10,7
11	Психології	38	7	18,4	37	8	21,6
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	39	21	53,8	44	20	45,4
13	Соціологічний	63	11	17,4	61	10	16,3
14	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	19	3	15,7	18	4	22,2
15	ННІ «Фізико-технічний факультет»	35	18	51,4	35	18	51,4
16	Фізичний	59	32	54,2	56	30	53,5
17	Філологічний	101	19	18,8	102	15	14,7
18	Філософський	93	21	22,5	93	26	27,9
19	Хімічний	45	14	31,1	49	18	36,7
20	Юридичний	67	3	4,4	60	1	1,6
21	ННІ міжнародної освіти	100	33	33,0	80	23	28,7
22	Кафедра фізичного виховання і спорту	33	6	18,1	30	6	20,0
23	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	11	2	18,1	21	3	14,2
24	Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання	14	1	7,1	14	1	7,1

	Усього по університету	1 670	389	23,2	1 755	371	21,1
--	-------------------------------	--------------	------------	-------------	--------------	------------	-------------

В університеті протягом 2019 року на штатних посадах факультету іноземних мов працювали 5 викладачів з Італії, КНР, Сирії та ФРН.

71 фахівець з Азербайджану, Болгарії, Великої Британії, Греції, Грузії, Естонії, Ізраїлю, Іспанії, Італії, КНР, Норвегії, Польщі, Республіки Корея, Румунії, Словаччини, США, Угорщини, Фінляндії, Франції, ФРН, Чехії, та Швейцарії читали лекції для студентів і співробітників університету, в тому числі в межах Програми Еразмус+, Проєкту Жана Моне.

Університет є базою проведення у Харкові різних заходів Інформаційного центру Німецької служби академічних обмінів (ДААД) у Києві.

Протягом 2018/2019 навчального року на посаді старшого викладача кафедри німецької філології та перекладу факультету іноземних мов працювала лектор Німецької служби академічних обмінів (ДААД) Вера Терстееген. З 1 вересня 2019 року в університеті перебуває інший лектор ДААД - Аманда Жиліч.

Університет плідно співпрацює з офісом Програми академічних обмінів імені Фулбрайта (США) в Україні.

У 2019 році в університеті перебував стипендіат ЕТА Програми імені Фулбрайта Крістофер Гері Коллісон, виконуючи дослідницький проєкт «Після Майдану: зростання громадянської культури в Україні» на соціологічному факультеті. Також з одноденним візитом в університет завітала колишній стипендіат ЕТА Програми імені Фулбрайта Анжела Качуєвські, вона ознайомила науковців університету зі своїми дослідженнями, над якими працювала протягом весняного семестру 2017/2018 навчального року.

Із вересня 2019 року до університету прибув стипендіат Програми академічних обмінів імені Фулбрайта Філіпп Копанц, із метою дослідницької та асистентської роботи на історичному факультеті протягом 2019/2020 навчального року.

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників і співробітників Каразінського університету – важлива складова системи управління якістю.

У 2019 році підвищили кваліфікацію 374 науково-педагогічних працівників та співробітників Каразінського університету (у 2017/2018 навчальному році – 355).

У 2019 році штатними співробітниками і докторантами Каразінського університету захищено 11 докторських дисертацій:

Бондаренко М. В. – ННІ «Фізико-технічний факультет»;

Вишнякова Г. М. – факультет математики і інформатики;

Голіков О. С. – соціологічний факультет;

Каріков С. А. – історичний факультет;

Кошман С. О. – факультет комп'ютерних наук;

Лазебник Ю.О. – економічний факультет;

Лахно І. В. – медичний факультет;

Рибін О. М. – факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем;

Резуненко О.В. – факультет інформатики і інформатики;

Сідоров В.І. – факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу;

Сухін В. С. – медичний факультет;

Чернцова О.В. – філологічний факультет.

Кандидатські дисертації захистили 61 особа.

Вчене звання професора отримали 7 осіб:

Зиков О. В. – ННІ «Фізико-технічний факультет»;

Крайнюков О.М. – ННІ екології;

Литовченко С. В. – ННІ «Фізико-технічний факультет»;

Максименко Н.В. – ННІ екології;

Храмцов О.М. – юридичний факультет;

Шерстюк С. О. – медичний факультет;

Шкодiна I. В. – факультет мiжнародних економiчних вiдносин та туристичного бiзнесу.

Вчене звання доцента отримали 23 особи, вчене звання старшого дослідника – 1 особа.

Звання «Почесний доктор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» присвоєно: Янку Ю. В. – директору Харківської обласної філармонії, Заслуженому діячу мистецтв України; Бакаю О.С. – начальнику відділу конденсованих середовищ і ядерної фізики Інституту теоретичної фізики ім. О.І. Ахієзера ННЦ ХФТІ, Голіку В.І. – генерал-майору Служби безпеки України, члену наглядової ради ХНУ імені В.Н. Каразіна; Сторіжку В.Ю. – академіку, директору інституту прикладної фізики НАНУ.

Звання «Заслужений професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» присвоєно Хворостову Є. Д. (медичний факультет).

Звання «Заслужений викладач Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» присвоєно Стервоєдову М. Г. (факультет комп'ютерних наук).

Звання «Заслужений науковий співробітник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» отримав Лазурик В. Т. (факультет комп'ютерних наук).

Державну премію України в галузі науки і техніки 2018 року присуджено завідувачу кафедри фізичної хімії, члену-кореспонденту НАН України Мчедлову-Петросяну М. О. (у складі авторського колективу) за роботу «Хімічний дизайн наноструктурованих матеріалів».

Орденом княгині Ольги III ступеня нагороджено декана юридичного факультету Кагановську Т. Є.

Орденом «За заслуги» III ступеня нагороджено завідувача кафедри хірургічних хвороб Хворостова Є.Д. (медичний факультет).

II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Організація науково-дослідної діяльності

Основною метою наукової і науково-технічної діяльності університету є одержання й використання нових наукових знань із метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання комплексних задач у сфері наукового, технологічного розвитку; впровадження та використання наукових і науково-практичних результатів. Розвиток та ефективна реалізація наукових досліджень в університеті є необхідною умовою підвищення його конкурентоздатності у міжнародному науково-освітньому просторі.

Ефективність наукових досліджень – один із найважливіших критеріїв оцінювання діяльності закладу вищої освіти у міжнародних та національних рейтингах. За такими показниками, як академічна репутація, якість науково-педагогічного потенціалу, якість навчання, міжнародне визнання, присутність у глобальному інформаційному просторі, обсяг фінансування науково-дослідних робіт (у тому числі – обсяг позабюджетних коштів), а також грантового фінансування на виконання досліджень, кількість отриманих патентів, наукових публікацій у міжнародних наукометричних базах даних Scopus і Web of Science, цитувань цих публікацій, число студентів, залучених до виконання наукової роботи, Каразінський університет посідає провідні позиції серед закладів вищої освіти України і є визнаним лідером української університетської науки.

Виконувався широкий спектр наукових робіт як для цивільних, так і для військових оборонних галузей, для захисту інтелектуальних та духовних цінностей, нагальних потреб суспільства і держави.

Основне джерело фінансування науково-дослідних робіт в університеті складають кошти загального фонду державного бюджету. Загальний обсяг державного фінансування наукових досліджень у 2019 році збільшився майже на 10 млн грн у порівнянні з 2018 роком – і склав 73 776,357 тис. грн. До

тематичного плану наукових досліджень і розробок, який виконує університет, включено 91 НДР, із них 60 НДР виконувалися за фундаментальними дослідженнями на загальну суму 48 378,990 тис. грн., 23 НДР – прикладні дослідження на суму 19 742,335 тис грн, 2 науково-технічні (експериментальні) розробки на суму 2 392,5 тис. грн та 6 наукових проєктів молодих вчених на суму 3 262,532 тис. грн.

Розподіл обсягів фінансування науково-дослідних робіт за науковими підрозділами університету наведено у табл. 2.1.

Для забезпечення збереження та належного функціонування 5 наукових об'єктів, що становлять національне надбання (Гербарій, Когерентно-оптичний процесор зображень Астрономічної обсерваторії, Комплекс для дистанційного зондування навколоземного космічного простору Радіофізичної обсерваторії, Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки, «Колекції ліній *Drosophila*» кафедри генетики та цитології біологічного факультету), Міністерством освіти і науки України було виділено 2 843,6 тис. грн.

Усього з державного бюджету у 2019 році на розвиток науки університет отримав бюджетних асигнувань у сумі 78 619,957 тис. грн.

За кошти замовників у 2019 році виконувалось 50 науково-дослідних робіт на загальну суму 8 027,7 тис. грн, у тому числі 3 НДР за договорами за зовнішнім зобов'язанням (Литва, Польща, Франція). Відбувалася науково діяльність в межах 1 гранту Президента для молодих вчених та 12 грантів із різних джерел фінансування.

Фінансування прикладних досліджень складає 31,2 % від загального обсягу фінансування наукових досліджень (23 004,867 тис. грн), що на 3,8 % більше ніж у 2018 році.

У 2019 році Каразінським університетом за тематичним планом виконуються 8 науково-дослідних робіт і розробок, результати яких мають важливе значення для підвищення обороноздатності та національної безпеки держави й мають прикладні результати подвійного використання на загальну суму 10,236 млн. грн. Із метою проведення спільних фундаментальних та прикладних досліджень, впровадження результатів спільних науково-технічних

досліджень підписано Меморандум про партнерство та співпрацю між Державним підприємством «Конструкторське бюро «Південне» та Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна. Із метою здійснення багатоцільового співробітництва у сфері високих технологій, зокрема у сфері радіолокаційної прихованості об'єктів, засобів розвідки та систем наведення й ураження укладено угоду про науково-технічне співробітництво між університетом та Центральним науково-дослідним інститутом озброєння та військової техніки Збройних Сил України.

Науковці університету презентували свої розробки на виставці досягнень у галузі озброєння та військової техніки в межах Міжнародної науково-технічної конференції «Перспективи розвитку озброєння та військової техніки Сухопутних військ», яка відбулася в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів, 16-17 травня 2019 р.). Каразінський університет презентував українську експозицію на XVI Міжнародній спеціалізованій виставці «Зброя та безпека – 2019», яка відбулася в Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, 8-11 жовтня 2019 р.), де було репрезентовано 10 розробок університету, зокрема, розробки для безпечного розмінування та укомплектування новими малогабаритними базовими структурами радіоелектронних систем для засобів радіозв'язку, радіопеленгації радіотехнічних комплексів та із забезпечення радіоелектронної безпеки.

Для розвитку матеріально-технічної бази Каразінського університету у 2019 році, за рахунок коштів спеціального фонду університету придбано обладнання на 21,5 млн грн, що дозволяє значно підвищити конкурентоздатність університетської науки.

Високий науковий рівень досліджень університету, наявність наукового потенціалу і сучасного наукового обладнання та приладів відзначив перший заступник Міністра освіти і науки України Ю. Ю. Полюхович на виїзному засіданні Президії Ради проректорів з наукової роботи закладів вищої освіти України, яке проходило у листопаді 2019 року на базі університету і НТУ «Харківський політехнічний інститут».

Наказом МОН України № 444 від 02.05.2018 р. «Про створення центрів колективного користування науковим обладнанням» на базі університету створено Центр колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія мікро- і нано-систем, новітніх матеріалів та технологій» за участю Харківського національного університету радіоелектроніки, Національного фармацевтичного університету. Цільові надходження на придбання наукового обладнання для Центру у 2019 році становлять 2,0 млн грн. Протягом року було придбано низку унікальних приладів, зокрема, флуоресцентний мікроскоп, спектрофотометр/флуорометр, атомно-абсорбційний спектрофотометр вартістю 2,546 млн грн. Наприкінці 2019 року отримано ще додатково 6,8 млн грн.

Користуватися обладнанням Центру зможуть співробітники, молоді вчені та студенти університету, а також дослідники інших закладів.

Із 2008 року в університеті діє «Фонд розвитку і модернізації навчально-наукового обладнання». Метою створення цього фонду є, крім модернізації навчально-наукового обладнання, активізація наукової діяльності, підтримка науково-дослідних робіт, що пов'язані зі створенням та впровадженням новітніх технологій. У 2019 році виконуються 30 робіт на загальну суму 4 368,2 тис. грн.

Однією із задач науково-дослідної частини університету є розвиток та збільшення обсягів позабюджетного фінансування. Переважна частина коштів припадає на фінансування робіт, що проводяться за міжнародними грантами і програмами. Наявність грантів на проведення фундаментальних НДР є визнанням авторитету вчених Каразінського університету й актуальності тематики наукових досліджень.

Щорічно в межах міжнародного співробітництва виконується 7–10 проєктів УНТЦ, Горизонт-2020, NATO, МАГАТЕ, CRDF, а також за угодами з міжнародними науковими центрами. У 2019 році за міжнародними програмами і партнерськими угодами в Каразінському університеті виконуються 12 робіт на загальну суму 4,6 млн грн.:

– Грант «Дедуктивна квантова молекулярна механіка алотропних сполук карбону». Термін: 2017–2019 рр. Загальний обсяг фінансування – 83,3 тис. євро. Фінансується Рейнсько-Вестфальським університетом (м. Аахен, Німеччина). Керівник – докт. хім. наук, проф. Черановський В. О.

– Проєкт «Участь у розробці приладу на місячному супутнику». Термін виконання – 2017–2019 рр. Фінансується Корейським інститутом авіакосмічних досліджень у розмірі 30,0 тис. доларів. Керівник – канд. фіз.-мат. наук, ст. наук. співробітник, доц. Кайдаш В. Г.

– Проєкт Міжнародного Вишеградського фонду «Політичні та економічні аспекти збереження біорізноманіття в країнах Вишеградської групи» (2016–2019 рр.) разом із Центрально-Європейським університетом, Угорщина. Керівник – д-р геогр. наук, доц. Максименко Н. В.

– Проєкт Еразмус+ «INTENSE: Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології» (2017–2021 рр.). Разом з Естонським університетом наук про життя». Керівник – канд. геогр. наук, доц. Тітенко Г. В.

– «Інструменти екологічної політики ЄС» Програма Жана Моне (2017–2020 рр.). Керівник – канд. геогр. наук, доц. Тітенко Г. В.

– «Діалог та відмінності»: освітній проєкт разом із університетом Мейсон (США) (2019–2020 рр.). Фінансується Посольством США в Україні. Керівник проєкту – канд. соц. наук, доцент кафедри соціології Філіппова О. А.

– «Акомодація регіонального розмаїття в Україні»: дослідницький проєкт разом із університетом ОслоМет (Норвегія) (2018–2021 рр.). Фінансується Норвезькою Науковою Радою. Керівник проєкту – канд. соц. наук, доцент кафедри соціології Філіппова О. А.

– «Зовнішня політика ЄС» – Модуль Жана Моне (2018–2021 рр.). Керівник – канд. юрид. наук, доц. Новікова Л. В.

– «Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика та міська політика» (2018–2022 рр.). Фінансується Департаментом соціології та суспільної географії Університету Осло. Керівник – д-р геогр. наук, проф. Немець Л. М.

– Грант на проведення конференції «Леонардо да Вінчі і Місяць». Конференція відбулася 24 травня 2019 року. Фінансування – від посольства Італії в Україні. Відповідальний виконавець – канд. іст. наук Сорочан К. С.

– Грант «Програма підтримки підприємництва у вищій освіті «Творча іскра – клуби англійської мови» (2019–2020 рр.). Фінансується Британською Радою, створеною Королівською хартією. Керівник – докт. соціол. наук, доц. Хижняк О. В.

– Грант «Медіація: тренінги та трансформація суспільства / Mediators» (599010-EPP-1-2018-1-NL-EPPKA2-SVNE-JP) (2018–2021 рр.). Фінансується Європейською Комісією. Керівник – канд. екон. наук, проф. Александров В. В.

2.2. Результати наукових досліджень

Усі науково-дослідні роботи, які виконує Каразінський університет, відповідають пріоритетним напрямам розвитку науки і техніки на період до 2020 року (Закон України № 2519-VI від 09.09.2010 р.) та переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2015 р. (Постанова КМ України від 07.09.2011 р. № 942) зі змінами (Постанова КМ України від 23 серпня 2016 р. № 556).

У 2019 році завершуються 33 НДР, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету, з них 23 – за фундаментальними дослідженнями, 8 – за прикладними дослідженнями, 2 науково-технічні розробки – на загальну суму 21 020,12 тис. грн, у тому числі – 1 науково-технічна розробка молодих учених.

Наукова частина університету постійно проводить роботу з підвищення наукового рівня фундаментальних та прикладних досліджень, сприяє отриманню вагомих результатів вже на рівні планування наукових досліджень, згідно з якими відбувається відкриття нової тематики, прийняття завершених робіт та оцінка результатів. Оцінювання результатів здійснюють Науково-технічна рада університету, незалежні експерти-рецензенти.

У 2019 році, відповідно до наказу МОН України № 1234 від 24.09.2019 р. «Про проведення конкурсного відбору проєктів наукових досліджень і розробок», відбувся перший етап конкурсного відбору проєктів

фундаментальних досліджень, прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок. До Міністерства освіти і науки України для проходження 2-го етапу конкурсного відбору направлено 41 проєкт, що пропонується до виконання за рахунок видатків державного бюджету починаючи з 2020 року, на загальну суму 50 696,158 тис грн (на 2020 рік), із них 25 – фундаментальні з обсягом фінансування 31 538,466 тис. грн, 15 – прикладні з обсягом фінансування 17 657,692 тис. грн., 1 науково-технічна (експериментальна) розробка з обсягом фінансування 1 500,0 тис. грн. На конкурс молодих вчених згідно з наказом МОН України № 932 від 04.07.2019 р. було подано 6 проєктів з обсягом фінансування на 2020 рік 4 748,521 тис. грн, із них 1 науково-технічна (експериментальна) розробка.

Результати наукових досліджень фахівців Каразінського університету відповідають світовому рівню та затребувані науковою спільнотою. У рейтингу за показниками бази даних SciVerse Scopus університет посідає друге місце серед ЗВО України за абсолютним значенням публікацій. Станом на 10 грудня 2019 року в базі даних Scopus університет має 580 публікацій. Індекс Хірша університету дорівнює 71, загальна кількість публікацій – 9 934.

Усього у міжнародних наукометричних базах (Scopus, Web of Science) у базі даних зареєстровано 18 365 публікації (у 2019 році – 958 публікацій).

У 2019 році за даними QS World University Rankings 2020 університет увійшов до 500 найкращих університетів світу, посівши 491 позицію – найвищу у рейтингу порівняно з іншими українськими університетами.

Університет має 40 наукових фахових періодичних видань. Згідно з наказом МОН України № 32 від 15.01.2018 року, ці видання включено до категорії «В» Переліку наукових фахових видань України строком на 2 роки.

Три періодичні наукові видання університету індексуються у Web of Science Core Collection, а саме:

1. Східно-європейський фізичний журнал;
2. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Біологія»;

3. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Геологія. Географія. Екологія».

Протягом 2019 року видано 119 монографій (із них 44 – за кордоном), 61 збірник наукових праць, 4 898 статей та тез доповідей, з них 1464 – у зарубіжних виданнях. Проведено 198 конференцій, з них 57 – міжнародних, взято участь у 367 конференціях, у тому числі у 167 міжнародних. Серед проведених міжнародних конференцій можна відзначити такі: XXII Міжнародна науково-практична конференція «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування: освіта – наука – виробництво – 2019», X наукова конференція «Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу» (з міжнародною участю), Міжнародна конференція «Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу», II Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні перетворення міжнародного бізнесу», науково-практична конференція «Психосоціальний супровід родин воїнів ООС», 9 Міжнародна конференція з надширококутових та ультракоротких імпульсних сигналів, Міжнародна наукова конференція й школа з фізики плазми та керованого термоядерного синтезу, IV Міжнародна наукова конференція «Сучасна біологія рослин: теоретичні та прикладні аспекти», 50-та ювілейна міжнародна науково-практична конференція «Застосування лазерів у медицині та біології», XIV Міжнародна конференція молодих учених «Біологія: від молекули до біосфери» та ін.

Університет є власником 182 чинних охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, з яких: патентів на винаходи – 24, патентів на корисні моделі – 153, свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір – 5. У 2019 році отримано 68 охоронних документів: 2 патенти на винаходи та 66 патентів на корисні моделі, власником 34 з них є університет (Табл. 2.2).

Міжнародним визнанням досягнень і високого інтелектуального потенціалу Каразінського університету є відкриття в університеті пам'ятної дошки на знак вшанування видатного відкриття харківських вчених Абрама Слуцкіна, Олександра Усикова та Семена Брауде – створення радіолокатора

«Зеніт». Впливова міжнародна організація IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers), що об'єднує і координує дії радіофізиків і інженерів усього світу у галузі електротехніки і радіоелектроніки, передала цю пам'ятну дошку університету саме тому, що всі три головні розробники радару, піонери у розробці магнетронів та дослідженні мікрохвиль, навчалися і працювали свого часу в Каразінському університеті.

У травні 2019 року з нагоди святкування Дня науки відбулося нагородження переможців Scopus Awards Ukraine – 2019. Каразінський університет отримав нагороду від компанії ELSEVIER «За науковий внесок у життя і сільськогосподарські науки».

Результати досліджень учених університету визнані державою та науковою спільнотою України.

Рішенням Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки від 25.11.2019 р. присуджено Державні премії науковцям університету:

– за роботу *«Ядерні процеси як джерело інформації про структуру ядер та ядерну взаємодію»* Бережному Юрію Анатолійовичу, д.ф.-м.н., проф. (у співавторстві);

– за роботу *«Високоселективні методи синтезу гетероциклічних сполук для розробки компонентів функціональних матеріалів та створення нових лікарських засобів»* ЧЕБАНОВУ Валентину Анатолійовичу, д. хім. н., проф., чл. -кор. НАНУ (у співавторстві).

Отримано премії імені видатних вчених НАН України:

Премію імені Льва Шубникова за виявлення властивостей, що притаманні магнетонним кристалам, у шубниковській фазі новітніх напівпровідників отримали: декан фізичного факультету, проф. Вовк Р. В., проф. Назиров З. Ф.. Премія присуджується за видатні досягнення в галузі експериментальної фізики.

Премію імені Олександра Ахієзера за цикл праць «Деякі проблеми фізики твердого тіла та квантової електродинаміки» отримали випускники фізико-технічного факультету університету, серед яких – завідувач кафедри ядерної та медичної фізики фізико-технічного факультету, почесний доктор

Каразінського університету, академік Шульга М.Ф. Премія присуджується за видатні наукові роботи в галузі теоретичної фізики та фізики плазми.

Грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених на 2019 рік отримала Трусова В. М., д-р фіз.-мат. наук, проф., для проведення дослідження «Розробка комбінованих нанопереносників лікарських (протипухлинних) препаратів на основі ліпосом та білкових гідрогелів» (Розпорядження Президента України № 242/2019-рп від 9 серпня 2019 р.).

Іменну стипендію Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених на 2019 рік отримала Сегіда К.Ю., д-р. геогр. наук, доц. (Постанова Верховної ради від 17.01.2019 р. №9410).

Державну стипендію видатним діячам науки призначено Хворостові Є. Д., завідувачу кафедри хірургічних хвороб (Указ Президента України від 14.12.2018. № 426).

Премію НАН України для молодих учених і студентів за кращі наукові роботи за підсумками конкурсу 2018 року отримали студенти: Сухорєбська Д. Д. – за роботу «Прості замкнені геодезичні на правильних тетраедрах у просторі Лобачевського»; Івахненко О. В. – за роботу «Моделювання низки квантових явищ з використанням класичної системи зв'язаних осциляторів» (Постанова Президії НАН України № 41 від 13.02.2019 р.).

Стипендіатами Кабінету Міністрів України для молодих вчених у 2019 р. стали 5 молодих вчених: Сінна О. І., Мінєнков О.О., Сегіда К. Ю., Трусова В. М., Вус К.О. (термін: травень – жовтень 2019 р.). (Додаток № 2 до Постанови президії Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки від 13 травня 2019 р. № 1; Наказ Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки від 13 листопада 2019 р. № 17/01-11 про подовження виплати стипендії до квітня 2020 р.).

Дипломом Харківського обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець Харківщини» у напрямі «Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення

конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави» нагороджено Прус Ю. І. (наукова конкурсна робота «Особливості реалізації регіональної інноваційної політики у контексті стратегії розумної спеціалізації»).

Отримані іменні стипендії Харківської обласної адміністрації:

Стипендію імені М.В. Остроградського (з математики) для видатних науковців отримала Ігнатович С. Ю., професор кафедри прикладної математики .

Стипендію імені А. М. Краснова в номінації *Науки про Землю* для обдарованих молодих науковців) отримала Сегіда К. Ю.

Академічну стипендію імені М. С. Грушевського одержала аспірантка Гела О. М. (Наказ МОН № 1321 від 22.10.2019 р.).

Членом Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій обрано Чебанова В. А., д-р. хім. наук, проф., чл.-кор. НАНУ.

2.3. Діяльність спеціалізованих вчених рад

Протягом 2019 року в університеті діяли 24 спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора наук (із них 15 докторських та 9 кандидатських), у яких проводилися захисти дисертацій за 50 спеціальностями (32 спеціальності – у докторських спецрадах, 18 спеціальностей – у кандидатських).

Створено нову спеціалізовану вчену раду Д64.051.33 (Медичні науки) за спеціальностями: 14.01.02 – внутрішні хвороби; 14.01.03 – хірургія; 14.03.08 – імунологія та алергологія) з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) медичних наук, голова ради – д-р мед. н., проф. Цівенко О. І.

Створено спеціалізовану вчену раду Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна ДФ64.051.001 з правом проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 10 – природничі науки, голова ради д.ф.-м. н., проф. Шульга С. М.

У спеціалізованих учених радах університету було проведено захисти 92 дисертацій: 84 кандидатських та 8 докторських, із них здобувачами університету було захищено 50 кандидатських та 5 докторських дисертацій (табл. 2.3).

Усі дисертації та автореферати дисертацій, які захищалися в університеті, в обов'язковому порядку перевірялися на наявність текстових запозичень без відповідних посилань (плагіату) в антиплагіатній системі Strikeplagiarism.com. Усі одержані в антиплагіатній системі коефіцієнти подібності перебували в межах, встановлених кожною зі спецрад. Оприлюднення дисертацій і авторефератів дисертацій, захищених в університеті, та відгуків офіційних опонентів відбувалося в репозитарії ЦНБ університету та на веб-сторінках спеціалізованих учених рад.

Керівництвом університету разом із представниками спеціалізованих учених рад, деканів факультетів та Консультативної служби підготовлено Положення про атестацію здобувачів ступеня доктора філософії у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. У зв'язку із запровадженням МОН України експерименту із захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії підготовлено проєкт змін до Положення про Консультативну службу з питань атестації здобувачів наукових ступенів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

2.4. Студентська науково-дослідна робота

Невід'ємною частиною науково-дослідної діяльності університету є студентська науково-дослідна робота. Основними формами наукової роботи студентів є індивідуальна робота на кафедрах і в лабораторіях факультетів, участь у виконанні НДР кафедр, у наукових гуртках, дискусійних клубах, круглих столах, семінарах, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, конференціях, а також написання наукових статей.

Переможцями Всеукраїнських студентських олімпіад у 2018/2019 навчальному році стали 26 студентів (Табл. 2.4).

У Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за різними галузями знань і спеціальностей у 2018/2019 навчальному році перемогли 30 студентів (Табл. 2.5).

Крім того, впродовж 2018/2019 навчального року студенти університету брали участь у таких міжнародних олімпіадах і конкурсах, як:

- VIII Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка – студентка філологічного факультету Ломака Олександра отримала диплом III ступеня.

- Міжнародна олімпіада студентів закладів вищої освіти з теоретичної механіки – команда у складі Олександра Ніколаєнка, Максима Мазанова, Григорія Овчаренка (фізичний факультет), Орини Іваштенко, Іллі Лукіна (ННІ «Фізико-технічний факультет») посіла II місце. В особистому заліку диплом I ступеня виборов Олександр Ніколаєнко, III ступеня – Орин Іваштенко.

- IV Міжнародний студентський саміт «Права людини в умовах сучасних глобалізаційних викликів» – команда зі складу 4 студентів юридичного факультету отримала диплом I ступеня.

- Міжнародний турнір природничих дисциплін Sciteen-19 – збірна команда університету в складі: Михайло Щука (ННІ «Фізико-технічний факультет»), Олеся Балан (біологічний факультет). Анастасія Нігей (хімічний факультет), Юрій Рузин (біологічний факультет) здобула III місце.

- XXIX Міжнародна студентська олімпіада з математики імені Войтеха Ярника – студент факультету математики і інформатики Роман Скуріхін виборов II місце.

- XI Міжнародний турнір фізиків – команда зі складу студентів університету посіла III місце.

- III Всеукраїнський студентський турнір із філософії – команду у складі: Володимира Панова, Антона Жеронкіна, Дар'ї Захлипи було нагороджено дипломом I ступеня.

- Всеукраїнський студентський економічний турнір – команда з 6 студентів економічного факультету отримала диплом III ступеня.

- Всеукраїнський турнір з історії – команда з 3 студентів історичного факультету посіла II місце.

У межах проведення Франко-української школи високих технологій та медичної фізики пройшов конкурс студентських наукових проєктів, у якому перемогу одержала Анастасія Смеречук (фізичний факультет).

Переможцями XIII Харківського регіонального конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук стали 13 студентів університету. Природничий напрямок: I місце здобули Дяченко Анастасія (хімічний факультет) та Квітка Ніна (фізичний факультет), II місце – Рижков Віталій (ННІ екології), Олімова Ганна (хімічний факультет) та Венгрін Дар'я (факультет геології, географії, рекреації і туризму), III місце – Шабленко Володимир (фізичний факультет), Самойлова Юлія (ННІ екології), Камуз Ольга (факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем), Зайцев Євгеній (факультет геології, географії, рекреації і туризму). Соціально-гуманітарний напрямок: II місце здобула Урста Марія (філологічний факультет), III місце – Телічко Дмитро (історичний факультет) та Банделет Катерина (філологічний факультет). Технічний напрямок: III місце здобув Болото Данило (ННІ «Фізико-технічний факультет»).

Переможцями міського конкурсу студентських проєктів «Харків – місто молодіжних ініціатив» у 2019 році в номінації «Рідному Харкову – сталий розвиток» стали 4 студентки, які посіли II місце; в номінації «Харків – територія успішної кар'єри» 1 студентка виборола III місце; в номінації «Харків – місто творче, відкрите, толерантне» 1 студентка посіла III місце (рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 12.06.2019 № 431).

Студенти університету беруть активну участь в організації та роботі міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференцій. У 2018/2019 навчальному році були організовані та проведені такі конференції за участю студентів: VI Міжнародна наукова конференція студентів і молодих вчених «Екологія, неоекологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», XVII Міжнародна наукова конференція студентів та аспірантів «Соціологія у (пост)сучасності», XV Міжнародна конференція

молодих вчених та студентів «Від громадянського суспільства – до правової держави», Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Регіон – 2019: суспільно-географічні аспекти», XIV Міжнародна наукова конференція студентів та молодих вчених «Сучасні проблеми математики та її застосування в природничих науках і інформаційних технологіях», студентська наукова конференція з прикладної фізики «Актуальні проблеми сучасної фізики».

Результати наукових досліджень студентів відображенні в публікаціях. Протягом 2018/2019 навчального року студентами опубліковано 1 100 статей та тез доповідей (із них самостійно – 623).

2.5. Інноваційна діяльність

В університеті проводиться робота, спрямована на розвиток інноваційної діяльності.

У межах Стратегії розвитку університету на 2019–2025 роки з метою підвищення ефективності роботи щодо комерціалізації університетських розробок та спрощення взаємодії з бізнес-партнерами створено ТОВ «УНІВЕР-ПРОЄКТ», у якому університет має 100 % долю в статутному капіталі.

На базі університету в межах співробітництва між Україною та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності відкрито перший у Харківській області Центр підтримки технологій та інновацій (TISC).

Укладено Договори про співробітництво та організацію взаємовідносин з ТОВ «НОВЕЛ ПРОДЖЕКТС ЕНД СОЛЮШИНС» (м. Дніпро), з ТОВ «УНІВЕР-ПРОЄКТ» (м. Харків). Узгоджений та перебуває на стадії підписання Договір про співробітництво та організацію взаємовідносин із Національною академією Національної гвардії України (м. Харків).

Відбулися зустрічі з представниками міжнародної ІТ-компанії «GlobalLogic» з метою обговорення ініціативи «GL University Proof of Concepts» щодо створення спільних навчальних проєктів компанії з університетами. Із керівництвом Київського дослідного центру китайської компанії «Huawei» узгоджуються договірні документи щодо забезпечення конфіденційності та погодження технічних завдань.

Наприкінці грудня 2019 року завершується цикл позабюджетних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт із КБ «Південне» (м. Дніпро), який триває з жовтня 2013 року загальною вартістю понад 3 млн грн. До Замовника відправлено дослідний зразок обладнання, фахівцями факультету комп'ютерних наук здійснюється авторський нагляд за його монтажем та технічними випробуваннями.

На стадії завершення – матеріали щодо підготовки до продажу ліцензії на використання корисної моделі «Світлодіодний апарат Коробова Анатолія-Коробова Всеволода» за патентом України № 132289 від 25.02.2019 р.

На базі університету у квітні 2019 року відбулася презентація інноваційного проєкту «Бізнес-інкубатор», що підтримується програмою Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Конкурентоспроможна економіка України». Співголова комітету з наукової підтримки промисловості, розвитку інновацій та стартапів Національного комітету з розвитку промисловості Кабінету Міністрів України Едуард Сімсон та співзасновник «Бізнес-інкубатор» Чарльз Уайтхед презентували мету програми, завдяки якій вчені, розробники та автори ідей отримують можливість протестувати свої бізнес-ідеї та перетворити їх на стартапи, репрезентувати себе і свій продукт венчурним фондам для залучення фінансування. Університетом надано чотири проєкти на конкурсний відбір до інноваційного бізнес-інкубатора «Business-Incubator».

Протягом року університет взяв участь у заходах інноваційного напрямку – міжнародних та національних конференціях, форумах, кластерах, виставках-ярмарках, семінарах, круглих столах, тренінгах та конкурсах, які проводяться за підтримкою Міністерства освіти і науки України та державних органів влади різних рівнів, зокрема, у XVI Міжнародній спеціалізованій виставці «Зброя та безпека – 2019». На виставці було репрезентовано новітні розробки науковців університету в галузі систем озброєння та зв'язку, охоронних систем, підвищення санітарно-побутової підтримки військовиків. За результатами участі планується підписання договорів на виконання науково-технічних розробок для військових.

В університеті відбувся інформаційний день програми імені Фулбрайта за участі заступника директора цієї програми в Україні, координатора програм обміну для молодих науковців і студентів Інни Бариш. Прошли інформаційні сесії, присвячені можливостям програми імені Фулбрайта, яка надає гранти на академічні та дослідницькі цілі для науковців, викладачів, студентів – представників Рад молодих вчених, студентських та молодіжних громадських організацій.

Університет приділяє значну увагу розвитку винахідницької діяльності та захисту прав інтелектуальної власності, які є основою успішного розвитку економіки і, зокрема, стартап проєктів.

У 2019 році отримано 34 патенти, власником яких є університет (із них 32 – на корисну модель, 2 – на винахід).

Таблиця 2.1

**Розподіл обсягів науково-дослідних робіт з усіх видів фінансування за
науковими підрозділами Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна у 2019 році (01.12.2019)**

№ з/п	Структурний підрозділ	Загальний фонд		Спеціальний фонд	
		кількість	обсяг, тис. грн	кількість	обсяг, тис. грн
1	Біологічний	4	898,80		
2	Геології, географії, рекреації ' туризму	-	-	3	290,74
3	ННІ екології	1	229,80	9	684,72
4	Економічний	-		2	63,00
5	Іноземних мов	1	200,00		
6	Історичний	-		2	130,00
7	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	3	1381,40	1	166,28
8	Комп'ютерних наук	3	2990,00	3	646,00
9	Математики і інформатики	3	1455,60		
10	Медичний			1	11,70
11	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу			1	298,50
12	НДІ астрономії	8	7863,80	1	657,92
13	НДІ біології	2	731,40	2	326,38
14	НДІ хімії	2	1735,90	2	54,00
15	Психології				
16	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	33	29831,30		
17	Соціологічний факультет	1	315,00	1	1 808,30
18	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики			1	100,00
19	ННІ «Фізико-технічний факультет»	19	18328,60	9	1 029,90
20	Фізичний	9	5413,10		
21	Філологічний	-	-		
22	Філософський	1	200,00		
23	Хімічний	5	3830,30	8	627,71
24	Юридичний				
25	Центр болгаристики			1	84,14
26	ЦНБ	1	1215,00		
27	Українсько-італійський академічний центр			2	557,73
28	Управління міжнародних відносин			1	70,45
	Цільові надходження на придбання обладнання		2000,00		
	Благодійні внески				420,23
	Разом	96	78 620,00	50	8 027,70

Таблиця 2.2

Оприлюднення результатів науково-дослідної роботи за 2019 рік

№ з/п	Структурний підрозділ	Вісники	Збірники наукових праць	Монографії	Статті		Тези доповідей		Патенти	Конференції		Виставки	
					Разом	У міжнародних виданнях	Разом	У міжнародних виданнях		Разом	міжнародні	Проведені в університеті	У яких університет брав участь
1.	Біологічний	2	1	1	90	20	110	30		6	3		
2.	Геології, географії, рекреації та туризму	1	7	3	122	48	164	47	1	8	4		
3.	ННІ екології	2	1	2	68	24	91	35	4	9	6		
4.	Економічний	1	3	17	142	18	185	93		2	1		
5.	Іноземних мов	2	17	10	190	19	334	23		30	7		
6.	Історичний	1	9	11	102	14	46	16		8	2	26	
7.	Комп'ютерних наук	4	3	6	164	41	93	39	14	9		3	
8.	Медичний	1	1	8	371	58	415	200	26	18	7		
9.	Математики і інформатики	1			38	28	44	33		5	3		
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	2	5	9	139	41	173	13	1	6	1	1	
11.	Психології	2		6	27	3	35	1		6	4		
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2	0	7	129	60	133	80	16	2	2		
13.	Соціологічний	2	2	7	44	16	36			4	3	1	
14.	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	2			36	19	46	39	2	2	1		
15.	ННІ «Фізико-технічний факультет»		3	7	103	44	79	27	1	14	1		
16.	Фізичний				81	57	51	24	1	2	1		
17.	Філологічний	3	1	2	100	7	16	5		7	3		
18.	Філософський	2	4	10	227	32	108	18	1	5	3		
19.	Хімічний				49	42	31	15		1			
20.	Юридичний	2		3	66	14	81	44		3	1		
21.	НДІ астрономії				11	9	8	5					
22.	НДІ біології				9	5	4	2					
23.	НДІ хімії				13	12	12	3	1				
24.	Загальноуніверситетські відділи		1		0		0			47	1	52	2
25.	ННІ міжнародної освіти		3	2	108	10	46			1	1		
26.	ЦНБ				24	1	0			2	1	184	
27.	Ботанічний сад				1		10	9		1	1		
28.	ННІ «Каразінська школа бізнесу»			8	58	19	37	2					
	Разом	32	61	119	2512	661	2386	803	68	198	57	269	2

Таблиця 2.3

Захисти дисертацій у спеціалізованих учених радах у 2019 році

№ з/п	Спецрада	Кількість спеціальностей	Голова спецради	Захисти кандидатських дисертацій			Захисти докторських дисертацій			Разом	Галузь науки
				Здобувачами університету	Здобувачами зі сторонніх організацій	Разом	Здобувачами університету	Здобувачами зі сторонніх організацій	Разом		
1	Д64.051.01	1	Тютюнникова С. В.	2		2				2	Економічні
2	Д64.051.02	3	Шульга С. М.	3	1	4				4	Фізико-математичні
3	Д64.051.03	3	Шкуратов Ю. Г.		1	1				1	Фізико-математичні
4	Д64.051.06	3	Карпенко І. В.	3		3				3	Філософські
5	Д64.051.08	2	Кочарян О. С.	3		3		1	1	4	Психологічні
6	Д64.051.09	2	Жолткевич Г. М.	1	3	4				4	Технічні
7	Д64.051.10	2	Калініченко В. В.	3	1	4	2		2	6	Історичні
8	Д64.051.12	2	Азаренков М. О.	2	2	4				4	Фізико-математичні
9	Д64.051.13	1	Катрич В. О.		2	2				2	Фізико-математичні
10	Д64.051.14	2	Дорошенко А. О.	2	5	7		1	1	8	Хімічні
11	Д64.051.15	2	Бакіров В.С.	3	1	4	1		1	5	Соціологічні
12	Д64.051.27	2	Шевченко І. С.	2	1	3				3	Філологічні
13	Д64.051.28	2	Навроцький О. О.	1		1	1	1	2	3	Юридичні
14	Д64.051.29	2	Потій О. В.				1		1	1	Технічні
15	Д64.051.33	3	Цівенко О. І.								Медичні
16	К64.051.07	2	Безхутрий Ю. М.	1	1	2				2	Філологічні
17	К64.051.11	4	Коробов В. І.		2	2				2	Фізико.-математичні
18	К64.051.17	3	Божков А. І.	8	2	10				10	Біологічні
19	К64.051.19	1	Пасинок В. Г.	1	1	2				2	Педагогічні
20	К64.051.23	1	Немець Л. М.								Географічні
21	К64.051.25	1	Гончаренко В.В.	14	1	15				15	Економічні
22	К64.051.30	2	Даньшин М. В.	1		1				1	Юридичні
23	К64.051.31	2	Головка О. М.		10	10				10	Юридичні
24	К64.051.32	2	Жмурко В. В.								Біологічні
Усього		50		50	34	84	5	3	8	92	

**Переможці Всеукраїнських студентських олімпіад
2018/2019 навчального року**

№ з/п	ПІБ	Навчальні дисципліни. Спеціальність	Місце
1.	Сердюк Максим Сергійович	Теоретична механіка	I
2.	Шевчик Катерина Володимирівна	Основи охорони праці	I
3.	Бондаренко Георгій Михайлович	Ботаніка	I
4.	Кашаба Олександр Андрійович	Фізика і астрономія	I
5.	Рябов Володимир Сергійович	Математика	I
6.	Шевченко Ольга Сергіївна	Математика	II
7.	Шевчик Катерина Володимирівна	Екологія	II
8.	Третяк Вікторія Костянтинівна	Економічна кібернетика	II
9.	Томілович Олексій Васильович	Економічна кібернетика	III
10.	Тягло Владислав Ігорович	Політологія	III
11.	Латіпова Аліна Сергіївна	Соціологія	III
12.	Лісовенко Дар'я Олександрівна	Соціологія	III
13.	Майорова Ірина Романівна	Історія України	III
14.	Пасічник Даніїл Романович	Інформатика	III
15.	Кіреєва Світлана Юріївна	Екологічна безпека	III
16.	Квасова Катерина Андріївна	Астрономія та астрофізика	III
17.	Навоєва Анастасія Ігорівна	Астрономія та астрофізика	III
18.	Білецька Вікторія Володимирівна	Клінічна імунологія та алергологія	III
19.	Дзекун Євгенія Іванівна	Філософія, релігієзнавство	III
20.	Зимницька Софія Олександрівна	Німецька мова та література	III
21.	Царьов Михайло Володимирович	Іспанська мова та література	III
22.	Колпакчі Аліна Сергіївна	Переклад (англійська мова)	III
23.	Галичина Вікторія Сергіївна	Переклад (французька мова)	III
24.	Александрова Аліна Олегівна	Маркетинг	III
25.	Дмитрієв Святослав Станиславович	Географія	III
26.	Кандій Сергій Олегович	Кібернетика	III

Таблиця 2.5

**Переможці Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт
із галузей знань і спеціальностей 2018/2019 навчального року**

№ з/п	ПІБ студента	ПІБ наукового керівника, посада	Галузь	Диплом
1.	Банделет Катерина Олексіївна	Комишан Анатолій Іванович, доцент	Професійна освіта	I ступеня
2.	Гомілович Олексій Васильович	Меркулова Тамара Вікторівна, зав. кафедри	Економічна кібернетика	I ступеня
3.	Коломієць Карина Сергіївна	Гужва Антон Миколайович, доцент	Право	I ступеня
4.	Устименко Анна Петрівна	Кривицька Іветта Анатоліївна, викладач.	Екологія	I ступеня
5.	Чертова Олена Олексіївна	Кривицька Іветта Анатоліївна, викладач	Екологія	I ступеня
6.	Блажинська Маргарита Михайлівна	Кириченко Олександр Васильович, ст. наук. співр.	Хімія	I ступеня
7.	Кондратенко В'ячеслав Михайлович	Гірка Ігор Олександрович, декан	Фізика і астрономія	I ступеня
8.	Жиронкін Антон Володимирович	Перепелиця Олег Миколайович, зав. кафедри	Філософія	II ступеня
9.	Беляєва Поліна Володимирівна	Ребрій Олександр Володимирович, зав. кафедри	Переклад	II ступеня
10.	Рябовол Дмитро Анатолійович	Тютюнникова Світлана Володимирівна, професор	Економіка та економічна політика	II ступеня
11.	Андрєєва Дар'я Миколаївна	Ігнатович Світлана Юріївна, професор	Математика та статистика. Прикладна математика	II ступеня
12.	Дерев'янка Анна Ігорівна	Коробов Валерій Іванович, професор	Математика та статистика. Прикладна математика	II ступеня
13.	Пугачов Іван Романович	Ямпольський Олександр Леонідович, зав. кафедри	Прикладна геометрія, інженерна графіка та технічна естетика	II ступеня
14.	Кодіров Олімджон Одіджон Улі	Федота Олена Михайлівна, професор	Медицина	II ступеня
15.	Савельєва Лілія Михайлівна	Летяго Ганна Володимирівна, доцент	Медицина	III ступеня
16.	Стріян Катерина Олександрівна	Крайнюков Олексій Миколайович, професор	Економіка природокористування та охорона навколишнього середовища	III ступеня
17.	Усачова Анастасія Сергіївна	Кононова Катерина Юріївна, професор	Економічна кібернетика	III ступеня
18.	Кушнерьова Тетяна Владиславівна	Комарова Тетяна Геннадіївна, доцент	Політологія	III ступеня

19.	Приходько Антон В'ячеславович	Литовченко Артем Дмитрович, доцент	Соціологія	III ступеня
20.	Таран Дарина Олександрівна	Пуртов Володимир Федорович, заст. декана	Банківська справа	III ступеня
21.	Гаврилова Олександра Андріївна	Євтушенко Ганна Валентинівна, доцент	Фінанси і кредит	III ступеня
22.	Тернова Юлія Олегівна	Дорошенко Олександр Григорович, доцент	Управління спортивно- оздоровчою діяльністю	III ступеня
23.	Карабцова Вікторія Михайлівна	Калугін Олег Миколайович, декан	Хімія	III ступеня
24.	Микалюк Людмила Вікторівна	Прасул Юлія Іванівна, доцент	Географія	III ступеня
25.	Вороніна Анастасія Володимирівна	Парфіненко Анатолій Юрійович, зав.кафедрою	Туризм	III ступеня
26.	Шраменко Владислав Олександрович	Жолткевич Григорій Миколайович, професор	Транспортні технології (за видами)	III ступеня
27.	Куцак Валерія Вікторівна	Бабенко Віталіна Олексіївна, професор	Актуальні питання співробітництва з Європейським Союзом	III ступеня
28.	Харченко Анастасія Павлівна	Бабенко Віталіна Олексіївна, професор	Актуальні питання співробітництва з Європейським Союзом	III ступеня
29.	Дворник Любов Олександрівна	Матюшенко Ігор Юрійович, професор	Актуальні питання співробітництва з Європейським Союзом	III ступеня
30.	Сіладі Хрестіна Борисівна	Рахман Махбубур Сидикович, доцент	Міжнародні економічні відносини	III ступеня

III ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ – ОСНОВНІ КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ

3.1. Напрями і спеціальності підготовки фахівців.

У звітний період здійснювалася підготовка бакалаврів, магістрів, спеціалістів на 17 факультетах та у 4 навчально-наукових інститутах за напрямками і спеціальностями відповідно до «Відомостей на право здійснення освітньої діяльності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», ліцензії, наданої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 1352-л від 21.06.2018 р.)

У жовтні 2019 року було введено в дію рішення Вченої ради університету від 30.09.2019 р. «Про реорганізацію екологічного факультету шляхом створення Навчально-наукового інституту екології» та «Про реорганізацію фізико-енергетичного факультету шляхом перетворення в Навчально-науковий інститут комп'ютерної фізики та енергетики». У грудні 2019 року введено в дію рішення Вченої ради університету від 28.10.2019 р. «Про реорганізацію фізико-технічного факультету шляхом перетворення в Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет».

Освітня діяльність із підготовки фахівців проваджується згідно з «Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (таблиця 3.1):

- на 1–4 курсах – підготовка бакалаврів за 38 спеціальностями у 16 галузях знань;
- на 1–2 курсах – підготовка магістрів (на основі ступеня бакалавра) здійснюється за освітньо-професійними і освітньо-науковими програмами за 35 спеціальностями у 14 галузях знань;
- на 1–3 курсах – підготовка магістрів (на основі ПЗСО) за спеціальністю 222 Медицина;
- на 4 курсі – підготовка спеціалістів за спеціальністю 222 Медицина в галузі 22 Охорона здоров'я.

Продовжується підготовка спеціалістів за напрямом підготовки 7.12010001 Лікувальна справа на 5–6 курсах (згідно з переліком спеціальностей, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 787) (таблиця 3.2).

Таблиця 3.1

№ з/п	Код та найменування спеціальності	Галузь знань
БАКАЛАВР (1-4 курси)		
1.	014 Середня освіта	01 Освіта / Педагогіка
2.	032 Історія та археологія	03 Гуманітарні науки
3.	033 Філософія	
4.	034 Культурологія	
5.	035 Філологія	
6.	051 Економіка	05 Соціальні та поведінкові науки
7.	052 Політологія	
8.	053 Психологія	
9.	054 Соціологія	
10.	061 Журналістика	06 Журналістика
11.	071 Облік і оподаткування	07 Управління та адміністрування
12.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
13.	073 Менеджмент	
14.	075 Маркетинг	
15.	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
16.	081 Право	08 Право
17.	091 Біологія	09 Біологія
18.	101 Екологія	10 Природничі науки
19.	102 Хімія	
20.	103 Науки про Землю	
21.	104 Фізика та астрономія	
22.	105 Прикладна фізика та наноматеріали	
23.	106 Географія	
24.	111 Математика	11 Математика та статистика
25.	113 Прикладна математика	
26.	122 Комп'ютерні науки	12 Інформаційні технології
27.	123 Комп'ютерна інженерія	
28.	125 Кібербезпека	
29.	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	15 Автоматизація та приладобудування
30.	153 Мікро- та наносистемна техніка	
31.	162 Біотехнології та біоінженерія	16 Хімічна та

		біоінженерія
32.	231 Соціальна робота	23 Соціальна робота
33.	241 Готельно-ресторанна справа	24 Сфера обслуговування
34.	242 Туризм	
35.	281 Публічне управління та адміністрування	28 Публічне управління та адміністрування
36.	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	29 Міжнародні відносини
37.	292 Міжнародні економічні відносини	
38.	293 Міжнародне право	
МАГІСТР		
1.	014 Середня освіта	01 Освіта / Педагогіка
2.	032 Історія та археологія	03 Гуманітарні науки
3.	033 Філософія	
4.	034 Культурологія	
5.	035 Філологія	
6.	051 Економіка	
7.	052 Політологія	05 Соціальні та поведінкові науки
8.	053 Психологія	
9.	054 Соціологія	
10.	061 Журналістика	
11.	071 Облік і оподаткування	07 Управління та адміністрування
12.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
13.	073 Менеджмент	
14.	075 Маркетинг	
15.	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
16.	081 Право	08 Право
17.	091 Біологія	09 Біологія
18.	101 Екологія	10 Природничі науки
19.	102 Хімія	
20.	103 Науки про Землю	
21.	104 Фізика та астрономія	
22.	105 Прикладна фізика та наноматеріали	
23.	106 Географія	
24.	111 Математика	
25.	113 Прикладна математика	
26.	122 Комп'ютерні науки	12 Інформаційні технології
27.	123 Комп'ютерна інженерія	
28.	125 Кібербезпека	
29.	151 Автоматизація та комп'ютерно- інтегровані технології	15 Автоматизація та приладобудування

30.	153 Мікро- та наносистемна техніка	
31.	222 Медицина	22 Охорона здоров'я
32.	241 Готельно-ресторанна справа	24 Сфера обслуговування
33.	242 Туризм	
34.	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	29 Міжнародні відносини
35.	292 Міжнародні економічні відносини	
36.	293 Міжнародне право	
Освітній рівень СПЕЦІАЛІСТ (4 курс)		
1.	222 Медицина	22 Охорона здоров'я

Таблиця 3.2

№ з/п	Код та найменування напрямку підготовки	
Освітній рівень СПЕЦІАЛІСТ (5-6 курси)		
1.	7.12010001 Лікувальна справа	

У лютому 2019 року за заявою університету було скорочено загальний ліцензований обсяг університету за рахунок зменшення обсягів за спеціальностями, з яких контингент здобувачів вищої освіти становить менш ніж 50 % від ліцензії.

У квітні-травні 2019 році наказом МОН України від 09.04.2019 р. № 262-л університету надані ліцензії на провадження освітньої діяльності на бакалаврському рівні вищої освіти за спеціальностями 014 Середня освіта (Математика), 144 Теплоенергетика.

На виконання Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 347 від 10 травня 2018 р., Каразінський університет у 2019 році розширив ліцензію з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства за спеціальностями 222 Медицина, 293 Міжнародне право, 111 Математика.

У лютому-квітні 2019 року рішенням Акредитаційної комісії від 18.04.2019р., протокол № 135, наказ МОН України від 23.04.2019 р. № 535, в університеті акредитовано підготовку спеціалістів за спеціальністю 7.12010001 Лікувальна справа. Термін дії сертифікату про акредитацію спеціальності 7.12010001 до 01.07.2029 року.

У квітні-червні 2019 року рішенням Акредитаційної комісії від 06.06.2019 р., протокол № 136, наказ МОН від 12.06.2019 р. № 821, в

університеті акредитовані напрями підготовки бакалаврів:

- 6.051401 Біотехнологія, термін дії сертифіката про акредитацію – до 01.07.2024 р.;
- 6.010203 Здоров'я людини, 6.030401 Правознавство, 6.140103 Туризм, термін дії сертифікатів про акредитацію – до 01.07.2029 р.

На підставі отриманих сертифікатів про акредитацію переоформлені сертифікати про акредитацію спеціальностей за Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266:

- 222 Медицина – ОКР «спеціаліст», термін дії – до 01.07.2029;
- 014 Середня освіта (Здоров'я людини) – рівень «бакалавр», термін дії – до 01.07.2029;
- 081 Право – рівень «бакалавр», термін дії – до 01.07.2029;
- 162 Біотехнологія та біоінженерія – рівень «бакалавр», термін дії – до 01.07.2024;
- 242 Туризм – рівень «бакалавр», термін дії – до 01.07.2029.

У вересні 2019 року в університеті розпочалася акредитація освітніх програм, яку проводить Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти відповідно до нового Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977.

У період з 26 до 29 листопада 2019 року включно дев'ять магістерських програм пройшли акредитаційну експертизу за новою процедурою та очікують на рішення про акредитацію:

Факультет геології, географії, рекреації і туризму

Спеціальність 106 Географія

ОПП Ландшафтне планування, проєктування і землевпорядкування

ОПП Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток

Спеціальність 014 Середня освіта (Географія)

ОПП Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота

ОПП Географія, Людина і природа та туристська робота

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

ОПП Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство

ОПП Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика

ОПП Міжнародні комунікації

ОПП Міжнародна інформаційна безпека

Спеціальність 242 Туризм

ОПП «Туризм»

3.2. Контингент здобувачів, які навчаються на денній і заочній формах навчання (громадяни України й іноземні студенти)

Станом на 1 грудня 2019 року в університеті навчаються 20738 осіб, з них 12 194 студенти – громадяни України, в тому числі 9 943 особи за денною, 2 251 особа – за заочною формами навчання. Кількість іноземних студентів досягла 4 066 осіб. Навчалися іноземні громадяни з 60 країн. В аспірантурі навчалися 301 громадянин України та 11 іноземців, у докторантурі – 3 громадянина України.

У Центрі довузівської підготовки навчається 2 287 осіб, у ННІ міжнародної освіти - підготовче відділення – 277 осіб, у Лінгвістичному центрі – 414 осіб, у Центрі післядипломної освіти – 1185 осіб.

3.3. Успішність студентів і випуск фахівців за денною та заочною формами навчання

У 2018/2019 навчальному році одним із пріоритетів залишалося забезпечення високого рівня освітнього процесу, дотримання державних стандартів вищої освіти та вимог Міністерства освіти і науки України. Порівнюючи показники успішності здобувачів у літню екзаменаційну сесію

2018/2019 навчальному році з успішністю 2017/2018 навчального року, можна відзначити, що показник абсолютної успішності зменшився – і становить 90,1 % (проти 92,0 %). Показник якісної успішності також знизився і дорівнює 38,1 % (40,0 % у 2017/2018 навчальному році) (табл. 3.3, 3.4).

Аналіз підсумків літньої екзаменаційної сесії 2018/2019 навчального року свідчить про те, що показник «кількість боржників» збільшився – і дорівнює 585 осіб (7,0 %), у 2017/2018 навчальному році – 533 (5,4 % здобувачів). Треба відзначити, що на факультетах геології, географії, рекреації і туризму, а також юридичному боржників після літньої екзаменаційної сесії немає зовсім. Найбільша кількість осіб, які отримали оцінку «незадовільно», на таких факультетах: медичному – 71(14,1 %), комп'ютерних наук – 70 (11,6 %), математики і інформатики – 51 (15,6 %), історичному – 43 (13,7 %), соціологічному – 42 (8,4 %), економічному – 41 (3,9 %). (таблиця 3.5).

Найменша кількість осіб, які отримали оцінку «незадовільно», на таких факультетах (ННІ): ННІ екології – 4 (3,0%), філософському – 8 (5,0%), філологічному – 10 (2,1%), хімічному – 12 (4,6%), ННІ «Каразінська школа бізнесу» – 11 (7,7%). 222 особи (2,7%) не з'явилися на іспити без поважних причин. Серед них: на економічному факультеті – 49 осіб (4,7%), юридичному факультеті – 36 (8,9%), факультеті геології, географії, рекреації і туризму – 31(11,2%), факультеті іноземних мов – 20 (2,4%), (у 2017/2018 навчальному році не з'явилися на іспити – 137 осіб (1,6%). Слід відзначити, що цей показник значно знижує абсолютну та якісну успішність на факультетах і в цілому за університетом. На факультетах (ННІ): фізичному, хімічному, біологічному, історичному, медичному, математики і інформатики, ННІ екології та ННІ «Каразінська школа бізнесу», ННІ комп'ютерної фізики та енергетики, не було здобувачів, які не з'явилися на іспити без поважних причин.

Усього в університеті за денною формою навчання 1 000 здобувачів освіти (12,0 %), склали літню екзаменаційну сесію тільки на «5». Найбільшим цей показник є на таких факультетах: економічному – 143 (13,6 %), факультеті іноземних мов – 101 (12,0 %), міжнародних економічних відносин та

туристичного бізнесу – 100 (9,4 %), філологічному – 68 (14,6 %), медичному – 68 (13,5 %), фізичному – 64 (32,7 %), соціологічному – 53 (10,6 %). Слід відзначити, що насамперед це здобувачі освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

Зменшився показник відсіву здобувачів. Він становить у 2018/2019 навчальному році 5,9 % (6,7 % – 2017/2018 навчальному році). Із них за академічну заборгованість відраховано 4,6 % осіб. Цей показник збільшився. У 2017/2018 навчальному році він становив 3,9 %) (таблиця 3.6).

Найбільший відсів був на таких факультетах:

- медичному – 65 осіб (9,9 %); із них за академічну неуспішність відраховано 55 осіб (8,4 %);
  - економічному – 50 осіб (4,0 %), із них за академічну неуспішність відраховано 44 особи (3,5 %);
  - комп'ютерних наук – 44 особи (6,5 %), із них за академічну неуспішність відраховано 38 осіб (5,6 %);
  - соціологічному – 45 осіб (7,5 %), із них за академічну неуспішність відраховано 35 осіб (5,9%);
  - іноземних мов – 42 особи (4,3 %), із них за академічну неуспішність відраховано 30 осіб (3,1 %);
  - міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу – 42 особи (3,6 %), із них за академічну неуспішність відраховано 31 особу (2,6 %);
  - біологічному – 35 осіб (8,2 %), із них за академічну неуспішність відраховано 28 осіб (6,6 %).
- У цілому за університетом протягом 2018/2019 навчального року; (вересень – липень) відраховано 589 осіб. Із них за академічну неуспішність – 463 особи.

У 2018/2019 навчальному році за денною та заочною формами навчання випуск фахівців – громадян України має такі показники: за першим (бакалаврським) освітнім рівнем – 1 820 осіб, за другими освітніми рівнями: «спеціаліст» (медичний факультет) – 127 осіб, «магістр» – 1432 осіб (таб. 2.7).

Серед випускників денної форми навчання другого освітнього рівня – 127

спеціалістів (у тому числі 92 особи навчалися за контрактом) та 979 магістрів (285 осіб – за контрактом). За першим освітнім рівнем «бакалавр» отримали дипломи 1 450 осіб (з них 445 особа навчалася за контрактом) (табл. 3.7).

Дипломи із відзнакою отримали 280 випускників другого освітнього рівня, з них: магістрів – 267 фахівців, спеціалістів – 13 фахівців. (табл. 3.8)

Найбільший коефіцієнт випуску магістрів і спеціалістів дорівнював 100 % за денною формою навчання таких факультетів: геології, географії, рекреації і туризму, психології, філологічного.

Таблиця 3.3

Динаміка основних показників успішності студентів, %

Форма навчання	Сесія	Абсолютна успішність		«5»		«5» і «4»		Тільки «3»	
		17/18 н.р.	18/19 н.р.	17/18 н.р.	18/19 н.р.	17/18 н.р.	18/19 н.р.	17/18 н.р.	18/19 н.р.
Денна	Зимова	93,4	91,1	13,7	13,2	26,7	26,7	12,9	12,7
	Літня	91,6	90,1	14,0	12,0	26,2	26,1	9,9	10,1
Заочна	Зимова	89,2	89,0	6,4	6,5	32,5	33,1	16,6	10,8
	Літня	85,7	88,6	4,2	4,5	30,8	31,9	11,3	10,3

Таблиця 3.4

**Основні показники екзаменаційних сесій за факультетами
(денна форма навчання), %**

№ з/п	Структурний підрозділ	Сесія	2017/2018 н.р.		2018/2019 н.р.	
			Абсолютна	Якісна	Абсолютна	Якісна
1	Біологічний	зимова	97	50	83,4	45,0
		літня	88	48	87,5	42,7
2	Геології, географії, рекреації і туризму	зимова	99	50	90,4	36,2
		літня	90	56	88,8	39,7
3	Економічний	зимова	93	44	91,6	42,8
		літня	94	44	91,5	40,5
4	ННІ екології	зимова	96	35	98,8	31,5
		літня	99	27	95,5	50,1
5	Іноземних мов	зимова	97	44	93,3	48,5
		літня	94	39	93,6	41,5
6	Комп'ютерних наук	зимова	87	29	85,7	27,5
		літня	89	36	87,7	34,1
7	Історичний	зимова	90	36	96,0	44,9
		літня	83	26	86,3	26,5
8	Математики і інформатики	зимова	85	29	87,5	35,8
		літня	88	37	84,4	35,8
9	Медичний	зимова	96	39	97,4	43,1
		літня	96	43	85,9	38,3
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	зимова	99	37	95,7	35,1
		літня	96	36	96,0	33,6
11	Психології	зимова	85	34	85,2	34,1
		літня	87	34	83,5	22,3
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	зимова	98	39	87,4	39,3
		літня	84	31	88,7	36,9
13	Соціологічний	зимова	96	41	88,0	35,9
		літня	90	42	87,2	37,5
14	ННІ «Фізико-технічний факультет»	зимова	93	50	91,7	45,5
		літня	92	48	83,7	53,7
15	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики)	зимова	74	39	78,3	35,4
		літня	87	36	82,9	36,6
16	Фізичний	зимова	81	44	83,7	49,8
		літня	84	46	83,2	56,6
17	Філологічний	зимова	92	49	94,8	45,3
		літня	97	54	97,2	50,4
18	Філософський	зимова	95	55	85,4	48,1
		літня	94	56	92,5	54,1
19	Хімічний	зимова	93	34	90,8	38,0
		літня	86	34	92,0	42,6
20	Юридичний	зимова	98	29	96,8	36,3
		літня	88	26	90,6	27,2
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	зимова	89	40	76,7	32,7
		літня	83	33	79,7	32,9
В університеті в цілому		зимова	93	40	91,1	39,8
		літня	92	40	90,1	38,1

Таблиця 3.5

**Боржники після літньої екзаменаційної сесії
(денна форма навчання)**

№ з/п	Структурний підрозділ	Отримали «2» після літньої сесії 2017/2018 н. р.	Із них відраховано на 01.09.2018 р.	Отримали «2» після літньої сесії 2018/2019 н.р.
1	Біологічний	30	24	39
2	Геології, географії, рекреації і туризму	4	4	-
3	Економічний	55	31	41
4	ННІ екології	-	-	4
5	Іноземних мов	45	29	29
6	Комп'ютерних наук	51	20	70
7	Історичний	41	20	43
8	Математики і інформатики	43	19	51
9	Медичний	25	25	71
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	26	26	20
11	Психології	30	16	38
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	33	12	21
13	Соціологічний	34	34	42
14	ННІ «Фізико-технічний факультет»	9	4	17
15	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	16	12	25
16	Фізичний	38	11	33
17	Філологічний	12	12	10
18	Філософський	6	6	8
19	Хімічний	27	17	12
20	Юридичний	3	3	-
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	5	3	11
В університеті в цілому		533	328	585

Таблиця 3.6

**Відрахування студентів денної форми навчання
у 2018/2019 навчальному році**

Контингент денної форми навчання	Структурний підрозділ	Денна			
		Усього		Академічна заборгованість	
		Кількість	%	Кількість	%
427	Біологічний	35	8,2	28	6,6
340	Геології, географії, рекреації і туризму	14	4,1		2,4
1 241	Економічний	50	4,0	44	3,5
166	ННІ екології	5	3,0	4	2,4
978	Іноземних мов	42	4,3	30	3,1
682	Комп'ютерних наук	44	6,5	38	5,6
364	Історичний	20	5,5	12	3,3
400	Математики і інформатики	33	8,3	31	7,8
651	Медичний	65	9,9	55	8,4
1 175	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	42	3,6	31	2,6
306	Психології	23	7,5	17	5,6
281	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	31	11,0	30	10,7
598	Соціологічний	45	7,5	35	5,9
157	ННІ «Фізико-технічний факультет»	13	8,3	9	5,7
200	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	13	6,5	10	5,0
222	Фізичний	22	9,9	15	6,8
544	Філологічний	27	4,9	18	3,3
186	Філософський	15	8,1	13	6,9
287	Хімічний	14	4,9	6	2,1
474	Юридичний	17	3,6	13	2,7
175	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	19	10,9	16	9,1
9 854	В університеті в цілому	589	5,9	463	4,6

Таблиця 3.7

**Випуск фахівців-громадян України
(за денною і заочною формами навчання)**

Форма Навчання	Бакалаври		Спеціалісти		Магістри	
	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік
Денна	1 738	1 450	127	127	1 003	979
Заочна	441	370	-	-	356	453
Усього	2 179	1 820	127	127	1 359	1 432

Таблиця 3.8

**Випуск фахівців у 2018/2019 навчальному році за другим освітнім рівнем
«магістр» і освітнім рівнем «спеціаліст» (денна форма навчання)**

№ з/п	Структурний підрозділ	Випуск	Дипломи з відзнакою	
			Кількість	%
1	Біологічний	48	28	58,3
2	Геології, географії, рекреації і туризму	55	22	40,0
3	Економічний	116	25	21,6
4	ННІ екології	28	8	28,6
5	Іноземних мов	90	17	18,9
6	Комп'ютерних наук	57	10	17,5
7	ННІ «Фізико-технічний факультет»	25	10	40,0
8	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	20	8	40,0
9	Історичний	31	8	25,8
10	Математики і інформатики	53	17	32,1
11	Медичний	127	13	10,2
12	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	73	16	21,9
13	Психології	28	7	25,0
14	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	61	11	18,0
15	Соціологічний	66	16	24,2
16	Фізичний	35	13	37,1
17	Філологічний	60	23	38,3
18	Філософський	20	10	50,0
19	Хімічний	35	2	5,7
20	Юридичний	57	8	14,0
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	21	8	38,1
В університеті в цілому		1 106	280	25,3

У звітний період за заочною формою навчання підготовка здобувачів здійснювалася першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти на 14 факультетах, а також Навчально-науковому інституті «Каразінська школа бізнесу» та у Навчально-науковому інституті екології. Підготовка за освітньо-науковою програмою на магістерському рівні вищої освіти пропонується в Навчально-науковому інституті «Каразінська школа бізнесу». Здобувачі вищої освіти заочної форми навчаються за державним замовленням і на умовах контракту, а також отримують другу вищу освіту.

Упродовж 2019 року за заочною формою навчалися 2 401 здобувачі, із них за кошти юридичних і фізичних осіб – 2 159 осіб.

У 2019 році отримали дипломи 823 випускники. За першим

(бакалаврським) рівнем вищої освіти дипломи отримали - 370 осіб (з відзнакою – 5 осіб (1,4 %)), за другим (магістерським) рівнем – 453 особи (з відзнакою – 55 особи (12,1 %)). (табл. 3.7).

За результатами літнього підсумкового семестрового контролю здобувачів вищої освіти 2018/2019 навчального року середній абсолютний показник успішності за заочною формою підвищили факультети: філологічний (11, 5%), історичний (10,5 %), юридичний (8,4 %), іноземних мов (6 %) та соціологічний (2,4 %), (табл. 3.9).

За 2019 рік відсів за заочною формою склав 207 осіб (8,6 % від загальної кількості здобувачів заочної форми навчання), у тому числі: за порушення фінансових умов контракту – 90 осіб, за академічну заборгованість – 98 осіб (табл. 3.10).

Другу вищу освіту за заочною формою навчання здобували 163 особи. У 2019 році за освітнім рівнем «бакалавр» дипломи захистили 52 здобувачі вищої освіти.

Таблиця 3.9

Абсолютна успішність здобувачів вищої освіти за заочною формою навчання (літня сесія) (у %)

№ з/п	Структурний підрозділ	Навчальний рік	
		2017/2018	2018/2019
1	Біологічний	96,9	97,5
2	Геології, географії, рекреації і туризму	77,3	72,8
3	Економічний	95,0	96,3
4	Іноземних мов	78,3	84,3
5	Історичний	67,0	77,5
6	Математики і інформатики	76,9	100,0
7	Психології	91,9	86,7
8	Комп'ютерних наук	80,0	68,4
9	Соціологічний	83,2	85,6
10	Філологічний	81,2	92,7
11	Філософський	73,9	70,7
12	Хімічний	96,2	97,0
13	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	97,5	95,5
14	Юридичний	74,6	83,0
15	ННІ екології	100,0	100,0
16	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	83,3	84,6
В університеті в цілому		85,7	88,6

Таблиця 3.10

**Відрахування здобувачів вищої освіти за заочної форми навчання
у 2018/2019 навчальному році**

№ з/п	Структурний підрозділ	Контингент	Усього		За академічну заборгованість	
			Кількість	%	Кількість	%
1	Біологічний	164	11	6,7	4	2,4
2	Геології, географії, рекреації і туризму	106	10	9,4	9	8,5
3	Економічний	470	35	7,4	27	5,7
4	Іноземних мов	334	19	5,7	-	-
5	Історичний	108	23	21,3	3	2,8
6	Математики і інформатики	14	2	14,3	1	7,2
7	Психології	189	5	2,6	2	1,0
8	Соціологічний	159	15	9,4	1	0,6
9	Філологічний	175	15	8,6	10	5,7
10	Філософський	49	10	20,4	8	16,3
1	Хімічний	39	4	10,2	1	2,5
12	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	190	14	7,4	11	5,8
13	Юридичний	258	22	8,5	6	2,3
14	Комп'ютерних наук	34	12	35,3	10	29,4
15	ННІ екології	66	8	12,1	4	6,0
16	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	46	2	4,3	1	2,1
	Усього	2 401	207	8,6	98	4,1

3.4. Практична підготовка студентів

У 2019 році факультети працювали згідно з наскрізними програмами практики. Освітні програми проведення усіх видів практик спрямовані на формування у студентів сучасних практичних компетентностей. Організація практичної підготовки студентів регламентується окремим Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 року № 93 та затвердженим на підставі останнього Положенням про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, введеним в дію наказом університету № 0202-1/145а від 04.04.2018 р.

Практична підготовка студентів здійснюється, як і завжди, на оснащених відповідним чином навчальних базах університету, на сучасних підприємствах і

організаціях різних галузей (науки, освіти, охорони здоров'я, державного управління тощо), які відповідають вимогам програми її проведення. Минулого року було укладено 836 двобічних договорів з установами, закладами та організаціями на проведення практики. За межами університету (на виробництві) пройшли практику 812 студентів (табл.3.11). Стаціонарні навчальні бази практик використовують такі факультети, як біологічний, геології, географії, рекреації і туризму та факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем. За минулий рік стан цих баз практик значно поліпшився. Слід зазначити суттєве покращення житлових умов студентів на навчально-науковій базі біологічного факультету (Біологічна станція) в сел. Гайдари Зміївського району Харківської області. Під час практики студенти 1 та 2 курсів біологічного факультету мали можливість проживати у нових сучасних та якісних будиночках (з вбудованими санвузлами) та харчуватися у відремонтованій їдальні. На навчальних базах університету пройшли практичну підготовку 187 студентів.

На засіданнях кафедр і вчених рад факультетів обговорювалися питання підготовки до проведення практики та її методичного забезпечення, аналізувалися результати проходження практики студентами, удосконалено програми усіх видів практик. Існує нагальна потреба в реалізації гнучкої системи практичної підготовки, здатної швидко реагувати на потреби ринку праці, де питання якості професійної підготовки повинні стояти на першому місці. Факультети здійснюють систематичну роботу з пошуку нових місць проведення практики у співпраці з місцевими органами самоврядування, спрямовують свою діяльність на подальше розширенні зв'язків із потенційними роботодавцями.

Студенти-практиканти отримали позитивні відгуки щодо рівня їхньої теоретичної та методичної підготовки. Було забезпечено належний науковий і методичний рівні керівництва студентами під час проведення практики, 98 % керівників практик мали вчені ступені та звання (табл.3.12).

Практика проводилася організовано, без порушень та нещасних випадків, чому сприяв ретельний контроль з боку керівників практики студентів та відділу охорони праці університету.

Таблиця 3.11

Керівництво виробничою практикою

№ з/п	Структурний підрозділ	Роки	Курс	Кількість студентів	Керували практикою		
					Усього го	Професори, доктори наук, %	Доценти, кандидати наук, %
1	Біологічний	2018	IV	58	12	33,0	67,0
		2019	V	42	7	43,0	57,0
2	Геології, географії, рекреації і туризму	2018	III, V	153	20	25,0	75,0
		2019	III, V	127	16	31,0	69,0
3	ННІ екології	2018	III, V	74	5	40,0	60,0
		2019	III	41	4	-	100
4	Економічний	2018	V	183	20	25,0	75,0
		2019	V, VI	152	17	29,0	71,0
5	Іноземних мов	2018	V	106	21	24,0	76,0
		2019	V	59	20	15,0	85,0
6	Історичний	2018	V	59	5	40,0	60,0
		2019	V	42	7	71,0	29,0
7	Комп'ютерних наук	2018	V	66	8	75,0	25,0
		2019	III	88	5	60,0	40,0
8	Медичний	2018	V	70	5	40,0	60,0
		2019	V	64	5	40,0	60,0
9	Математики і інформатики	2018	V	59	9	33,0	67,0
		2019	V	31	8	12,0	88,0
10	Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу	2018	V	79	6	17,0	83,0
		2019	V	51	2	50,0	50,0
11	Психології	2018	V	41	9	67,0	33,0
		2019	V	21	10	60,0	40,0
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2018	V	58	28	54,0	46,0
		2019	IV	66	34	47,0	53,0
13	Соціологічний	2018	V	79	6	33,0	67,0
		2019	IV, V	122	9	100	-
14	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	2018	V	34	4	100	-
		2019	VI	36	4	25,0	75,0
15	ННІ «Фізико-технічний факультет»	2018	V	41	5	100	-
		2019	V	40	5	100	-
16	Фізичний	2018	V	37	4	100	-
		2019	IV, V	56	8	12,0	88,0
17	Філологічний	2018	V	126	22	41,0	59,0
		2019	V	70	17	6,0	94,0
18	Філософський	2018	IV	31	7	71,0	29,0
		2019	IV	45	6	17,0	83,0
19	Хімічний	2018	IV	55	3	33,0	67,0
		2019	IV	45	2	-	100
20	Юридичний	2018	IV	54	3	-	100
		2019	IV	85	2	100	-
	Усього	2018		1463	202	43,0	57,0
		2019		1283	188	33,0	67,0

Таблиця 3.12

Місяця проходження виробничої практики

№ з/п	Структурний підрозділ	Рік	Курс	Кількість студентів	Пройшли практику			
					На виробництві, %	У філіях кафедр, %	На кафедрах, %	На оплачуваних місцях, %
1	Біологічний	2018	IV	58	90,0	-	10,0	-
		2019	V	42	-	-	100	-
2	Геології, географії, рекреації і туризму	2018	III,V	153	100	-	-	-
		2019	III,V	127	98,0	-	2,0	-
3	ННІ екології	2018	III,V	74	100	-	-	-
		2019	III	41	100	-	-	-
4	Економічний	2018	V	183	92,0	-	8,0	-
		2019	V,VI	152	100	-	-	-
5	Іноземних мов	2018	V	106	84,0	-	16,0	-
		2019	V	59	-	-	100	-
6	Історичний	2018	V	59	100	-	-	-
		2019	V	42	100	-	-	-
7	Комп'ютерних наук	2018	V	66	80,0	-	20,0	-
		2019	III	88	52,0	-	48,0	-
8	Медичний	2018	V	70	100	-	-	-
		2019	V	64	100	-	-	-
9	Математики і інформатики	2018	V	59	71,0	-	29,0	-
		2019	V	31	48,0	-	52,0	-
10	Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу	2018	V	79	100	-	-	-
		2018	V	51	100	-	-	-
11	Психології	2018	V	41	88,0	-	12,0	-
		2019	V	21	-	-	100	-
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2018	V	58	66,0	-	34,0	-
		2019	IV	66	42,0	-	58,0	-
13	Соціологічний	2018	V	79	80,0	-	20,0	-
		2019	IV,V	122	66,0	-	34,0	-
14	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	2018	V	34	85,0	-	15,0	-
		2019	VI	36	-	-	100	-
15	ННІ «Фізико-технічний факультет»	2018	V	41	78,0	-	22,0	-
		2019	V	40	88,0	-	12,0	-
16	Фізичний	2018	V	37	62,0	-	38,0	-
		2019	IV,V	56	-	-	100	-
17	Філологічний	2018	V	126	88,0	-	12,0	-
		2019	V	70	100	-	-	-
18	Філософський	2018	IV	31	90,0	-	10,0	-
		2019	IV	45	100	-	-	-
19	Хімічний	2018	V	55	89,0	-	11,0	-
		2019	V	45	98,0	-	2,0	-
20	Юридичний	2018	IV	54	100	-	-	-
		2019	IV	85	96,0	-	4,0	-
	Усього	2018		1463	89,0	-	11,0	-
		2019		1283	72,0	-	28,0	-

За 2019 рік Навчальним центром практичної підготовки і працевлаштування Управління якості освіти було організовано два ярмарки вакансій Каразінського університету: 4 квітня та 7 листопада. Загальна кількість роботодавців, які взяли участь у заходах, – 74, кількість відвідувачів кожного заходу – понад 1 000 студентів та випускників. На кожному ярмарку було репрезентовано понад 400 вакансій для студентів.

Із метою розвитку співпраці із роботодавцями в університеті було організовано профорієнтаційні фестивалі: у квітні – «Тиждень кар'єри Каразінського університету» та у листопаді – «Старт кар'єри 2019». Загальна кількість заходів, які відбулися у межах зазначених заходів – 189.

Із метою забезпечення стандартів надання послуг із кар'єрного орієнтування студентів, залучення роботодавців до співпраці, а успішних випускників – до профорієнтаційної роботи в «Стратегію розвитку Каразінського університету на 2019 – 2025 роки» було включено проєкт 2.6-2.7 «Розробка веб-платформи з працевлаштування Каразінського університету». У зазначений період виконано перший етап реалізації проєкту – розробка прототипу та проєктної документації.

Продовжується робота із залучення роботодавців до освітнього процесу на факультетах університету та в навчально-наукових інститутах.

3.5. Розвиток академічної мобільності

Каразінський університет активно впроваджує програму подвійних дипломів та розвиває міжнародне співробітництво з провідними світовими закладами вищої освіти.

На сьогодні навчальному році ХНУ імені В. Н. Каразіна має 37 договорів у межах програми Європейського Союзу ERASMUS+ KA1: Міжнародна кредитна мобільність, а саме з: Технічним університетом м. Софія, Великотирновським університетом імені Святих Кирила та Мефодія (Болгарія); Астон Університетом (Велика Британія); Афінським університетом прикладних наук, Університетом Аристотеля в Салоніках (Греція); Талліннським університетом (Естонська

Республіка); Університетом Барселони, Університетом Жирони, Університетом Кадіса, Університетом Мурсії (Іспанія); Болонським університетом, Університетом Л'Аква, Університетом м. Ходжа (Італійська Республіка); Європейським університетом Віадрина у Фракфурті-на-Одері, Університетом прикладних наук Людвігсхафен, Університетом імені Фрідріха-Александра в Ерлангені-Нюрнберзі (Німеччина); РVPU Євро Коледжем Кума ново (Північна Македонія); Інститутом адміністрації та менеджменту, Університетом Мінью (Португалія); Варшавською школою економіки, Лодзьким університетом, Куявсько-Поморською вищою школою в Бидгощі, Політехнічним університетом Лодзі, Університетом Миколая Коперника в Торуні, Щецинським університетом (Республіка Польща); Університетом Орадя (Румунія); Університетом імені Коменського в м. Братислава, Університетом імені Павла-Йозефа Шафарика в м. Кошице (Словаччина); Аланья НЕР Університетом, Анатолійським університетом, Стамбульським комерційним університетом, Фатіх Султан Мехмет Вакіф Університет (Туреччина); Університетом наук і технологій – Лілль 1, Університетом Ніцци – Софія Антиполіс, Університетом Париж – Південь, Університетом Поля Сабатьє – Тулуза III (Франція); Університетом Південної Богемії в м. Чеське-Будейовіце (Чеська Республіка).

Відтепер студенти Каразінського університету, окрім кредитної мобільності, мають змогу взяти участь у ступеневій мобільності, отримавши подвійні дипломи з університетом Вісмара (Німеччина) за спеціальністю «Німецьке та міжнародне право» в магістратурі на юридичному факультеті. Університет Вісмара має понад сторічну науково-дослідну та академічну історію, є провідним державним закладом вищої освіти Німеччини, орієнтованим на сучасні бізнес-процеси та актуальні міждисциплінарні дослідження. За результатами навчання студенти зможуть отримати диплом Каразінського університету та диплом Університету Вісмара за магістерською програмою в галузі міжнародного права.

Студенти Каразінського університету на сьогодні мають широкі можливості для отримання подвійних дипломів у різних галузях за 11

партнерськими програмами з європейськими закладами вищої освіти, серед яких – Технічний університет Лодзі (м. Лодзь, Польща), Університет Ніцци – Софії Антиполіс (Франція), Університет Л'Аква (Італія), Університет наук і технологій – Лілль 1 (м. Вілльньов-д'Аск, Франція), Політехнічна школа (м. Палезо, Франція), Університет Павла Йозефа Шафарика в Кошицях (Словаччина), Університет Поля Сабатьє – Тулуза 3 (Франція) та Університет прикладних наук, технологій, бізнесу і дизайну (м. Вісмар, Німеччина).

У 2019 році за програмами подвійних дипломів з Університетом Л'Аква (Італія), Університетом Ніцци – Софії Антиполіс, Політехнічної школи м. Палезо, Університетом Лілль 1, науки та технології (Франція), Університетом Поля Сабатьє – Тулуза III (Франція) до цих закладів вищої освіти виїхали 15 студентів, та 1 аспірант.

14 листопада 2019 року відбувся візит делегації Республіки Польща на чолі з консулом Яном Здановським із метою презентації діяльності Національного агентства академічних обмінів та обговорення програм мобільності і подвійних дипломів.

http://www.univer.kharkov.ua/ua/general/univer_today/news?news_id=8365

У 2018/2019 навчальному році Каразінський університет вперше бере участь у створенні Спільного коледжу за кордоном. Учасниками проекту є Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна) та Ханчжоуський педагогічний університет (Китайська Народна Республіка). Створення цього Спільного коледжу відбувається за фінансової підтримки Міністерства освіти КНР. На цей момент обрано 6 програм, а саме:

Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»:

- Прикладна хімія;
- Фізика полімерів, матеріалознавство;
- Геоінформатика.
- Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»:
- Органічна хімія;
- Ботаніка;

- Прикладна математика.

До Міністерства освіти КНР були надані підписані договори про співробітництво у межах згаданого проєкту та описи освітніх програм за відповідними напрямками.

http://univer.kharkov.ua/ua/general/univer_today/news?news_id=8785

У 2019 році за проєктами програми «Еразмус+» Європейського Союзу до Великої Британії, Греції, Іспанії, Італії, Польщі, Словаччини, Франції, ФРН, Естонії та Туреччини виїхали 59 осіб, у тому числі – 28 науково-педагогічних і наукових працівників, 1 аспірант та 30 студентів, які репрезентували факультети: екологічний (ННІ екології), економічний, хімічний, іноземних мов, фізико-технічний (ННІ «Фізико-технічний факультет»), комп'ютерних наук, математики і інформатики та ННІ «Каразінська школа бізнесу».

За науковою грантовою програмою IP@Leibniz до Ганноверського університету виїхало двоє молодих вчених кафедри фізичної та біомедичної електроніки та комплексних інформаційних технологій. Університетським координатором є керівник Українсько-Німецького академічного центру Центру міжнародного академічного партнерства Управління міжнародних відносин.

За програмою Прямої мобільності (Mobility Direct) до Лодзького університету виїхало 11 студентів економічного факультету. Університетським координатором є керівник Українсько-Німецького академічного центру Центру міжнародного академічного партнерства Управління міжнародних відносин.

Каразінський університет плідно співпрацює з офісом Програми академічних обмінів імені Фулбрайта (США) в Україні та Інформаційним центром німецької служби академічних обмінів DAAD у Києві.

Усього у 2019 році право на академічну мобільність реалізували 662 особи (із них викладачів та співробітників – 408 осіб, аспірантів – 22 особи та студентів – 233 особи), які виїздили до 41 країни.

Найбільше виїздів за програмами академічної мобільності було на факультетах: геології, географії, рекреації і туризму, економічному, іноземних мов, медичному, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин

та туристичного бізнесу, соціологічному, фізико-технічному, фізичному, хімічному, а також у ННІ «Каразінська школа бізнесу».

3.6. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук

Із 2016 року університет готує здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук.

Керуючись законом України «Про вищу освіту» та Постановою Кабміну «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», університет вчасно провів (у 2016 році) ліцензування аспірантських спеціальностей. Дозвіл на освітню діяльність одержаний по 24 спеціальностям. Крім того, в 2017 році Вчена рада університету дала дозвіл на розширення 3 спеціалізацій для підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у галузі медичних наук за спеціальністю 222 – Медицина. По всіх спеціальностях факультетами були затверджені освітньо-наукові програми.

Показники підготовки аспірантів за 2016 – 2019 роки наведені у таблиці 3.13.

Таблиця 3.13

Показники підготовки аспірантів

Назва показника	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Кількість аспірантів	324	262	250	301
Чисельність аспірантів денної форми навчання	227	181	163	200
Кількість аспірантів, зарахованих у звітному році	103	54	86	89
Кількість аспірантів, зарахованих за кошти фізичних та юридичних осіб у звітному році	28	16	36	33
Кількість аспірантів, які навчались за кошти державного бюджету та завершили аспірантуру у звітному році	86	75	61	7
Кількість аспірантів, які навчались за кошти державного бюджету та завершили аспірантуру у звітному році із захистом дисертації або поданням дисертації у спеціалізовану Вчену раду	15	10	13	3
Кількість аспірантів денної форми навчання, що завершили аспірантуру у поточному році	67	61	49	-
Кількість спеціальностей аспірантури, за якими здійснено прийом аспірантів	41	19	19	20
Відсів з аспірантури	34	37	15	11

З даних таблиці бачимо, що третій рік поспіль спостерігається тенденція збільшення зарахованих осіб до аспірантури. Також слід відмітити, що кількість аспірантів, які навчалися за кошти державного бюджету та завершили аспірантуру у звітному році складає 7 осіб у зв'язку з тим, що перший випуск докторів філософії, за новими правилами прийому, планується у 2020 році.

Що стосується прийому до аспірантури, то згідно з ліцензійними справами кожний факультет визначає конкурсні пропозиції для розміщення державного замовлення на кількість місць для прийому до аспірантури на кожний рік. Так, хімічний, біологічний, ННІ «Фізико-технічний факультет», факультет комп'ютерних наук, факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, соціологічний, філологічний, факультет іноземних мов повністю заповнюють бюджетні місця. Окремо треба сказати про юридичний факультет, який повністю здійснює прийом на контрактні місця. Філософський та філологічний факультети, ННІ «Каразінська школа бізнесу» збільшили прийом до контрактної аспірантури.

До наукового керівництва залучено 96 докторів наук та 74 кандидатів наук. Найбільш ефективно ведеться підготовка аспірантів та докторів наук на факультетах: соціологічному (науковий керівник акад. Бакіров В.С.), на фізико-технічному (науковий керівник акад. Азаренков М.О.), геології, географії, рекреації і туризму (науковий керівник проф. Немець Л.М.), філологічному (наукові керівники проф. Московкіна І.І. та доц. Пономаренко В.Д.), психології (науковий керівник проф. Кочарян О.С.), іноземних мов (науковий керівник проф. Безугла Л.Р.).

Треба відмітити добру роботу про організацію роботи з аспірантами на юридичному і біологічному факультетах. Покращилась робота з оформленням дисертацій до захисту завдяки відділу консультативної служби з питань атестації здобувачів наукових ступенів.

Відповідно до Порядку преміювання науково-педагогічних і наукових працівників відзначається премією захист дисертації доктора філософії аспірантом, ця премія нараховується за умови захисту дисертації у встановлений

термін та отримання диплому доктора філософії, а також керівництво захищеної дисертації доктора філософії. Премія нараховується керівнику за умови захисту дисертації у встановлений термін та отримання диплому доктора філософії.

Відділ аспірантури постійно використовує сайт університету. Щорічно на сайті оприлюднюються оновлені програми вступних іспитів до аспірантури, оновлені і затверджені Вченою радою університету освітньо-наукові програми, розклади вступних іспитів, корисна інформація для аспірантів, докторантів та здобувачів.

З 2016 року в Єдину державну електронну базу освіти обов'язково вносяться списки зарахованих аспірантів та всі зміни в їх стані – відпустки по догляду за дитиною, надання академічних відпусток за станом здоров'я тощо.

У 2020 році планується акредитація 16 освітніх програм відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. На сьогодні в докторантурі Каразінського університету навчаються 3 особи. У 2018 - 2019 роках докторантуру закінчили 9 осіб.

3.7. Освіта дорослих

У 2019 році Центр післядипломної освіти Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання організував стажування 97 науково-педагогічних працівників інших закладів фахової перед вищої та вищої освіти на кафедрах університету, в тому числі 78 – за договорами про співпрацю та 19 – за умовами контракту.

Упродовж 2019 року 559 педагогів різних закладів загальної середньої освіти різних типів і форм власності, закладів професійно-технічної та фахової передвищої освіти, що надають відповідний рівень повної загальної середньої освіти, підвищили свою кваліфікацію за 22 фаховими освітніми напрямками. Уперше в Каразінському університеті було організовано навчання вчителів математики на семінарі-тренінгу «Літня математична школа», який відвідали 10 осіб.

Центром післядипломної освіти проведено 17 обласних науково-практичних семінарів для вчителів і керівників закладів загальної середньої

освіти. У них взяли участь 745 педагогів різних закладів загальної середньої освіти районів м. Харкова та Харківської області, окремих об'єднаних територіальних громад.

В університеті запроваджено програму «Навчання протягом життя» (рішення Вченої ради університету від 25 листопада 2019 р., протокол №12). У межах програми проведено низку короткострокових курсів та семінарів для педагогів закладів загальної середньої освіти, в яких взяли участь 450 осіб.

Загалом у 2018/2019 навчальному році на базі Центру післядипломної освіти Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання підвищили кваліфікацію 1 185 осіб (у тому числі на комерційній основі – 1037 осіб).

У 2019 році на курсах іноземних мов Лінгвістичного центру навчався 414 слухачів. Центр забезпечував вивчення англійської (20 груп), французької (2 групи), іспанської (1 група), німецької (2 групи), китайської (1 група), японської (1 група), арабської (1 група) мов; надав можливість фахового вивчення англійської мови для медиків (2 групи) та інтенсивного вивчення англійської мови (4 групи).

При Лінгвістичному центрі впроваджено екзамен з іноземної мови на отримання сертифіката відповідного рівня знань. Сертифікат надає право викладати іноземною мовою. У 2019 році сертифікат отримали 113 осіб, з них 42 особи – викладачі Каразінського університету.

3.8. Прийом на навчання до університету у 2019 році

Конкурсний відбір вступників на основі повної загальної середньої освіти у 2019 році здійснювався за результатами зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень, підтверджених сертифікатами Українського центру оцінювання якості освіти. Вступники повинні були мати результати тестування з трьох загальноосвітніх дисциплін і могли подавати сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти, видані у 2019, 2018 та 2017 роках, крім оцінок з англійської, німецької, французької та іспанської мов. Якщо як конкурсний предмет було встановлено іноземну мову, вступник мав право подавати оцінку із

сертифіката 2018 або 2019 року з однієї з іноземних мов (англійська, німецька, французька або іспанська) на власний розсуд. До того ж, для конкурсного відбору враховувався середній бал документа про повну загальну середню освіту за 200-бальною шкалою. До конкурсної суми балів ці складові входили з коефіцієнтами, визначеними у Правилах прийому. Вступні випробування проводилися лише для абітурієнтів, яким Правилами прийому надане таке право. Прийом абітурієнтів, які вступали на навчання на основі повної загальної середньої освіти, здійснювався за 51 спеціальністю (спеціалізацією) і 100 освітніми програмами.

Денна форма здобуття освіти. Загальний ліцензований обсяг складав 5013 місць (у 2018 році – 5525 місць), максимальний обсяг державного замовлення становив 1509 місць, на які було отримано 1226 рекомендацій і зараховано 1153 особи (у 2018 році – 1082 місця). До університету у 2019 році на *денну* форму здобуття освіти на основі повної загальної середньої освіти було подано 19006 заяв абітурієнтів (у 2018 році – 19205 заяв). Це дало змогу університету утриматись, як і минулого року, на сьомому місці в Україні за кількістю заяв вступників

Від абітурієнтів, які претендують на зарахування за квотами, було подано 60 заяв, зараховано на місця державного замовлення 22 особи.

Конкурс у цілому в університеті на *денну* форму здобуття освіти на місця державного замовлення складав 9,03.

Найбільший конкурс був за такими спеціальностями: «Журналістика» – 111,7; «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» – 79,93; «Право» – 49,54; «Міжнародні економічні відносини» – 44,3; «Маркетинг» – 40,14.

Студентами університету стали 9 призерів IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із базових предметів, 9 призерів III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України і 8 першокурсників набрали 200 балів на зовнішньому незалежному оцінюванні з конкурсних предметів. Найбільша кількість таких

студентів на факультетах: хімічному, математики і інформатики, біологічному і медичному.

Заочна форма здобуття освіти. Максимальний обсяг державного замовлення на заочну форму здобуття освіти складав 51 місце, на які було отримано 27 рекомендацій і зараховано 16 осіб (у 2018 році – 28). Конкурс у цілому в університеті на *заочну* форму здобуття освіти на місця *державного замовлення* – 3,1.

Навчання для здобуття ступеня «бакалавра» з фінансуванням підготовки за рахунок фізичних та/або юридичних осіб. У 2019 році зараховано на *денну* форму навчання 1176 абітурієнтів (у минулому році – 1185), на *заочну* – 189 (у минулому році – 203).

У цілому, кількість зарахованих на навчання на основі повної загальної середньої освіти за денною і заочною формами становить 2526 осіб, що на 1,1% більше, ніж у 2018 році.

Прийом абітурієнтів, які вступали на навчання для здобуття ступеня «магістр», здійснювався за 44 спеціальностями (спеціалізаціями). На *денну* форму здобуття освіти було зараховано 626 осіб на місця державного замовлення (у минулому році – 826), 240 вступників було зараховано на навчання з оплатою підготовки за кошти фізичних та/або юридичних осіб (у 2018 році – 286). На *заочну* форму здобуття освіти було зараховано 29 абітурієнтів на місця держзамовлення (у 2018 році – 46), 323 особи зараховані на навчання за контрактом (у 2018 році – 434).

Кількість зарахованих на навчання для здобуття ступеня «магістр» за денною і заочною формами становить 1218 осіб, що на 23,5% менше, ніж минулого року.

У 2019 році вступна кампанія з набору іноземців за кошти фізичних та/або юридичних осіб для здобуття ступенів бакалавра та магістра вперше проводилася двічі на рік:

- з 05 лютого 2019 р. до 01 березня 2019 р.;
- з 10 липня 2019 р. до 01 листопада 2019р.

Незважаючи на зниження загальної кількості іноземних вступників, у 2019 році на навчання до університету для здобуття ступеня бакалавра (магістра медичного спрямування) та магістра було зараховано 982 іноземних громадянина. З них на перший курс для здобуття ступеня бакалавра/магістра медичного спрямування за денною формою навчання зараховано 903 особи (з них 1 громадянка Республіки Казахстан за державним замовленням) та заочною формою – 18 студентів; на перший курс для здобуття ступеня магістра за денною формою навчання - 56 студентів (з них 6 осіб за державним замовленням) та заочною формою – 5 студентів.

У 2019 році з метою продовження навчання було поновлено до складу здобувачів вищої освіти 117 іноземних студентів.

Порівнюючи вступні кампанії 2018 та 2019 років, було виявлено тенденцію до збільшення кількості зарахованих іноземних здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем - бакалавр та освітнім ступенем - магістр на 29 % у 2019 році та тенденцію на зменшення кількості зарахованих іноземних здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем - магістр медичного спрямування на 20% у 2019 році (917 – у 2018 році, 735 – у 2019 році).

Набір іноземців на денну форму навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб для здобуття ступеня бакалавра збільшився порівняно з 2018 роком на 21,0 % (139 – у 2018 році, 168 – у 2019 році). Набір на заочну форму - збільшився на 260 % (5 – у 2018 році, 18 – у 2019 році).

Набір іноземців на денну форму здобуття освіти за кошти фізичних та/або юридичних осіб для здобуття ступеня магістра збільшився порівняно з 2018 роком на 28,0 % (44 – у 2018 році, 56 – у 2019 році). Набір на заочну форму здобуття освіти - збільшився на 66 % (3 – у 2018 році, 5 – у 2019 році).

У 2019 році на 81% зріс попит серед іноземних абітурієнтів на спеціальності юридичного факультету та ННІ «Каразінська школа бізнесу».

У 2019 році найбільш популярними серед іноземців є підготовка фахівців за освітніми програмами та спеціальностями медичного факультету (зараховано 735 осіб), юридичного факультету (зараховано 125 осіб), ННІ «Каразінська школа бізнесу» (зараховано 45 осіб), факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу (зараховано 28 осіб), факультету іноземних мов (зараховано 18 осіб), економічного факультету (зараховано 7 осіб), філологічного факультету (зараховано 5 осіб), факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем (зараховано 4 особи) та факультету комп'ютерних наук (зараховано 4 особи).

Вступні випробування були проведені в строк, згідно з розкладом. Усі предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії працювали на високому професійному рівні, чітко та злагоджено. Найбільша кількість абітурієнтів брала участь у вступному випробуванні з іноземної мови під час вступу до магістратури.

Комп'ютерне забезпечення роботи приймальної комісії здійснювалося під керівництвом співробітників Навчального центру комп'ютерних технологій Управління якості освіти – воно було оперативним та чітким.

IV. ЯКІСТЬ ОСВІТИ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

4.1. Університетська система забезпечення якості освіти

Важливим кроком у формуванні університетської системи забезпечення якості освіти стала розробка «Стратегії розвитку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2019–2025 роки» (затверджено рішенням Конференції трудового колективу від 27 грудня 2018 року).

Одним із основних завдань Стратегії є забезпечення високої якості освітньої діяльності, яка має відповідати сучасним світовим стандартам.

У 2019 році подовжено роботу з удосконалення нормативної бази організації та забезпечення якості освітнього процесу. Затверджено рішенням Вченої ради університету та введено в дію наказом ректора:

- «Положення про проєктні групи освітньої діяльності, робочі групи освітніх програм, групи забезпечення спеціальностей у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна»;
- «Положення про науково-методичну комісію факультету (інституту) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»,
- «Положення про Науково-методичну раду Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»,
- «Положення про порядок проведення атестації наукових працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»,
- «Положення про атестацію здобувачів наукового ступеня докторів філософії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

Важливим етапом забезпечення високої якості освіти стали розробка і впровадження системи управління якістю освітньої та наукової діяльності відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2015 і ДСТУ ISO 9001:2015 IDT «Системи управління якістю. Вимоги» у 2016/2017 навчальному році.

ISO 9001 – єдиний міжнародний стандарт, на відповідність якому можна сертифікувати систему управління якістю будь-якої організації, принципи і

вимоги ISO 9001 є загально визнаними у світі. Основними принципами ISO 9001:2015 є орієнтація закладу на досягнення найвищої якості освітніх послуг та максимальне задоволення нормативних вимог і потреб замовників: студентів, їхніх батьків, роботодавців, державних органів та суспільства в цілому.

Система управління якістю за моделлю ISO 9001 – це дієвий механізм зміцнення конкурентоздатності будь-якої організації на ринку послуг у сфері вищої освіти, демонстрація прозорості управління діяльністю організації, механізм постійного поліпшення системи менеджменту якістю та підвищення ефективності роботи співробітників на всіх рівнях.

Відповідно до вимог ISO 9001:2015, у 2019 році було вдосконалено нормативну базу якості.

- Оновлено (переглянуто) документи, що заявляють про спрямованість і здатність університету надавати якісні освітні послуги та здійснювати продуктивні наукові дослідження: «Політика Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки»;

- Оновлено загальну процесну модель системи управління якістю, розроблено 15 моделей основних підпроцесів та процесів забезпечення;

- Розроблено і затверджено «Цілі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2019/2020 навчальний рік». Цілі у сфері якості, визначені на 2018/2019 навчальний рік, було досягнуто на 76 % (на 2017/2018 навчальний рік – на 80 %). Виникли проблеми з реалізацією чотирьох цілей: залучення іноземних фахівців до освітнього процесу; досягти 25 % позабюджетного фінансування наукових досліджень; модернізація електронної системи документообігу університету, впровадження розробленої системи роботи кураторів як тьюторів. Визначені цілі на 2019/2020 навчальний рік відповідають Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019-2025 роки.

У 2019 році аудиторі перевірили 35 підрозділів університету та надали рекомендації щодо вдосконалення їхньої роботи. Серед перевірених підрозділів – 20 факультетів, ННІ «Каразінська школа бізнесу», Інститут

міжнародної освіти (довузівська та вузівська підготовка), Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання, 3 науково-дослідні інститути, лабораторія радіаційної електроніки та оптики, лабораторія біофізики, 2 навчальних центри Управління якості освіти (Навчальний центр комп'ютерних технологій, Навчальний центр менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу), служба головного механіка, Центральна наукова бібліотека, Центр довузівської освіти, відділ контрольно-вимірювальних приладів, відділ капітального будівництва, реконструкції та поточного ремонту.

Під час перевірки освітніх підрозділів окремо було проаналізовано діяльність деканатів, вчених рад та науково-методичних комісій факультетів, кафедр. За результатами перевірки аудитори надали 151 рекомендацію / зауваження. П'ять структурних підрозділів – ННІ комп'ютерної фізики та енергетики, Науково-дослідний інститут астрономії, Науково-дослідний інститут хімії, Центральна наукова бібліотека, відділ капітального будівництва, реконструкції та поточного ремонту – не мали зауважень за стандартом ISO 9001:2015.

21–22 травня 2019 року університет проходив наглядову інспекцію міжнародною агенцією TÜV Rheinland Cert GmbH. Аудитори відвідали 16 структурних підрозділів і провели співбесіду з близько 40 співробітниками університету та здобувачами вищої освіти. Результатом цієї роботи стало підтвердження сертифіката відповідності міжнародному стандарту ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» від німецької компанії TÜV Rheinland Cert GmbH.

Забезпечення академічної доброчесності є важливим елементом роботи з підвищення якості освіти.

Наказом ректора № 0204-1/263 від 18.05.2018 р. введено в дію «Порядок проведення перевірки наукових праць, навчальних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів».

У 2019 році аналіз робіт на наявність запозичень з інших документів працівників та здобувачів освіти в Університеті проводився за допомогою антиплагіатних систем *Plagiat.pl* та *Unicheck.com*. Ці дві системи були рекомендовані МОН України для використання з метою пошуку ознак плагіату в текстах документів.

У 2019 році проводилися перевірки основних видів наукових, навчальних та методичних праць працівників Університету та здобувачів вищої освіти:

- дипломних робіт магістрів (всі роботи) та бакалаврів (частково);
- статей, що публікуються у наукових періодичних виданнях університету;
- дисертаційних робіт та авторефератів дисертацій;
- монографій, підручників та навчальних посібників, які друкуються у Видавництві університету;
- збірок тез доповідей на конференціях, що проводилися в Університеті.

Усього в 2019 році було перевірено на наявність плагіату більше двох з половиною тисяч дипломних робіт здобувачів вищої освіти. Результати перевірки свідчать про досить високий рівень оригінальності робіт, які підготували до захисту студенти – випускники Університету. Однак, в той же час приблизно 10 % робіт за результатами перевірки були рекомендовані кафедрами до переробки з метою зниження виявленого в них високого рівня запозичень з документів, які розташовані у вільному доступі в мережі Інтернет та базах даних антиплагіатної системи.

У 2018/2019 навчальному році здійснювалися традиційні заходи з моніторингу організації і якості освітнього процесу: адміністративний контроль проведення занять та екзаменів, ректорський контроль, відкриті заняття, визначення індивідуальних рейтингів і звітування науково-педагогічних працівників за підсумками навчального року; визначення рейтингів кафедр за підсумками навчального року; опитування студентів; конкурси: на здобуття премій університету; на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу; на кращу студентську групу. Згадані заходи дозволяють отримувати інформацію про реальний стан справ, наявні проблеми і недоліки, виявляти

підрозділи та окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у певних питаннях.

У 2019 році в Каразінському університеті ректорський контроль знань студентів було проведено у формі тестових контрольних робіт, які студенти виконували в системі електронного навчання *Moodle*. Оцінка, яку студенти отримують під час такого тестування, визначається без участі викладача. У весняному семестрі ректорські контрольні роботи проводилися у студентів 1-го курсу у формі відтермінованого контролю, а 2-го курсу – у формі поточного контролю знань, в осінньому семестрі відтермінований контроль був проведений у студентів 3-го курсу, а поточний – у 4-го курсу.

Всі завдання відтермінованого контролю знань відповідають навчальному матеріалу, який студенти вивчали у попередньому семестрі. Результати написання цих робіт не впливають на поточні оцінки студентів, вони демонструють рівень їхніх остаточних знань. Результати ректорських контрольних робіт поточного контролю включаються до суми балів, яку студент отримує за роботу з дисципліни протягом семестру.

Результати контрольних робіт було обговорено на засіданнях ректорату та Науково-методичної ради, а також науково-методичних комісій факультетів/інституту та кафедр. Аналіз результатів дозволяє проводити роботу з вдосконалення викладання дисциплін, що перевіряються.

Із 2011 року в Каразінському університеті проводиться визначення рейтингів науково-педагогічних працівників, яке допомагає об'єктивному аналізу якості їхньої роботи і слугує активізації та стимулюванню професійної діяльності викладачів й усуненню наявних недоліків, спрямовує діяльність науково-педагогічних працівників на розв'язання актуальних для університету задач. Відповідно до Порядку визначення рейтингів науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, у червні 2019 року на кафедрах і факультетах визначено рейтингові показники науково-педагогічних працівників за підсумками 2018/2019 навчального року, а у вересні 2019 року ці результати розглянуто на засіданнях кафедр і учених рад

факультетів та оприлюднено на сайтах факультетів. Відповідно до Порядку преміювання, науково-педагогічні працівники, які посіли у рейтингових списках факультетів/навчально-наукових інститутів 1-3 місця, відзначено преміями (наказ ректора від 5 грудня 2019 р. №0208-1/721).

Із 2015 року в Каразінському університеті запроваджено оцінювання педагогічних працівників (регулюються відповідним положенням).

Із 2006 року проводиться порівняльна оцінка ефективності діяльності (визначення рейтингів) кафедр університету за підсумками навчального року. Метою визначення рейтингів є виявлення підрозділів, що роблять найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців, розвиток наукових досліджень, поширення передового досвіду кафедр. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники науково-педагогічних і наукових працівників, науково-методичну діяльність, видання підручників, навчальних посібників, монографій, статей, підготовку кадрів вищої кваліфікації. У червні – липні 2019 року проведено чотирнадцять визначення рейтингу кафедр.

Відповідно до Порядку преміювання, кафедрам, які посіли 1-3 місця, виділено кошти на технічну модернізацію кафедри (наказ ректора від 05.09.2019 р. №0208-1/469).

Одним із важливих елементів системи моніторингу якості освітнього процесу стали конкурси, які проводить Навчальний центр методичної роботи Управління якості освіти. Мета конкурсів – виявити та підтримати підрозділи й окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у різних напрямках навчальної та виховної роботи. Переможці конкурсів відзначені грошовими преміями, дипломами та грамотами.

Із метою стимулювання науково-методичної роботи у грудні 2018 року проведено ХІХ виставку-конкурс навчальної та наукової літератури.

Згідно з результатами ХІХ виставки-конкурсу навчальної та наукової літератури, за напрямом «*Навчальна література для вищої школи*» відзначено:

Дипломом І ступеня – Єльцова С. В., Водолазську Н. О., за навчальний посібник «*Practical Medical Chemistry*»;

Дипломом II ступеня – Скирду В. В., за підручник «Історія первісного суспільства»;

Дипломами III ступеня – Шевченка В. Г., за підручник «Астрофізика»; авторський колектив під керівництвом Ушакової Н. І., за підручник для іноземних студентів «Українська мова».

За напрямом «Наукова література» (монографії) відзначено:

Дипломами I ступеня – Катрича В. О., Нестеренка М. В., Бердника С. Л., Дахова В. М., Пенкіна Ю. М., за монографію «*Electromagnetic Fields Excited in Volumes with Spherical Boundaries*»; Азаренкова М. О., Середу І. М.,

Целуйко О. Ф., за розділ монографії «*The Application of Metal Hydride Based on Zr-V Alloy in Hydrogen Plasma*»;

Дипломами II ступеня – авторський колектив під керівництвом Вовка Р. В., за монографію «Нові керамічні композиційні матеріали інструментального призначення»; Максименко Н. В., за монографію «Ландшафтно-екологічне планування: теорія і практика»;

Дипломом III ступеня – Рачкова Є. С., за монографію «Символи та емблеми класичних університетів України (кінець XX – початок XXI ст.).

За напрямом «Навчальна література для загальноосвітньої школи» відзначено:

Дипломом I ступеня – Тагліну О. В., за підручник і навчально-методичний комплекс для 1 класу закладів загальної середньої освіти «Я досліджую світ»;

Дипломом II ступеня – Сотнікову С. І., за підручники та навчально-методичні комплекси з німецької мови для 1-го, 5-го та 10-го класів закладів загальної середньої освіти;

Дипломом III ступеня – Борзенка О. І., за підручник для 10-го класу закладів загальної середньої освіти «Українська література (рівень стандарту)».

За результатами конкурсу кафедр на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу, який було проведено Навчальним центром методичної роботи у квітні 2019 року, відзначено:

за напрямом «Розробка та впровадження інноваційних технологій» –

- кафедру екологічної безпеки та екологічної освіти екологічного факультету (друге місце);
- кафедру мовної підготовки 1 Навчально-наукового інституту міжнародної освіти (третє місце).

За напрямом *«Розвиток методик і технологій дистанційного (електронного) навчання»* –

- кафедру міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу (перше місце);
- кафедру валеології філософського факультету (друге місце);
- кафедру ботаніки та екології рослин біологічного факультету (третє місце).

За напрямом *«Сприяння науковій роботі студентів»* –

- кафедру теоретичної ядерної фізики та вищої математики імені О. І. Ахієзера фізико-технічного факультету (перше місце);
- кафедру теоретичної фізики імені академіка І. М. Ліфшиця фізичного факультету(перше місце);
- кафедру моніторингу довкілля та ННІ екології (друге місце);
- кафедру соціально-економічної географії та регіоназнавства факультету геології, географії, рекреації і туризму (друге місце);
- кафедру маркетингу, менеджменту та підприємництва економічного факультету (третє місце);
- кафедру економічної кібернетики та прикладної економіки економічного факультету (третє місце).

Із метою підвищення якості навчання та активізації науково-дослідної роботи студентів, підтримки обдарованої молоді, залучення студентів до громадської діяльності Навчальним центром методичної роботи у березні – квітні 2019 року було організовано та проведено конкурс на кращу студентську групу за підсумками 2018 року. Переможцями цього конкурсу стали:

серед факультетів природничо-математичного профілю:

- група Ф-047 фізичного факультету (перше місце);
- група ТЯ-21 фізико-технічного факультету (друге місце);
- група Б-122 біологічного факультету (друге місце);
- група М 131 факультету математики і інформатики (третє місце);
- група ГГ-41 факультету геології, географії, рекреації і туризму (третє місце).

серед факультетів гуманітарного профілю:

- група ЕФ-41 економічного факультету (перше місце);
- група ПС-23 факультету психології (друге місце).

З метою вдосконалення системи забезпечення якості освіти на 2020 рік заплановано:

- Розробити /оновити нормативні документи: Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна; Порядок проведення перевірки наукових праць, навчальних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів; Положення про організацію та проведення ректорського контролю;

- Організувати та провести семінари із запровадження процесних моделей управління якістю освіти для керівників структурних підрозділів;

- Підготувати нову групу сертифікованих аудиторів та технічних експертів;

- Пройти ресертифікацію за стандартом ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги.»

4.2. Участь університету у світових рейтингах

У міжнародних рейтингах оцінювалися такі напрями діяльності закладів вищої освіти, як наукова діяльність, підготовка наукових кадрів, міжнародна

активність, інноваційна діяльність, освітня діяльність, фінансування освітнього процесу і наукових досліджень.

У 2019 році, згідно з дослідженням *QS World University Rankings*, Каразінський університет втретє увійшов до 500 найкращих університетів світу, посівши 492 позицію, – найвищу у рейтингу порівняно з іншими українськими університетами.

Каразінський також брав участь у рейтингу кращих університетів світу *Times Higher Education*. У дослідженні за 2018 рік університет увійшов до групи 1000+.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна було оцінено Академічним рейтингом університетів світу, також відомим як «Шанхайський рейтинг» (ARWU), у якому університет увійшов до групи 800+.

Також університет взяв участь у рейтингу *U-Multirank*, запровадженому Європейською Комісією. На відміну від багатьох інших рейтингів, у цьому дослідженні місця ЗВО не визначаються, а подається порівняння з показниками діяльності інших університетів. У дослідженні *U-Multirank* проаналізовано діяльність 1 600 університетів із 95 країн, порівнювали 2 тис. факультетів та 5 тис. освітніх програм. У галузі освітньої діяльності показники університету оцінено як «дуже хороші» та «хороші», в галузі наукових досліджень та інноваційної діяльності – як нижчі за середні значення, в галузі інтернаціоналізації – як середні. У цілому, показники університету є порівнянними з показниками провідних університетів Східної Європи.

У міжнародному академічному рейтингу університетів (*University Ranking by Academic Performance – URAP*) за 2018–2019 рік, який опублікував Технічний університет Середнього Сходу (Туреччина), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна посідає другу позицію серед національних ЗВО після Київського національного університету імені Тараса Шевченка (618 місце в Європі, 1 700 позиція серед провідних університетів світу).

У рейтингу за показниками бази даних *SciVerse Scopus* університет посідає друге місце серед ЗВО України. Станом на квітень 2019 року до бази даних

Scopus було включено 166 українських закладів вищої освіти, що на 4 заклади більше, порівняно з 2018 роком. Усі ЗВО ранжовано за індексом Хірша – показником, що ґрунтований на кількості наукових публікацій та кількості цитувань. Найвищий індекс Хірша серед університетів України мають Київський національний університет імені Шевченка – 89 (84 – за рейтингом 2018 року), та Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – 70 (65 – за рейтингом 2018 року), кількість публікацій – 9 639, кількість цитувань – 54 178.

Аналіз результатів участі університету в різних рейтингових дослідженнях свідчить, що сильними сторонами університету є оптимальне співвідношення кількості викладачів до кількості здобувачів вищої освіти, порівняно високий відсоток публікацій за участю міжнародних партнерів та велика частка серед студентів іноземців. Найслабкішими – порівняно з іншими університетами світового класу – є такі аспекти, як ознайомлення роботодавців та академічних експертів із роботою університету; низька результативність наукових досліджень та інноваційної діяльності.

4.3. Підвищення педагогічної майстерності

Важливим чинником якості освітнього процесу є педагогічна майстерність викладача, його вміння використовувати сучасні методи навчання. Удосконаленню педагогічної майстерності викладачів та впровадженню сучасних методів навчання сприяли методичні конференції й семінари, майстер-класи, показові й відкриті заняття тощо. Проведено 12 конференцій і семінарів міжнародного та всеукраїнського рівнів, зокрема, X Міжнародну конференцію «Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: шляхи інтеграції школи та ЗВО» (квітень 2019 року), Міжнародну конференцію «Проблеми та шляхи реалізації компетентнісного підходу (квітень 2019 року), V Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Дистанційне навчання – старт із сьогодення в майбутнє» (квітень 2019 року); XXIX Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми безперервної географічної освіти і картографії» (вересень 2019 року).

Значну увагу було приділено організації відкритих занять – графік їхнього проведення було розміщено на сайтах факультетів. Загалом в університеті проведено понад 1 700 відкритих занять.

Методичні семінари та майстер-класи найкраще організовано на факультетах: психології, іноземних мов, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, філософському, екологічному (ННІ екології), біологічному, економічному, філологічному, геології, географії, рекреації і туризму. Традиційно на факультетських і кафедральних методичних семінарах обговорювалися питання побудови та оформлення освітніх програм за новими вимогами, міжнародний досвід організації вищої освіти; проблеми розробки і впровадження сучасних освітніх технологій, удосконалення системи оцінювання якості результатів навчання, організації практичної підготовки студентів, особливості впровадження дистанційної освіти.

Новими темами семінарів стали: «Дотримання принципів академічної доброчесності під час написання кваліфікаційних робіт», «Адаптація та соціологізація іноземних студентів», «Стан та перспективи використання принципу: освіта через науку» тощо.

Навчальним центром методичної роботи та Центром електронного навчання створено Банк нових методик викладання навчальних дисциплін, до якого увійшла інформація про 122 розробки викладачів 15 факультетів, Навчально-наукових інститутів міжнародної освіти та «Каразінська школа бізнесу». У методичних розробках використано: інформаційно-комунікаційні технології – 24 розробки; дистанційні освітні технології – 23 розробки; технології навчання в дії – 30 розробок; проблемне навчання – 1 розробка, тренінгові форми – 10 розробок; роботи в міні-групах – 8 розробок; традиційні форми організацій навчання – 13 розробок; технології змішаного навчання – 13 розробок. Інформацію про розробки розміщено на сайті Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання.

У 2018/2019 навчальному році Центром електронного навчання організовано і проведено 6 методичних семінарів, на яких автори методичних розробок поділилися своїм досвідом:

- «Відкриті освітні ресурси та платформи: сучасні можливості навчання в системі класичної освіти» (листопад 2018 року);
- «Відеолекції як сучасні засоби навчання в системі відкритого дистанційного навчання» (грудень 2018 року);
- «Технології критичного мислення» (січень 2019 року);
- «Досвід використання Google-сервісів у системі класичної освіти» (лютий 2019 року);
- «Використання технологій доповненої реальності» (березень 2019 року);
- «Формування цифрової компетентності студентів класичного університету» (травень 2019 року).

Усього у роботі семінарів взяли участь 127 осіб.

Сучасний освітній процес передбачає широке використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). У Каразінському університеті вже традиційними стали читання лекцій із застосуванням мультимедійних презентацій, використання освітніх платформ дистанційного навчання та комп'ютерних технологій під час контролю знань.

Цікавий досвід застосування ІКТ накопичено на факультетах: фізичному (віртуальні лабораторні роботи, комп'ютерний вимірювальний комплекс, використання технологій доповненої реальності), іноземних мов, соціологічному, ННІ «Каразінська школа бізнесу» (використання Google-сервісів, онлайн-консультацій, вебінарів).

На факультетах використовувалися діяльнісні освітні технології: ділові та рольові ігри (факультети: комп'ютерних наук, економічний, геології, географії рекреації і туризму, юридичний, іноземних мов, філософський), кейс-методи (юридичний, біологічний факультети, ННІ «Каразінська школа бізнесу»), тренінги (факультети: психології, соціологічний), метод проєктів (факультети:

психології, економічний, біологічний), методи, які реалізують принципи проблемності в навчанні (факультет психології).

На юридичному факультеті продовжує працювати юридична клініка «Практико-освітній центр «Юридична допомога», створено судовий дебатний клуб; на фізичному факультеті накопичено цікавий досвід проведення навчального експерименту.

Питання використання сучасних технологій в освітньому процесі обговорювалися на засіданнях Вченої (травень) та Науково-методичної (жовтень) рад університету. Цій тематиці присвячено проєкт 2.11 Стратегії розвитку ХНУ імені В. Н. Каразіна на 2019–2025 роки «Новітні психолого-педагогічні технології навчання (керівник – Н. П. Крейдун). Відповідно до прийнятих рішень, у 2019 році в Каразінському університеті започатковано роботу «Педагогічної вітальні» (на базі кафедри педагогіки); розроблено план впровадження новітніх технологій в освітній процес; круглий стіл з проблем застосування новітніх технологіо-педагогічних технологій навчання.

Впровадження інформаційно-комунікативних технологій потребує сучасного технічного оснащення. На сьогодні факультетами використовується 191 одиниця мультимедійної техніки (у 2017/2018 навчальному році – 153), 183 аудиторії обладнано технічними засобами (у 2017/2018 навчальному році – 146), а 54 % аудиторного фонду – стаціонарними мультимедійними засобами навчання (табл.. 4.1).

Кращий досвід науково-педагогічних кадрів ХНУ імені В. Н. Каразіна узагальнено у методичних та періодичних виданнях: видано дев'ятий випуск науково-методичних праць «Проблеми сучасної освіти», до якого увійшло 27 статей; 50 авторів збірника – фахівці 14 факультетів, Навчально-наукового інституту міжнародної освіти, Центру довузівської освіти Каразінського університету, 4 українських університетів. Статті присвячено загальним питанням сучасної освіти, інноваційним освітнім технологіям та методиці викладання у вищій школі, а також актуальним проблемам навчання студентів-

іноземців в Україні, специфіці дистанційного навчання. Підготовлено до друку десятий випуск

Факультет геології, географії, рекреації і туризму щорічно видає збірник статей «Проблеми безперервної географічної освіти і картографії»; Навчально-науковий інститут міжнародної освіти – збірник наукових праць «Викладання мов у закладах вищої освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки»; факультет іноземних мов – матеріали шкіл-семінарів «Нові підходи до навчання іноземних мов».

У Каразінському університеті приділяється велика увага виданню навчальної та навчально-методичної літератури. Усього у 2018/2019 навчальному році видано 97 підручників та навчальних посібників (у 2017/2018 навчальному році – 83), 214 найменувань методичних матеріалів (у 2017/2018 навчальному році – 198) (табл. 4.2).

Найбільша кількість методичних видань – на медичному факультеті (у тому числі – англійською мовою), що пов'язано з необхідністю покращення забезпечення навчального процесу студентів-іноземців.

З метою покращення педагогічної майстерності викладачів на 2020 рік заплановано:

- розпочати роботу Школи педагогічної новатики;
- узагальнити досвід використання сучасних освітніх технологій, зокрема, інформаційно-комунікативних;
- продовжити роботу Педагогічної вітальні;
- організувати та провести організаційно-діяльнісну гру щодо визначення критеріїв з ефективності застосування технологій навчання;
- підготувати до друку довідник «Психолого-педагогічні технології навчання»;
- збільшити показник оснащення аудиторного фонду стаціонарними мультимедійними засобами до 65%.

Технічні засоби навчання

№ з/п	Структурний підрозділ	Мультимедійні комплекси		Аудиторії з ТЗН	
		2017/2018 н. р.	2018/2019 н. р.	2017/2018 н. р.	2018/2019 н. р.
1.	Біологічний	11	12	10	12
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	14	10	7	9
3.	ННІ екології	6	7	8	7
4.	Економічний	12	13	15	16
5.	Іноземних мов	4	7	6	6
6.	Історичний	6	5	3	5
7.	Комп'ютерних наук	5	6	6	6
8.	Медичний	25	30	20	25
9.	Математики і інформатики	5	6	5	6
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	5	6	6	6
11.	Психології	3	5	4	5
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	4	9	4	8
13.	Соціологічний	7	13	6	9
14.	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	3	4	3	4
15.	ННІ «Фізико-технічний факультет»	5	11	8	11
16.	Фізичний	6	10	9	10
17.	Філологічний	7	7	3	7
18.	Філософський	3	4	1	3
19.	Хімічний	10	11	9	10
20.	Юридичний	3	3	2	2
21.	ННІ міжнародної освіти	3	4	4	8
22.	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	7	8	7	8
	Разом	153	191	146	183

Видання навчальної та навчально-методичної літератури

№ з/п	Структурний підрозділ	Вид літератури			
		Підручники та навчальні посібники		Методичні матеріали	
		2017/2018 н. р.	2018/2019 н. р.	2017/2018 н. р.	2018/2019 н. р.
1.	Біологічний	13	8	15	14
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	3	1	8	4
3.	ННІ екології	3	3	2	0
4.	Економічний	2	5	38	11
5.	Іноземних мов	13	17	18	20
6.	Історичний	4	3	4	1
7.	Комп'ютерних наук	1	2	1	0
8.	Медичний	15	17	54	108
9.	Математики і інформатики	1	0	3	4
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	8	6	29	14
11.	Психології	2	2	4	2
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2	1	0	4
13.	Соціологічний	1	0	3	0
14.	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	0	0	0	1
15.	ННІ «Фізико-технічний факультет»	1	3	0	3
16.	Фізичний	2	4	0	1
17.	Філологічний	2	4	4	8
18.	Філософський	1	0	8	4
19.	Хімічний	0	3	5	5
20.	Юридичний	11	11	3	3
21.	ННІ міжнародної освіти	11	4	7	7
22.	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	0	3	1	0
	Разом	83	97	198	214

4.4. Електронна освіта

У 2019 році розвиток електронного навчання в ХНУ імені В.Н. Каразіна здійснювався відповідно до проєкту 2.8 «Електронне навчання» Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки та проводився Центром

електронного навчання Інституту післядипломної освіти та електронного (дистанційного) навчання за нижченаведеними напрямками.

- Використання дистанційних курсів на заочній та денній формі навчання. Студенти навчалися на 500 дистанційних курсах (2018 рік – 368). Зростання – на 15 %.

- Дистанційне навчання студентів: за станом на грудень 2019 року на заочній формі навчалось 251 особа, на денній з використанням LMS Moodle 2527 осіб. Кількість користувачів системи дистанційного навчання Moodle збільшилася до 11887 осіб.

- Здійснення відтермінованого та поточного ректорського контролю знань студентів спільно з Управлінням якості освіти: 5 895 студентів зареєстровано у системі, з них пройшли контроль 4 794 за 151 дисципліною. Уведено 7217 тестових питань. На цей момент банк тестових питань ректорських контрольних робіт налічує 19896 тестових питань.

- Моніторинг знання іноземної мови для студентів 4-го курсу. Створено єдиний університетський банк тестів (завдань) для здійснення моніторингу рівня володіння іноземною мовою студентів 4-го курсу: пройшли моніторинг – 493 студенти, зокрема: 20 – з німецької мови, 11 – з французької мови, 462 – з англійської мови.

- Підтримка дистанційної складової курсів підвищення кваліфікації вчителів. Із 31 напрямку створено 24 якісних дистанційних курси.

- Для вчителів, які пройшли підвищення кваліфікації в Каразінському університеті, діє інформаційне освітнє середовище «Каразінський простір», у якому вже зареєстровано 1034 вчителі закладів середньої освіти.

- Реалізовано програму сертифікації дистанційних курсів. Розроблено та затверджено Вченою радою університету оновлене Положення про визнання інформаційних веб-ресурсів системи електронного (дистанційного) навчання в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна як навчально-методичних праць (посібників) та здійснення їхньої сертифікації (експертизи). За

2019 рік було сертифіковано відповідно до нових вимог 49 дистанційних курсів. Кількість сертифікованих курсів становить 182.

- Проведено навчання на курсах підвищення кваліфікації викладачів та співробітників Каразінського університету «Технології дистанційної освіти у закладі вищої освіти» за оновленою програмою навчання обсягом у 120 годин (4 кредити *ECTS*). Успішно пройшли курси й отримали сертифікати 79 осіб. За весь період роботи курсів пройшли навчання 812 осіб, що становить 45% загальної кількості науково-педагогічних працівників.

- Розширюється Програма «Відкриті курси Каразінського університету», відкриті для вивчення всім бажаючим. Зараз на навчання зареєстровані 67 осіб.

Зараз відбувається навчання за курсами:

Курси з комерційною складовою:

1. Основи здоров'я та реабілітація
2. Навчання основ електроенцефалографії
3. Риторика
4. Психофізіологічні основи здоров'я

Безкоштовні

1. Планування сім'ї: психологічні та біологічні аспекти
2. Основи ландшафтного дизайну
3. Міфологія древніх слов'ян. Народна чарівна казка
4. Спеціальна гістологія
5. ЗНО фізика
6. Фізика для вчителів
7. Прецеденти Європейського суду з прав людини
8. Регіональна економіка
9. Основи бізнес-законодавства
10. Біоритмологія

- Відеоскладова електронного навчання.

Задля реалізації можливості свідомо обирати навчальну дисципліну (міжфакультетську та вибіркову) за підтримки Центру електронного навчання створено 47 відеороликів курсів. Діють два відеоканали: *K-Universarium* та *E-Learning*. Завдяки впровадженню відеолекцій в систему дистанційного навчання, спостерігається позитивна динаміка переглядів на каналі E-LearningOpenKarazin.

V. ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКЕ НАВЧАННЯ. РОБОТА З ОБДАРОВАНОЮ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ

Організацію довузівської освіти зосереджено в Центрі довузівської освіти (далі – Центр), який об'єднує підготовчі курси і Малий Каразінський університет. Організаційну та навчальну діяльність в Центрі забезпечують 11 штатних працівників, близько 60 доцентів, викладачів та працівників, що залучені до педагогічної роботи.

Основними завданнями цього підрозділу є:

- підготовка учнів за предметами незалежного оцінювання якості освіти; залучення молоді до вступу в університет;
- пошук та підтримка обдарованих дітей, сприяння їхній подальшій освіті;
- постійна співпраця з факультетськими комісіями сприяння новому набору;
- профорієнтаційна робота серед школярів, участь в організації масових заходів для учнівської молоді;
- виконання функцій інформаційного центру приймальної комісії протягом року.

5.1. Підготовка до вступу в університет

Підготовка до вступу в університет учнів навчальних закладів Харкова та Харківської області здійснюється за предметами зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти (ЗНО) на підготовчих курсах (вечірня та недільна форми навчання).

У травні 2019 року підготовчі курси закінчили 377 вступників, майже половина з них стали студентами нашого університету.

За станом на листопад 2019 року за 8 предметами навчаються понад 330 слухачів.

5.2. Малий Каразінський університет

У 2019 р. в Малому Каразінському університеті близько 1 500 учнів віком від 5 до 16 років здобували позашкільну освіту за напрямками: комп'ютерні науки, математика, українська, англійська, німецька мови, фізика (теоретична та експериментальна), хімія, біологія, психологія, археологія, історія України та «Майстерня історика», підготовка до школи.

Для обдарованих дітей працюють спеціальні групи підготовки до олімпіад, турнірів та конкурсів різного рівня.

У Малому Каразінському університеті у 2019 році для учнів Харківської області працювали Дистанційні школи з математики, фізики, хімії та біології, в яких близько 120 учнів 7–10 класів здобували додаткову позашкільну освіту. Протягом року для кожної Дистанційної школи проведено по два навчальні дні в університеті.

У 2019 році учні Малого Каразінського університету успішно брали участь у Всеукраїнських та міжнародних учнівських олімпіадах: переможцями III (обласного) етапу стали 116 учнів, переможцями IV етапу Всеукраїнських олімпіад – 22 учні. Наші учні здобули перемоги у математичних змаганнях світового рівня: Міжнародній математичній олімпіаді в Румунії – 1 срібна та 1 бронзова медалі; у Білоруській олімпіаді з математики – 2 дипломи II ступеня; у XIII Київському міжнародному фізико-математичному фестивалі здобули в особистій першості 5 дипломів I ступеня, 1 диплом I ступеня та 4 дипломи III ступеня.

18 травня 2019 р. відбулася XVIII підсумкова наукова конференція Малого Каразінського університету, присвячена Дню науки в Україні. В роботі конференції взяли участь 213 учнів, які репрезентували 168 доповідей та літературні твори. Крім роботи у 10 секціях (фізика, математика, інформатика, біологія, хімія, психологія, англійська мова, німецька мова, археологія, літературна студія), було також репрезентовано стендові доповіді учнів, що дало можливість юним вченим взяти участь у наукових дискусіях та обговореннях за різними напрямками. Серед 54 наукових керівників учнів були викладачі, аспіранти та студенти університету. До конференції видано тези доповідей,

учасників нагороджено грамотами та пам'ятними сувенірами, а їхні викладачі одержали подяки від ректора університету. Кожен учасник конференції одержав друкований збірник тез усіх доповідей.

Учні Малоого Каразінського університету протягом навчального року репрезентували свої здобутки в «ЛандауЦентрі», проводили тематичні презентації.

5.3. Робота з обдарованими дітьми

Центр бере активну участь в організації міських та обласних наукових змагань школярів.

Із 20 січня до 8 лютого 2019 р. включно в університеті відбувся III (обласний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад із математики, фізики, астрономії, хімії, історії, географії, економіки, в яких взяли участь 1 314 учнів. Усі учасники олімпіад – учні 11-х класів одержали листівки-запрошення до вступу в університет. До роботи в журі олімпіад було залучено 84 викладачі університету. Спеціальні заходи відбулися для вчителів навчальних закладів усіх 42 районів та міст Харківської області, у них взяли участь близько 300 осіб.

Для формування команд Харківської області для участі в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад у січні – лютому 2019 р. в університеті було проведено відбірково-тренувальні збори.

Крім організації навчальної роботи у своїх підрозділах, Центром проводиться робота з пошуку обдарованих дітей, їхнє залучення до поглибленого навчання та сприяння їхньому подальшому розвитку.

18 лютого 2019 р. Центр спільно з Харківським фізико-математичним ліцеєм № 27 Харківської міської ради провів Зимове математичне свято для учнів 4-х класів (237 учасників).

4 травня 2019 р. філологічним факультетом та Центром довузівської освіти спільно з видавництвом «Ранок» проведено конкурс знавців української мови «Грамотій». У конкурсі взяли участь 120 учнів 8-11 класів шкіл Харкова та Харківської області. Під час конкурсу для вчителів було організовано лекції та засідання круглих столів із питань проблем методики викладання української

мови та літератури в школі. Переможці одержали дипломи та подарунки. Учителі, які підготували школярів до конкурсу, відзначені подяками та грамотами.

13 травня 2019 р. Центром спільно з Харківським фізико-математичним ліцеєм № 27 Харківської міської ради було проведено XI усну олімпіаду для 4-класників. У цих змаганнях взяли участь 165 учнів, 48 із них стали переможцями.

На початку навчального року 7, 8 та 15 вересня 2019 р. Центром спільно з факультетами університету фізико-математичного профілю та Харківським фізико-математичним ліцеєм № 27 Харківської міської ради для учнів 4-9 класів в університеті проведено фізико-математичне свято «Наукові старты», в якому взяли участь 800 юних математиків та 158 фізиків. Під час свята відбулися лекції та особистісні олімпіади. Переможців особистих змагань запрошено до навчання в Малому Каразінському університеті на пільгових умовах та нагороджено грамотами.

Біологічним та хімічним факультетами спільно з Центром 16 листопада 2019 р. проведено XXI Хіміко-біологічний турнір імені І. І. Мечникова, в якому взяли участь 300 учнів 7–11 класів. Переможці змагань одержали грамоти та подарунки.

У жовтні-грудні 2019 р. в університеті відбувся II (міський в м. Харкові) етап Всеукраїнських олімпіад з математики (близько 500 учасників) та фізики (понад 250 учасників), підготовку проведення яких забезпечили факультети математики й інформатики та ННІ «Фізико-технічний факультет».

За участю університету з 1 листопада до 6 грудня 2019 р. відбувся для школярів 7–11 класів II Всеукраїнський Турнір математичних боїв імені Н. І. Ахієзера “Kharkiv Masters”, у якому взяли участь 119 найсильніших юних математиків із Києва, Львова, Запоріжжя, Кривого Рогу, Краматорська та Харкова.

5.4. Співпраця з Малою академією наук України

Харківське територіальне відділення МАН України, президентом якого є ректор університету, забезпечує підтримку обдарованої учнівської молоді, залучення її до наукових досліджень, експериментальної та винахідницької роботи в різних галузях науки та техніки, сприяє роботі учнів у секціях, школах, участі в наукових читаннях, турнірах, науково-практичних конференціях тощо.

Центр брав участь в організації проведення II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Харківського територіального відділення МАН. В університеті було проведено контрольні роботи з української мови та літератури, біології, історії України, математики та географії. Захист науково-дослідницьких робіт у відділеннях філософії та суспільствознавства, наук про Землю, історії, математики, фізики і астрономії. Загальна кількість учасників цих заходів – понад 1 000 учнів.

У проведенні контрольних робіт та захистах науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН взяли участь викладачі та науковці восьми факультетів університету.

У журі конкурсу працювали 84 викладачі і науковці університету та близько 60 здійснювали наукове керівництво учнями-МАНівцями.

У III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у м. Києві взяли участь 63 учні-переможці II етапу конкурсу-захисту. За підсумками III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2019 р. 50 членів Харківського територіального відділення стали переможцями (11 учасників конкурсу нагороджені золотими медалями, 16 – срібними, 23 – бронзовими). Команда Харківської області посіла загальнокомандне I місце серед усіх територіальних відділень МАН України.

16 листопада 2019 р. в університеті за участю профільних факультетів відбулася II обласна учнівська науково-практична конференція Харківського територіального відділення МАН України. У роботі 8 секцій – Українська мова, Історичне краєзнавство, Географічне краєзнавство, Екологія, Фізика,

Інформаційні технології, Літературна творчість, Журналістика – взяли участь учні з Харкова та Харківської області.

5.5. Профорієнтаційна робота

Центр бере активну участь у підготовці та проведенні Днів відкритих дверей університету, цього року вони відбулися 17 лютого (1 060 відвідувачів), 7 квітня (730 відвідувачів) та 10 листопада (1 100 відвідувачів).

Викладачі Центру довузівської освіти та його співробітники протягом року проводили систематичну профорієнтаційну роботу зі слухачами підготовчих курсів вечірньої та недільної форм навчання (понад 340 слухачів).

Відповідно до Угоди між Харківським регіональним Центром оцінювання якості освіти та університетом при Центрі з 5 лютого до 19 березня 2019 р. включно працював Пункт реєстрації на Зовнішнє незалежне оцінювання, де реєстрацію пройшли 70 осіб. Кожен відвідувач одержав листівку-запрошення до вступу в університет та спеціальний випуск газети «Харківський університет» для абітурієнтів.

Центр протягом року надавав відвідувачам повну інформацію щодо вступу в університет, а також відповідав на запитання, які надходять телефоном та електронною поштою на адресу Центру до вузівської освіти.

5.6. Шефська допомога

За ініціативи Ради Ректорів ЗВО Харківської області, а також підтримки Харківської облдержадміністрації й Харківського університетського консорціуму було прийнято рішення про реалізацію Програми взаємодії ЗВО та загальноосвітніх навчальних закладів щодо підготовки вступників 2019 р. до ЗНО.

Для організації допомоги в підготовці до Зовнішнього незалежного оцінювання в м. Первомайський у 2019 р. протягом березня – квітня 2019 р. було здійснено 5 виїздів викладачів університету для проведення занять та надання консультацій учням 10–11 класів за графіком, узгодженим із міським відділом

освіти. Викладачі проводили заняття з української мови та літератури, математики, історії України, англійської мови, біології, географії.

Як і щорічно, протягом навчального року університет надавав можливість дітям-інвалідам, учням комунального закладу «Харківська спеціальна школа ім. В. Г. Короленка» Харківської обласної ради та учням комунального закладу «Харківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 9 Харківської міської ради» безкоштовно підготуватися за предметами до ЗНО або вступних іспитів. Зараз на підготовчих курсах Центру довузівської освіти безкоштовно навчаються 37 учнів.

VI. КУЛЬТУРНА, ВИХОВНА І СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

6.1. Культурна і виховна діяльність

Значну роль у формуванні світоглядної позиції та ціннісних орієнтацій молоді, передачі їй надбань попередніх поколінь, збереженні і збагаченні культури народу відіграє позааудиторна виховна робота. Вона спрямована на залучення молоді до багатств національної і світової культури та загальнолюдських цінностей, формування у студентів громадської відповідальності, патріотизму, академічної доброчесності, здорового способу життя.

Позааудиторну виховну роботу здійснювали співробітники Навчального центру соціально-виховної та позаосвітньої діяльності та Культурного центру, заступники деканів з виховної роботи, куратори академічних груп у взаємодії з органами студентського самоврядування.

У Каразінському університеті та на факультетах відбувалися численні виховні та культурно-просвітницькі заходи. Серед загальноуніверситетських заходів можна відзначити такі:

- урочиста церемонія випуску студентів і святковий концерт у Харківському національному академічному театрі опери і балету імені М.В. Лисенка (14 січня 2019 року);
- урочиста Асамблея вчених рад університету з нагоди 214-ї річниці відкриття університету (29 січня 2019 року);
- благодійний концерт художніх колективів Культурного центру для збирання коштів на лікування учасниці університетського хору (27 лютого 2019 року);
- традиційний конкурс «Красуня університету–2019» (28 березня 2019 року);
- традиційні Дні факультетів (квітень – травень 2019 року);
- покладання квітів до пам'ятника студбатівцям (7 травня 2019 року);
- четвертий міжвузівський фестиваль «Каразінські хорові зустрічі»

за участі хорових колективів ЗНО Харкова (13 – 17 травня 2019 року);

- урочиста церемонія випуску студентів і святковий концерт (5 червня 2019 року);

- прем'єра вистави студентського театру за п'єсою О. Володіна «Ящірка» (6 червня 2019 року).

- святкування 31 серпня 2019 р. «Дня знань» і посвячення першокурсників у студенти;

- щорічний конкурс творчості першокурсників «Альма матер–2019» (21–25 жовтня 2019 р.) і гала-концерт та церемонія нагородження переможців конкурсу творчості першокурсників «Альма матер – 2019» (14 листопада 2019 р.);

- вистава-мюзикл «Східна казка» за мотивами твору «Аладдін» за участі професійних акторів та студентів університету (6 листопада 2019 р.);

- вистава «Соломія» творчого об'єднання «Інакше» (15 грудня 2019 р.).

Реалізація різноманітних форм та методів культурно-просвітницької роботи здійснюється безпосередньо через творчі об'єднання та колективи Культурного центру університету, що охоплюють 550 студентів:

- ансамбль народного танцю «Сонцеворот»;

- академічний студентський хор «*Ad libitum*»;

- інструментальний ансамбль;

- студентський театр;

- факультетські команди КВК;

- клуб шанувальників поезії;

- клуб інтелектуальних ігор «Фенікс».

17 грудня 2018 року відбувся фінал міського конкурсу краси «Королева Харкова – 2018», другою віце-міс якого стала студентка історичного факультету Анастасія Пасько.

У зв'язку зі значним збільшенням кількості іноземних студентів особливої значущості набула робота з формування чуйного і толерантного ставлення до

представників інших країн, залучення студентів-іноземців до громадського та культурного життя університету, сприяння адаптації іноземців. Для іноземних студентів за сприяння Культурного центру проводилися численні тематичні уроки-концерти, творчі вечори і виставки. Студенти-іноземці постійно залучалися до загальноуніверситетських заходів культурно-мистецького спрямування. Студентка Інституту міжнародної освіти Ніколь Дуке стала Першою Віце-Міс університет-2019.

Порівняно з 2018 роком, збільшилася кількість учасників творчих об'єднань на 6%, збільшилася кількість заходів культурно-мистецького спрямування на 8%.

У 2019 році було зміцнено матеріально-технічну базу Культурного центру. Зокрема, було придбано цифрове піаніно, пюпітри, мікшерський пульта, радіо- та шнурові мікрофони.

Підвищення рівня художньої майстерності творчих колективів сприяло запрошенню їх до участі у міських та обласних заходах із нагоди різноманітних свят.

На 2020 рік заплановано створення нового творчого колективу – жіночого вокального гурту, придбання музичних інструментів для комплектування інструментального ансамблю, а також оновлення концертних костюмів для університетського хору.

У 2019 році Навчальним центром соціально-виховної та позаосвітньої діяльності Управління якості освіти проведено низку заходів, які стосувалися роботи кураторів: проводилися засідання з нагальних питань, електронною поштою розсилалися методичні матеріали до кураторських годин. На базі Навчального центру соціально-виховної та позаосвітньої діяльності працювали психологи-практики, які надавали безкоштовні психологічні консультації студентам та співробітникам університету. За рік психологи надали понад 120 консультацій. Співробітниками Центру періодично проводився моніторинг кураторських годин на усіх факультетах. За 2019 рік проведено моніторинг на 10

факультетах. Результати проаналізовано та доведено до відома адміністрації університету.

Із метою вдосконалення рівня надання інклюзивної освіти в Каразінському університеті Центром спільно з Відділом реклами та брендингу розроблено й розміщено спеціальні сповіщувальні знаки про місця загального користування та засоби транспортування в університеті для осіб з інвалідністю. Також на виконання Програми розвитку інклюзивної освіти 22 травня 2019 року спільно із факультетом психології було проведено семінар для кураторів академічних груп щодо специфіки роботи зі студентами з особливими освітніми потребами. Спікер заходу, кандидат психологічних наук Гуляєва Олена Володимирівна розповіла кураторам академічних груп про чинники психологічного благополуччя для студентів з особливими освітніми потребами.

Протягом 2020 року планується облаштування навчальних корпусів інформаційними вказівниками із шрифтом Брайля. Крім того, з метою реалізації права здобувачів освіти з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб, наразі підготовлено та надано до розгляду Вченої ради університету проект «Положення про організацію інклюзивного навчання у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності реалізовує впровадження низки конкурсів на базі Каразінського університету для студентів, а саме: стипендіальна програма «Завтра.UA» (вересень 2019 року – травень 2020 року), Всеукраїнський конкурс «Ідея Соборності України: історія, сучасність, майбутнє» (січень 2019 року), міський конкурс «Молода людина року» (квітень 2019 року), міський конкурс студентських проєктів «Харків-місто молодіжних ініціатив» (квітень-травень 2019 року), конкурс стипендій Харківського міського голови «Обдарованість» для дітей та молоді (травень – червень 2019 року). Також з нагоди святкування 215-ї річниці створення Каразінського університету, Центром було організовано та проведено

мистецький конкурс постерів серед студентів на тему: "Я і Університет". 18 листопада 2019 року було організовано та проведено виставку робіт, під час якої ректором було нагороджено авторів найкращих робіт.

Центром регулярно проводилися різноманітні заходи для студентів, а саме: участь в урочистостях з нагоди Дня Соборності України (січень 2019 р.); участь в урочистостях з нагоди Дня пам'яті Героїв Крут (січень 2019 р.); участь в урочистостях з нагоди Дня Героїв Небесної Сотні (лютий 2019 р.); участь в урочистостях з нагоди Дня народження Т.Г. Шевченка (8 березня 2019 р.); проведення творчої зустрічі команди фільму «Сквот 32» зі студентами Каразінського на тему «Як знайти мотивацію та створити власну історію успіху» (11 березня 2019 р.); показ документального фільму В. Чистиліна «Герої не вмирають» з нагоди 5-ї річниці вшанування подвигу учасників Революції Гідності – Героїв Небесної Сотні» (27 березня 2019 р.); спільно із Міжнародною студентською організацією "Гігель" в рамках Всеукраїнського соціального проекту "Тиждень добрих справ" організовано та проведено День добрих справ на базі Каразінського університету, під час якого бажаючі студенти та викладачі мали змогу пожертвувати гроші на лікування онкохворих дітей або просто зробити добру справу для інших людей (10 квітня 2019 р.); організовано та проведено зустріч студентів-каразінців із представниками наркологічного центру "Позитив" на тему "Профілактика наркоманії, алкоголізму та тютюнопаління" (10 квітня 2019 р.); участь в урочистостях з нагоди роковин Чорнобильської катастрофи (26 квітня 2019 р.); участь в урочистостях з нагоди Дня пам'яті та примирення на Меморіалі Слави (8 травня 2019 р.) та на території Національного меморіального комплексу "Висота маршала І.С. Конєва" з нагоди 74ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (9 травня 2019 р.); участь в організації відкриття оздоровчо-спортивного майданчика для настільного тенісу у головному корпусі університету (16 травня 2019 р.); організація участі представників університету у Всеукраїнській культурно-мистецькій акції "Парад вишиванок" (16 травня 2019 р.); спільно із командою проекту WikiInvestigation, фондом Інновацій та Розвитку і національним бюро запобігання корупції

(НАБУ) Центром було проведено семінар для студентів на тему: "Сучасні методи та засоби запобігання корупції, методики розслідувань за системою Crowdsourcing" (21 травня 2019 р.); організація зустрічі з полковником, старшим військовим представником МО/Аташе з питань оборони та Аташе ВПС Томасом "Квіном" Воффордом на тему «Україна – НАТО» (4 червня 2019 р.); організовано та проведено низку зустрічей студентів різних факультетів університету з представниками Департаменту патрульної поліції Національної поліції України з питань підвищення рівня правової освіченості, роз'яснення чинного законодавства, попередження протиправної поведінки студентської молоді (жовтень-листопад 2019 р.); спільно із профкомом студентів та Харківським обласним центром Служби крові організовано та проведено День Донора, в якому взяли участь понад 100 студентів та працівників університету (9 жовтня 2019 р.); участь в урочистостях з нагоди Дня Українського козацтва та Дня захисників України (14 жовтня 2018 р.); участь в урочистостях з нагоди Дня визволення України (28 жовтня 2018 р.), організовано та проведено захід-зустріч студентів Каразінського університету із Героєм України Володимиром Жемчужовим в рамках освітнього проекту "Бранці Кремля" (24 жовтня 2019 р.); допомога в організації та проведенні зустрічі студентів Каразінського з китайським підприємцем, засновником і головою ради директорів компанії Alibaba Group Джеком Ма (7 листопада 2019 р.); допомога в організації зустрічі стипендіатів програми "Завтра.UA" з метою презентацію Стипендіальної програми Фонду Віктора Пінчука (13 листопада 2019 р.); участь в організації та проведенні урочистої висадки дерев з нагоди 215ї річниці заснування Каразінського університету (16 листопада 2019 р.); участь в організації та проведенні урочистостей з нагоди святкування 215ї річниці заснування Каразінського університету (18 листопада 2019 р.); спільно із історичним факультетом з нагоди Дня Гідності та Свободи організовано та проведено тематичну лекцію, присвячену одній з ключових вимог Революції гідності - європейської інтеграції як цивілізованого вибору України (21 листопада 2019 р.); організовано участь делегатів Каразінського університету

у покладанні квітів до Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору з нагоди Дня пам'яті жертв Голодоморів, а також взято участь у Всеукраїнській акції «Запали свічку», що відбулась у Музеї університету (23 листопада 2019 р.).

Маючи на меті розробку документів Каразінського університету з організації та провадження виховної і позанавчальної діяльності, надання підтримки студентам, включаючи осіб з особливими потребами, студентів-іноземців, співробітники Центру брали участь у розробці Стратегії університету, а саме – проекту 2.13 «Студентський моніторинг якості навчання» (запровадження системи ефективного контролю якості освітнього процесу за участі студентського самоврядування).

Також на виконання Постанови Кабінету Міністрів України №686 від 17 липня 2019 р "Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2016 р. № 975 і від 29 серпня 2018 р. № 673" Центром спільно з працівниками юридичного відділу розроблено та внесено зміни до наказу "Про строки та порядок оплати за проживання в гуртожитках Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна".

Зусиллями співробітників Центру соціально-виховної та позаосвітньої діяльності розроблено «Пам'ятку для студентів» – посібник, де систематизовано та викладено у доступній формі права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, а також «Пам'ятку для іноземних студентів» англійською мовою, де висвітлено аспекти життєдіяльності університету.

Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності координує діяльність студентського клубу «*Karazin Student's Hall*», де для студентів постійно проводяться освітні, культурні та розважальні заходи.

19 грудня 2019 року співробітники Центру спільно із профкомом студентів планують відвідати підшефну школу-інтернат та привітати вихованців зі Святом Святого Миколая та Новим Роком.

У своїй діяльності Центр постійно взаємодіє з органами студентського самоврядування, профспілковими організаціями, іншими громадськими, молодіжними, студентськими та волонтерськими організаціями.

6.2. Фізичне виховання та розвиток спорту

У 2019 році в університеті тривала робота з реалізації «Програми розвитку фізичної культури та спорту», розрахованої на 2018 – 2021 рр. та «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019 – 2025 рр.».

Кафедра фізичного виховання та спорту проводила спортивно-орієнтоване фізичне виховання шляхом організації груп з видів спорту з урахуванням інтересів студентів та можливостей спортивних споруд університету. Реформування вищої освіти, наслідком якого було видалення дисципліни «Фізичне виховання» як обов'язкової з навчальних планів на перших курсах, значно зменшило кількість студентів, які займаються фізкультурно-оздоровчою діяльністю на університетських спортивних спорудах. Система організації освітнього процесу з фізичного виховання дає змогу кожному студенту університету реалізувати свої потреби у сфері фізичної культури та спорту впродовж усього терміну навчання. Порівняно з 2018 роком кількість здобувачів вищої освіти, які займалися фізичним вихованням та спортом дещо зменшилася – і у 2019 році склала понад 2200 осіб.

Проблема фізичного виховання студентів університету потребує вирішення, особливо це стосується занять на першому курсі. Фактичне скасування обов'язкових занять не сприяє формуванню фізичної культури першокурсника, ускладнює проведення традиційних студентських змагань. Наразі кафедрі фізичного виховання та спорту у тісній співпраці з органами студентського самоврядування необхідно впроваджувати нові форми роботи.

Минулого року зусиллями ректорату, студентської профспілкової організації, студентської ради студмістечка і кафедри фізичного виховання та спорту продовжено роботу з обладнання та забезпечення інвентарем спортивних кімнат у студентських гуртожитках № 6, № 9, № 10 та № 11, де студенти за місцем проживання мали змогу займатися вдосконаленням свого здоров'я засобами фізичної культури. На території Головного корпусу університету було обладнано спортивно-оздоровчий майданчик для гри в настільний теніс.

Основою спортивно-масової роботи в університеті стала якісно спланована робота спортивних секцій і фізкультурно-оздоровчих груп, а також система спортивних змагань серед факультетів. У 69-й студентській Спартакіаді університету взяли участь 624 студенти (у 68-й Спартакіаді – 733 студенти). У першій групі факультетів у комплексному заліку Спартакіади перемогла команда медичного факультету, друге місце посіла команда факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, третє – біологічного факультету. У другій групі перемогли студенти фізичного факультету, друге місце посіли студенти ННІ екології, третє – ННІ комп'ютерної фізики та енергетики.

Крім традиційної студентської Спартакіади, було проведено: спортивне свято першокурсників; кубки студентського профкому з настільного тенісу, волейболу та бадмінтону. У 20-му кубку ректора з міні-футболу, в якому разом зі студентами змагалися випускники університету, вперше за історію цього турніру перемогли студенти факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу. Проведено багато спортивних турнірів на факультетах, а також спортивні змагання серед іноземних студентів ННІ міжнародної освіти. Напруженість боротьби за перемогу в кожному турнірі та активна підтримка вболівальниками своїх команд свідчать про зростання протягом останніх років інтересу до занять фізичною культурою та спортом в університеті, причому як серед студентської молоді, так і серед працівників університету.

Провідні спортсмени університету у 2019 році досягли значних успіхів у спортивних змаганнях найвищого рівня.

Студентки нашого університету протягом року неодноразово перемагали та ставали призерами Всеукраїнських змагань з чирлідінгу, отримали понад 100 медалей різного гатунку. На початку липня національна збірна команда України, основу якої складають спортсменки Каразінського університету, перемогла у чемпіонаті Європи у Німеччині. А у листопаді на чемпіонаті світу в Японії наші спортсменки здобули бронзові нагороди.

Команда Каразінського університету стала срібним призером на чемпіонаті України з футзалу серед закладів вищої освіти. А в липні 2019 р. наші

футзалісти стали срібними призерами студентського чемпіонату Європи, який проводився в Португалії.

Кількість студентів, які займалися у групах спортивного виховання минулого навчального року, склала 331 особу (збільшилася порівняно з минулим навчальним роком на 43 особи). У 2018/2019 навчальному році переможцями щорічних обласних студентських змагань «Спорт протягом життя» стали команди Каразінського університету з тенісу та чирлідінгу, серед призерів цих змагань – чоловіча команда з баскетболу, жіноча та чоловіча команди з волейболу, команди з футзалу, бадмінтону, настільного тенісу, шахів та фехтування. У загальнокомандному заліку університет піднявся на дві сходинки порівняно з попереднім навчальним роком і посів п'яте місце серед ЗВО Харківщини, поступившись лише сімома очками бронзовим призерам цих змагань.

Команди з ігрових видів спорту успішно виступали в обласних студентських лігах з баскетболу: дівчата стали срібними призерами цих змагань, а юнаки – бронзовими.

Успішно виступили представники університету у XIV літній Універсіаді України. Призерами змагань стали тенісистки Катерина Задорожна (факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу) та Валерій Жабін (юридичний факультет), а у змаганнях зі стрільби з лука – Віра Охотська (соціологічний факультет) та Микита Кравчук (ННІ комп'ютерної фізики та енергетики). У загальнокомандному заліку Каразінський університет посів друге місце серед ЗВО, у яких навчається 5-10 тис. студентів.

Щодо стану спортивних споруд університету: університет має дві кращі в Україні спеціалізовані бази – тенісний комплекс «Унікорт» та споруди фехтувального сектора спорткомплексу «Каразінський».

Водночас, спортивна інфраструктура університету потребує реконструкції і капітального ремонту. Наразі розроблено комплексний проект реконструкції території спорткомплексу, а у найближчі два роки плануємо провести ці масштабні роботи, які хоча і потребують значних фінансових витрат,

але є вкрай необхідними для нашого університету. У грудні розпочато ремонт спортивної зали настільного тенісу та бадмінтону у навчальному корпусі на майдані Свободи, 6, який має завершитися до початку нового навчального року.

Усе це свідчить про те, що нам потрібно кардинально змінити підхід до розвитку фізичної культури і спорту в університеті, експлуатації наших спортивних споруд як для потреб студентів та працівників, так і для надання комерційних фізкультурно-оздоровчих послуг, які повинні покривати витрати на утримання спортивних об'єктів значно більшою мірою, аніж це було у минулому році.

VII. ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Діяльність бібліотеки протягом 2019 року здійснювалася згідно із затвердженою Вченою радою університету Стратегією розвитку Центральної наукової бібліотеки, яку розроблено в контексті Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки спрямовано на досягнення визначених університетом пріоритетів. Головне завдання бібліотеки – забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та рекреаційних потреб спільноти університету з урахуванням інтенсивного розвитку і поширення інформаційних технологій в освітню та наукову діяльність, подальший розвиток мобільних технологій, соціальних мереж.

Бібліотека працює задля інтегрування університету у глобальний світовий науково-освітній простір, бере участь у національних та глобальних програмах зі збереження культурного надбання, є партнером Всесвітньої цифрової бібліотеки – WDL, ініційованої Бібліотекою Конгресу США за сприяння ЮНЕСКО, партнером Європейської цифрової бібліотеки «Europeana» – загальноєвропейської віртуальної бібліотеки. ЦНБ є членом проєкту ELibUkr «Електронні бібліотеки України», Асоціації «Інформатіо-Консорціум» (Україна).

Міжнародна діяльність ЦНБ проходить у різних напрямках – це проведення спільних заходів, дослідження з книгознавства, обмін досвідом, книгообмін. ЦНБ плідно співпрацювала з бібліотеками, інформаційними центрами та громадськими товариствами країн Євросоюзу, розширювалися ділові та дружні відносини з Генеральним Консульством Республіки Польща у Харкові, Фондом Грецької Культури (Одеська філія), Харківським міським товариством греків «Геліос». Згідно з Угодами про співпрацю ЦНБ активно співпрацює з Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні, Фондом А. Левентіса (Кіпр), з дослідницьким Центром польської бібліографії імені Естрейхерів Ягеллонського університету, Бібліотекою фізики, астрономії та прикладної інформатики Ягеллонського університету й Головною бібліотекою Ягеллонського університету (Краків, Республіка Польща), Науковою

бібліотекою Політехніки Лодзі (Республіка Польща), Академічною бібліотекою Латвійського університету (Рига, Латвія), Центральною бібліотекою Болгарської Академії наук (Софія, Болгарія). Підготовлено угоди про співпрацю з Національною бібліотекою Латвії, бібліотекою Вільнюського університету (Литва). Здійснюється книгообмін між організаціями з 24 країн світу: Бібліотека Ягеллонська (Краків, Республіка Польща), Бібліотека Лейпцігського університету (Німеччина), Бібліотека Софійського університету (Болгарія), Бібліотека університету Велико Тирново (Болгарія), Бібліотека Конгресу США, Академічна бібліотека Латвійського університету (Рига, Латвія), Бібліотека Болгарської академії наук (Софія, Болгарія), Бібліотека Австрійської академії наук (Відень, Австрія), Національна бібліотека ім. Кирила і Мефодія (Болгарія), Бібліотека Литовської академії наук, Хітотсубаши університет Куніташи (Токіо, Японія), Американське математичне товариство (Енн Арбор, США), Філософське товариство, Велика Британія, Культурно-просвітницька організація «Матиця сербська» (Сербія), Японська психологічна асоціація (Токіо) та ін.

Активно працює Центр «Вікно в Америку». За рейтингом Посольства США роботу Центру визнано найкращою в Україні. Протягом року Центр відвідали: Девід Шульц, професор політології університету Міннесоти (США), полковник Томас Вофффорд, аташе з питань армії та оборони Посольства США в Україні та полковник Роберт Петерс, голова відділу оборонного співробітництва Посольства США в Україні, радник із питань преси, освіти та культури Посольства США в Україні Девід Майк Рейнерт, керівник програми «Американські центри» Посольства США в Україні Метью Андервуд, аташе з питань вивчення англійської мови Посольства США в Україні Тімоті Коллінз. 21 травня 2019 року у межах Днів науки відбулася онлайн-зустріч з американською астронавткою, українкою за походженням Хайдемарі Стефанишин-Пайпер. 9 жовтня 2019 року астронавтка особисто відвідала ЦНБ, де зустрілася зі школярами та членами харківського об'єднання ПЛАСТ. Захід було організовано Посольством США в Україні в межах міжнародного тижня космосу.

У вересні 2019 року відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів відвідали учасники проєкту міжнародної мистецької резиденції «Резиденти Всесвіту» (**Residents of Universe**), який було реалізовано у Каразінському університеті за ініціативою ЄрміловЦентру. Проєкт Residents of Universe було втілено завдяки підтримці Українського культурного фонду. Гості познайомилися з історією ЦНБ, побачили найбільш цікаві ілюстровані рідкісні видання з мистецтва, що зберігаються у бібліотеці. Із 25 вересня 2019 року по 15.10.2019 р. включно у відділі над створенням свого проєкту із залученням багатьох рідкісних видань із фонду книжкових пам'яток працював Еступінан Хав'єр Давіла (Іспанія, Карибські острови). Результатом його творчості став відеофільм (доступний за посиланням: https://drive.google.com/file/d/1JiZpwALn_qujDfKXjXUBaq7334sDPKKB/view?usp=sharing)

Серед поважних гостей, які також відвідали бібліотеку у 2019 році: Хелена Красовська, професор, віце-директор Інституту славістики Польської Академії наук (Варшава, Польська Республіка), директор відділення славістики Амброзіанської бібліотеки, доктор Академії, монсеньйор Франческо Браскі (Мілан, Італія).

7.1. Комплектування фондів

Примірників	3 448 413
Книг	2 112 084
Журналів	1 176 171
Газет	9 312
Дисертацій	8 039
Авторефератів	103 975
Рукописів	993
Карт	2 524
Звітів	2 676
На електронних носіях	3 539
Мережні локальні документи	29 100
Наукової	1 907 259
Навчальної	1 163 997
Художньої	377 157

Фонд ЦНБ на 01.12.2019 р.

Враховуючи значну кількість іноземних студентів, які навчаються в університеті англійською мовою, для забезпечення освітнього процесу бібліотека комплектує власні фонди англійськими навчальними документами, спираючись на заявки кафедр і факультетів. У 2019 році було закуплено 8 272 навчальних видань провідних світових

видавництв на загальну суму 3 576 182 грн, серед яких майже 6 000 англійською мовою. Зазначені цифри відповідають витратам, запроєктованим у планах заходів задля реалізації Стратегії розвитку Каразінського університету (розділ 4.4. Сучасна університетська бібліотека).

Серед закуплених підручників більшість має доступ до онлайн-версії видання з відео- та 3D-ілюстраціями (зокрема, медичні навчальні видання).

Із метою розширення доступу читачів ЦНБ до новітніх освітніх технологій передплачено доступ до навчальної платформи USMLE, де студенти медичного факультету мали змогу готуватися до кваліфікаційного іспиту КРОК-1 та КРОК-2. За статистикою було проведено 10 253 пробні тестування на комп'ютерах у бібліотеці. Планується наступного року збільшити кількість доступів передовсім у бібліотечних залах, оскільки саме бібліотечні доступи користуються найбільшою популярністю у студентів і дають високі статистичні показники. Бібліотекою враховується швидкий розвиток технологій електронних книг, доступність книг в електронному форматі, розвиток електронного дистанційного навчання. Проведено переговори щодо поповнення фонду бібліотеки електронними підручниками. Заплановано на 2020 рік придбати колекцію з 1 180 видань навчальної літератури (електронні підручники) із необмеженим доступом з комп'ютерів бібліотеки та підрозділів Каразінського університету.

Традиційно бібліотека передплачує періодичні видання як для бібліотечного фонду, так і для забезпечення інформаційних потреб університету. У 2019 році з цією метою було витрачено на передплату 327 161 грн.

Фонд бібліотеки традиційно поповнювався дарами. У 2019 році було отримано 2 393 видання на суму 303 890 грн. Найбільші особисті колекції передали: ректор Каразінського університету, академік В. С. Бакіров, професор кафедри фундаментальної математики факультету математики і інформатики університету В. М. Кадець, начальник автотранспортного підрозділу В. А. Клименко. Серед організацій – Фондація Анастасіуса Левентіса (Нікосія, Кіпр), Фонд національно-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича (Харків, Україна), Інститут української мови НАН України (Київ, Україна), Національний

музей Голодомору-геноциду (раніше, до серпня 2019 р., – Національний музей «Меморіал жертв Голодомору») (Київ, Україна), Інститут обдарованої дитини НАПН (Київ, Україна), Видавництво «Наукова думка» (Київ, Україна), Видавництво Академперіодика (Київ, Україна), Харківська правозахисна група (Україна).

У цьому році бібліотека отримала рідкісний дарунок – факсимільне видання найвидатнішої пам'ятки української писемності – Пересопницького Євангелія. Урочисте передання відбулося 16 вересня 2019 року у Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка. Передав історичну пам'ятку митрополит Переяслав-Хмельницький і Вишневський, управитель Переяславсько-Вишневської єпархії Православної церкви України Олександр (Драбинко).

7.2. Обслуговування користувачів. Упровадження автоматизованих технологій

Центральна наукова бібліотека Каразінського університету визначає свою місію як сприяння підвищенню якості освіти та наукової діяльності шляхом надання інноваційних бібліотечно-інформаційних продуктів та послуг дослідникам, викладачам, студентам і партнерам університету.

Бібліотека забезпечує користувачів інформаційними документами: книгами, періодичними виданнями, світовими та національними базами даних; пропонує бібліотечні приміщення для навчання та доступу до інформації, допомагає студентам і викладачам у навчанні інформаційній культурі, надає консультації, забезпечує індивідуальні, семінарські заняття з бібліографічних питань, академічної доброчесності.

Протягом 2019 року всіма структурними підрозділами бібліотеки обслуговано 82 тис. користувачів, видано – 1 млн 300 тис. примірників на різних носіях інформації, кількість відвідувань склала 400 тис. До ЦНБ записалися 2 920 першокурсників, з них 1 409 – іноземних студентів із 62 країн світу.

Сучасна автоматизована інформаційно-бібліотечна система «Absotheque Unicode» охопила всі бібліотечні процеси, автоматизувала майже всі пункти

обслуговування користувачів. Після проведення ремонту приміщень у Північному корпусі планується впровадження автоматизованого обслуговування на абонементі та читальних залах для осіб, які навчаються на факультетах, що розташовані у Північному корпусі. Бібліотекою проведено підготовчі роботи для впровадження автоматизованого обслуговування. Таким чином, буде остаточно автоматизовано обслуговування користувачів у всіх відділах ЦНБ.

Обсяг електронного каталогу на 1 грудня 2019 року складає 1 млн 524 тис. примірників. До записів електронного каталогу додаються посилання на повні тексти методичних та інших навчальних посібників, до яких є доступ тільки у локальній мережі університету. Крім того, у ньому є посилання на повнотекстові ресурси, які розміщені в електронних архівах eKhNUIR та eScriptorium, створюваних бібліотекою, і які репрезентовано у вільному доступі в мережі Інтернет. Серед них майже 1,6 тис. документів навчального призначення.

Протягом 2019 року електронний каталог ЦНБ відвідали більше 201 тис. користувачів з 127 країн світу, зафіксовано 250 тис. відвідувань, близько 451 тис. переглядів сторінок сайту електронного замовлення.

На цей час у локальній інтранет-мережі та у глобальній інтернет-мережі бібліотекою репрезентовано 31 894 повнотекстові документи.

Постійно проводиться робота з наповнення електронного архіву праць учених (репозитарію) університету – eKhNUIR. В електронному архіві репрезентовано 13 940 назв документів. За останній рік його відвідали майже 69 тис. користувачів зі 112 країн світу. Упродовж минулих років Вчена рада університету приділяла особливу увагу Електронному архіву eKhNUIR, політиці його наповнення. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 541 Про створення Національного репозитарію академічних текстів (National Repository of Academic Texts) прийнято рішення про обов'язкове розміщення в Електронному архіву eKhNUIR дисертаційних матеріалів. Виконання цих рішень сприяє наповненню архіву, підвищенню рейтингу університету, академічній доброчесності. На цей час у ньому розміщено 421 дисертаційний документ.

Електронний архів eKhNUIR зареєстровано у міжнародних гарвестерах репозитаріїв ROAR та DOAR, він має власний міжнародний індекс ISSN 2310-8665, що надає йому статус повноцінного електронного видання, у якому можна публікувати результати досліджень як у першоджерелі, нарівні з друкованими періодичними виданнями. Велика увага приділяється веденню головної сторінки архіву, де постійно з'являються посилання на корисні для науковців документи та інтернет-ресурси.

Інша велика база даних, що створюється бібліотекою, – Архів рідкісних видань і рукописів для науки і освіти eScriptorium, містить на 1 грудня 2019 року повні електронні версії (або фрагменти) раритетних документів у кількості 8 435 назв і користується популярністю у світі. У минулому році вдвічі збільшилася кількість користувачів архіву – 73 450 тис. зі 132 країн світу, майже 89 тис. відвідувань, близько 634 тис. переглядів сторінок сайту архіву. На документи архіву посилаються Всесвітня цифрова бібліотека WDL та Європейська цифрова бібліотека «Europeana».

Згідно зі Стратегією розвитку ЦНБ проводиться робота з поширення матеріалів в електронній колекції «ALMA MATER – до 215-річчя Харківського університету» роботами з історії університету та роботами вчених університету (репрезентовано 1 700 документів). Розпочато створення повнотекстової електронної колекції «Харківський університет на сторінках газет», створена та поповнюється електронна колекція газети «Харківський університет» за минулі роки.

Постійно оновлюються посилання на електронні ресурси ЦНБ та інших бібліотек, які можуть бути цікавими користувачам архіву, з'явилося посилання на LIBRARIA (<http://libraria.ua>) – архів української періодики онлайн. Це розробка компанії «Архівні Інформаційні Системи» (м. Київ), де розміщується газета «Утро» з фондів ЦНБ (2 794 номери). Сайт цього проєкту надає можливість повнотекстового пошуку для користувача архівом, але у повному обсязі доступ до нього можливий тільки на комп'ютерах у бібліотечній мережі.

Ще один мережевий ресурс ЦНБ, який з'явився у 2018 року. та поповнювався у 2019 році, – електронний архів оцифрованих періодичних видань Karazin.Back2News (<http://karazin.back2news.org/>). Цей архів було створено фірмою «Цифрова країна» (м. Київ), у ньому також надається можливість повнотекстового пошуку, розміщено 6 331 номер газети «Южный край» (34 828 сторінок), у тому числі 208 номерів ілюстрованого додатку до газети «Южный край»; із них розпізнано 6 199 номерів газети (33 938 сторінок). У 2019 році у бібліотеці оцифровано 12 тис. сторінок цієї газети. Сканування виконувалося на новому планетарному сканері формату A1 Zeutschel Omniscan 12000.

Для електронних архівів eKhNUIR та eScriptorium створено сторінки у соціальній мережі Facebook, які рекламують ці архіви, залучають нових користувачів з усього світу. Електронний каталог та електронні архіви ЦНБ працюють у режимі 24/7.

У ХХІ столітті наукова цифрова комунікація стає необхідною умовою для успішної реалізації дослідницьких проєктів. У світовому інформаційному просторі з'являється велика кількість відкритих ресурсів, що вимагає від науковців опанування аналітичного інструментарію для пошуку та відбору релевантних ресурсів. Бібліотека як ресурсний центр Каразінського університету намагається гарантувати дослідникам, викладачам, аспірантам і студентам отримання необхідної якісної інформації. Це сприяє підвищенню кількості та якості наукових досліджень із метою лідерства університету в українському і світовому науковому просторі. Бібліотека орієнтується на світових лідерів, що забезпечують інформаційними ресурсами академічні спільноти.

Завдяки сприянню Почесного доктора університету О. В. Ярославського науковці і студенти отримали доступ до найбільшої й поважної повнотекстової колекції академічних журналів із різних галузей знань – публікацій Оксфордського університетського видавництва Oxford University Press.

**Бази даних, доступ до яких надавався ЦНБ у онлайн-режимі
протягом 2019 року**

№ з/п	Назва	Зміст
Бази даних, придбані за кошти МОН		
1	Web of Science	База даних від Clarivate Analytics – найвідоміша наукометрична бібліографічна база даних наукових статей із престижних періодичних видань, книг та матеріалів наукових конференцій із зазначенням реальної цитованості цих матеріалів.
2	SCOPUS	Найбільша у світі наукометрична бібліографічна й реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях.
Бази даних, придбані за кошти спонсора		
3	Журнали Oxford University Press	Понад 300 журналів, що мають високий рейтинг у світовій науці та охоплюють природничі науки, математику, гуманітарні та соціальні науки, економіку та фінанси, юриспруденцію, особливо цінні в колекції видання з біології та медицини.
Бази даних, придбані за кошти університету		
4	EBSCO	Мультидисциплінарна англійська повнотекстова база, яка містить понад 10 000 назв періодичних видань з усього світу.
5	Institute of Physics Publishing	Наукові періодичні видання бази даних IOPScience – архів понад 70 назв видань, 700 000 статей із різних розділів фізики.
Бази даних, до яких доступ надавався частково:		
6	Журнали SpringerNature	Мультидисциплінарна колекція наукових журналів міжнародного видавництва Springer.
7	Cambridge University Press	Журнали з прикладних наук, бізнесу, менеджменту, геонауки, гуманітарних наук, медицини, фізичних наук, математики, соціальних наук.
8	Royal Society Publishing	Журнали та архіви Лондонського Королівського Товариства з біології, еволюції, екології, фізики, нанотехнологій, хімії, медицини, математики, інженерії та ін.
9	Журнали Королівського хімічного товариства (Royal Society of Chemistry)	Журнали одного з найвідоміших видавців літератури з хімії.
10	CUL Online	Бібліотека видань ТОВ «Центр учбової літератури» – понад 1 000 українськомовних навчальних посібників та підручників, рекомендованих МОН України, з економічних, гуманітарних і природничих наук.

№ з/п	Назва	Зміст
Віртуальні бази даних бібліотеки Міжнародної інформаційної служби Держдепартаменту США «eLibrary USA» - 9 баз (у Центрі «Вікно в Америку»)		
1	Academic OneFile	Доступ до повнотекстових статей із майже 8 000 наукових журналів.
2	JSTOR	Повнотекстові статті із соціальних наук, економіки та історії з 850 академічних журналів.
3	ProQuest Dissertations & Theses Database	База даних вміщує понад 1,5 млн дисертацій та рефератів із 700 університетів.
4	PressReader	Популярні газети з усього світу та американські журнали у простому для читання та перегляду форматі
5	Gale Academic OneFile	Висвітлюються думки експертів щодо суперечливих і дискусійних тем та статті з цих тем у тисячах газет і журналів.
6	Flipster	17 цифрових журналів про поточні події, культуру США та зовнішню політику.
7	Digital Literacy	Пов'язані з Інтернетом теми щодо соціальних мереж, кіберзалякування, конфіденційності, дослідницьких навичок та інструментів а також ігри.
8	Opposing Viewpoints in Context	Статті з понад 1 700 газет і журналів.
9	Kanopy	Стрім з підбірки понад 100 документальних фільмів, які досліджують найцікавіші сучасні теми у Сполучених Штатах
Тестові доступи 2019 року		
1	BioOne	Журнали з біології, екології та питань охорони навколишнього середовища.
2	Dimensions	Наукометрична система нового покоління від компанії Digital Science. Об'єднує інформацію про наукові статті, клінічні дослідження, патенти, гранти, показники цитованості та альтернативні метрики впливовості наукових публікацій.
	Statista	Одне із провідних джерел статистичної інформації за ринками, галузями і споживачами (понад 80 000 показників). Містить аналіз ринку цифрових технологій, галузеві звіти, звіти за країнами, щоденну інфографіку з глобальних питань тощо.

На допомогу науковцям було організовано вебінар «База даних Statista для досліджень із маркетингу, бізнесу та менеджменту». Цей ресурс надає онлайн-доступ до більш ніж мільйона статистичних даних і фактів, кількісних даних про засоби масової інформації, бізнес, фінанси, політику та до широкого кола інших

тем, цікавих для дослідників з маркетингу, менеджменту, бізнесу та ринкових відносин.

Із метою інформаційної підтримки наукової діяльності науковців і збільшення представництва університетської науки у світовому просторі та для здійснення моніторингу актуальних друкованих й електронних видань на допомогу науковцям до структури бібліотеки було включено *сектор наукової комунікації*. Було розроблено тематику теоретичних та практичних занять. Значна кількість тем пов'язана із питаннями культури інформаційної грамотності – міжнародні бібліографічні стандарти, вміння працювати з базами, до яких мають доступ користувачі ЦНБ, користування спеціальними інструментами (Publons та ResearcherID, Mendeley, EndNote Online) та ін. Станом на 29 листопада 2019 року проведено 98 занять (у тому числі – 55 з першокурсниками), а також з аспірантами та науковцями університету. Триває робота у межах Проєкту сприяння академічній доброчесності, працівники ЦНБ на заняттях розповсюджували інформацію з питань плагіату.

Із метою просування академічних видань університету до топових наукометричних баз було оцифровано 276 номерів «Вісника Харківського університету», починаючи з 1964 року. Це 32 610 сторінок.

У 2019 році для забезпечення роботи бібліотеки та з метою надання інформаційних послуг користувачам працює 156 комп'ютерів, з них – 3 сервери.

У межах реалізації гранту для центру «Вікно в Америку» у 2019 році було придбано графічний монітор Huion Kamvas GT-191 з метою реалізації творчих проєктів відвідувачів і працівників центру. У другому півріччі для оновлення технічного оснащення Центру Посольством США було придбано новий проєктор для інтерактивної дошки.

Бібліотека працювала над питанням щодо удосконалення доступу до е-ресурсів та сприяння включенню наукових ресурсів університету до світового інформаційного простору завдяки модернізації електронного архіву у 2019 році. Поки що роботу не виконано, оскільки не були придбані комплектуючі для розширення пам'яті сервера, де зберігаються бази електронних архівів.

7.3. Культурно-просвітницька діяльність

Культурно-просвітницький напрямок у діяльності бібліотеки вважається одним із основних, оскільки є складовою частиною виховної системи університету. Він сприяє на гармонійному розвитку особистості, прищеплює принципи демократизму і колегіальності, академічної доброчесності, патріотизму, відкритість до міжкультурного діалогу, толерантність.

Популяризація історичних знань була і залишається надалі пріоритетним напрямком у виставковій діяльності. Було організовано книжкові експозиції: «День Соборності України», «Свіча пам'яті. Голодомор 1932-1933 рр», «День Конституції України», «День незалежності України», «День пам'яті героїв Крут», «Воїн у дзеркалі часу».

Бібліотека повинна брати до уваги інтенсивний розвиток інформаційних технологій, вплив соціальних мереж на життя суспільства. Під час планування заходів культурно-просвітницького напрямку враховується збільшення кількості іноземних студентів в університеті.

Щорічно у ЦНБ проводиться майже 400 різноманітних культурно-просвітницьких заходів різного спрямування: це презентації видань, виставок, у тому числі художніх, розмовні клуби, культурні та інформаційні заходи, а також екскурсії бібліотекою. Великою популярністю користуються серед відвідувачів ЦНБ екскурсії. Проводяться ці заходи для різних категорій відвідувачів: для колег-бібліотекарів, для студентів і школярів, для почесних гостей університету і науковців. Усього протягом року було проведено 67 екскурсій. Бібліотека бере участь у Днях відкритих дверей, для майбутніх абітурієнтів також було організовано ознайомчі екскурсії бібліотекою, усього ЦНБ відвідали понад 600 майбутніх абітурієнтів.

Із нагоди святкування Дня Європи в Україні 18 травня 2019 року у Каразінському університеті відбувся круглий стіл «Родина Європа: на шляху до мети» за участю ректора, академіка В. С. Бакірова, викладачів та студентів університету. У межах святкування експонувалася книжково-ілюстративна виставка «Літературні раритети Європи». Із фонду книжкових пам'яток були

підібрані прижиттєві видання творів класиків європейських країн і рідкісні видання української літератури: твори І. П. Котляревського, Т. Г. Шевченка, І. Я. Франка, Лесі Українки та книги мовами оригіналів, надруковані у XVIII – XIX ст.: твори Й. Гете, Ф. Шиллера, Вольтера, М. Сервантеса де Сааведра, Данте, О. Дюма та ін.

24 травня 2019 року з нагоди Другого Дня італійської науки у світі за ініціативи Міністерства закордонних справ Італії, Посольства Італії в Україні та ХНУ імені В. Н. Каразіна в університеті відбулася мегаподія «Леонардо та Місяць», присвячена 500-річчю з дня від смерті Леонардо да Вінчі та 50-річчю першої висадки людини на Місяць. У межах цього заходу в Музеї історії університету було розгорнуто масштабну книжково-ілюстративну виставку. Експонувалася література про життя і багатогранну творчість геніального італійського дослідника, винахідника, художника Леонардо да Вінчі. На виставці також було репрезентовано рідкісні видання з астрономії XVI – XVII ст. різних країн світу, прижиттєві видання Г. Галілея, Й. Кеплера, Й. Байєра, Х. Гюйгенса, Т. Браге, С. Любенецького та ін., праці XIX – XX ст. з астрономії професорів Харківського університету.

Головною ідеєю проєкту військового кореспондента «Радіо Свобода» Андрія Дубчака «Лінія фронту. Рік 2018 було показати через людей та емоції війну такою, якою вона є насправді. Фотовиставка експонувалася у травні - червні 2019 року. У вересні 2019 року у бібліотеці було репрезентовано виставку, присвячену 160-й річниці від дня проведення гальванічних дослідів в Імператорському Харківському університеті та 210-й річниці від дня народження заслуженого професора університету В. І. Лапшина.

10 жовтня 2019 року у Каразінському університеті відбулося урочисте відкриття конференції, присвяченої діяльності лауреата Нобелівської премії миру Фрідтйофа Нансена в Україні у 1921–1923 роках. ЦНБ долучилася до підготовки книжково-тематичної експозиції «Норвегія. Нансен. Харків». На виставці було репрезентовано твори Ф. Нансена, рідкісні скандинавські видання XVII – XVIII ст., а також газети 1923 р. «Вісті ВУЦВК», «Більшовик», у яких

висвітлювалася хронологія перебування Нансена на Харківщині, де він очолював Міжнародний комітет із допомоги тим, хто страждав від голоду у 1921–1923 роках.

У листопаді 2019 року було організовано книжково-ілюстративну виставку, присвячену Ю. В. Кнорозову (1922 – 1999), видатному історичному етнографу, дешифрувальнику писемності майя. Ю. В. Кнорозов навчався на історичному факультеті Харківського університету (1940 р.), де і розпочався його шлях у науку. На виставці були репрезентовані праці вченого, наукові публікації у періодичних виданнях, копія «Особової справи Ю. В. Кнорозова (1939 р.) із архіву Музею історії ХНУ імені В. Н. Каразіна.

У листопаді – грудні 2019 року демонструвалася фотовиставка кандидата фізико-математичних наук, доцента університету В. П. Хижкового [«Природні візерунки – прихована реальність»](#). Це ціла серія світлин, які було репрезентовано у звичайній ділянці спектра, а також у «тепловому» – прихованому діапазоні.

У грудні – січні 2019 року спільно з ЦНБ було репрезентовано виставку «Вітальня на Дворянській». Виставка присвячена професору, видатному архітектору Харківського університету Євгену Васильєву (1778 – 1833).

У Кирило-Мефодіївському центрі ЦНБ проходять тематичні засідання клубу «Слов'янські виміри». У цьому році вони були присвячені святі зустрічі весни в Болгарії – 1 березня, Почався новий цикл зустрічей – «Україна і Білорусь: діалог двох культур».

Відбулися засідання академічного гуртка «Experto Crede – Вірте досвідченому!»: зустріч із членом-кореспондентом Національної академії наук України, професором, доктором фізико-математичних наук, завідувачем кафедри астрономії та космічної інформатики фізичного факультету, представником харківської наукової планетної школи академіка М. П. Барабашова Ю. Г. Шкуратовим. Засідання «Згадуємо вчителів» було присвячене пам'яті Героя Радянського Союзу, почесного доктора ХНУ імені

В. Н. Каразіна Д. А. Ушакова, професора І. К. Рибалки, директора ЦНБ М. П. Кірюхіна, головного бібліографа ЦНБ В. К. Мазманьянц.

ЦНБ багато років тісно співпрацює з громадською організацією «Харківське міське товариство греків «Геліос».. Зокрема, у межах Днів грецької культури в Харкові (дев'ятнадцятий сезон), присвячених Державному святу Республіки Греція «День «Охі!» і 30-річчю створення громадської організації «Харківське міське товариство греків «Геліос» було організовано низку заходів: відбувся круглий стіл «Спогади про Сократа. Перший філософ людства», презентація буклету «Подорож «грецькою» Харківщиною», експонувалася виставка «Нематеріальна культурна спадщина Греції», яку було підготовлено Одеською Філією Грецького Фонду Культури за підтримки Департаменту нематеріальної культурної спадщини і міжкультурних питань Управління сучасної культурної спадщини Міністерства культури та спорту Греції. Відбулася творча зустріч, організована Громадською спілкою «Ветерани Чорнобиля за мир та злагоду». У зустрічі брав участь український поет, прозаїк, публіцист, директор київського видавництва «Український пріоритет» Володимир Шовкошитний з авторською презентацією хроніко-документальної повісті «Чорнобиль. Я бачив...». У заході взяли участь працівники університету – учасники ліквідації аварії.

7.4. Наукова і методична діяльність ЦНБ

Працівники бібліотеки поєднують у своїй науковій роботі бібліотечно-бібліографічну практику з історико-книгознавчими дослідженнями, здійснюють виявлення, формування, зберігання, наукове опрацювання та дослідження фонду стародрукованих книг і рідкісних видань XIX–XX ст., працюють над збереженням фонду, у тому числі – електронних видань, створюють покажчики, репрезентують дослідження у фахових виданнях, організують і беруть участь у наукових семінарах і конференціях.

Продовжується робота з фондом книжкових пам'яток ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна, що отримав статус національного надбання у 2013 році. Цінність та значущість фонду передбачають комплекс необхідних робіт із його

утримання, збереження та розвитку. Продовжується застосування превентивної, фазової консервації: реставрація та ремонтно-палітурні роботи, придбання і виготовлення спеціальних папок, футлярів, контейнерів, що дозволить забезпечити технологію зберігання унікальних документів, оскільки це практикується в найкрупніших світових бібліотеках. Паралельно досліджується фізичний стан фонду книжкових пам'яток. Проводиться моніторинг рукописних документів із метою вивчення стану їхньої збереженості для подальшої консервації і реставрації. Вивчається багатий досвід зі збереження книжкових пам'яток провідних наукових бібліотек та інших закладів України й закордонних країн.

Активно працює придбаний наприкінці грудня 2018 року сучасний планетарний кольоровий сканер настільного типу формату A1 – Zeutschel OS 12000, призначення якого – дбайливо та якісно виконувати оцифрування безпосередньо у бібліотеці документів великого формату (A1), типу оправи та товщини корінця, не пошкоджуючи їх: рідкісні книги великого формату «in-folio», підшивки газет, зшиті папки та інші. Центральна наукова бібліотека тепер має можливість самостійно створювати цифрові копії унікальних документів, які зберігаються у фонді книжкових пам'яток цінних видань та рукописів для розміщення їх у відкритих цифрових архівах і широкого використання.

Працівники ЦНБ репрезентують дослідження у фахових періодичних виданнях. Усього протягом року було репрезентовано 25 статей фахівців ЦНБ та 6 статей про ЦНБ у різних виданнях.

У 2019 році підготовано і розміщено в електронному архіві університету Біобібліографічний словник учених Харківського університету. Т. 3. Філологи. ХХ – початок ХХІ століття. Вип. 1. Філологічний факультет. Кафедра українознавства філософського факультету: Філологи. Історики (дод. до т. 2. Історики) / авт.-уклад.

С. Б. Глибицька, О. С. Журавльова, С. Р. Марченко, Ю. Ю. Полякова; наук. ред. проф.

Т. С. Матвєєва ; ред. А. О. Давидова, О. С. Журавльова ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька, Ю. Ю. Полякова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 1280 с. : іл.

Одним із напрямів наукової діяльності ЦНБ є участь у наукових семінарах і конференціях. За навчальний рік 64 фахівці ЦНБ взяли участь у 25 заходах, із них 11 – міжнародних.

У 2019 році на базі ЦНБ відбулися: **VI Науково-практичний семінар «Ad fontes: манускрипти у бібліотеках і архівах»**; робоча нарада фахівців ЦНБ із питань надання бібліотеками платних послуг користувачам за участю виконавчого директора Академічної бібліотеки Латвійського університету; Всеукраїнська наукова конференції «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: до 90-річчя дня народження Івана Світличного».

Відбулися заходи, присвячені 50-річчю створення Центрального державного науково-технічного архіву України: круглий стіл «Проблеми інформатизації архівної справи: цифровізація як засіб забезпечення потреб інформаційного суспільства». Між ЦДНТАУ і ЦНБ було підписано угоду про співпрацю..

ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна очолює Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації – це 35 бібліотек ЗВО державної форми власності Харківської, Полтавської і Сумської областей. Головне завдання ЦНБ як методичного центру – надавати постійну науково-дослідну, науково-методичну та організаційну підтримку задля впровадження інноваційної діяльності бібліотеками закладів вищої освіти регіону у співпраці з Українською бібліотечною асоціацією та професійними бібліотечними об'єднаннями.

За звітний період було проведено три засідання директорів бібліотек закладів вищої освіти Харківського зонального методичного об'єднання. На зборах директорів у лютому 2019 року в урочистій обстановці були оголошені підсумки конкурсу професійної майстерності «Бібліотекар року – 2018». Для

різних категорій фахівців бібліотек Об'єднання проведено семінари-практикуми, продовжила свою роботу «Школа методиста» «Library 2 library».

На базі ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна, Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого і Наукової бібліотеці Харківського національного медичного університету наприкінці травня 2019 року пройшло професійне стажування фахівців Наукової бібліотеки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля у межах проекту Благодійного фонду «Бібліотечна країна» «Підтримка бібліотек переміщених університетів Сходу та Криму» за сприяння Міжнародного фонду «Відродження».

Бібліотека підтримує сторінки ЦНБ у соціальних мережах — надає інформацію про її діяльність та анонсує події, на які запрошує усіх користувачів:

<https://www.facebook.com/Karazin.library/> ,

<https://www.facebook.com/dspace.univer.kharkov/>.

<https://www.facebook.com/eScriptoriumCNB/>,

<https://www.facebook.com/ScientificLoan/>,

<https://www.facebook.com/el.resursy.karazyn/>,

<https://www.facebook.com/WoAKharkiv/>, www.facebook.com/Болгарский-язык-в-Харькове-1887952578138871/.

У планах бібліотеки на наступний рік – реалізація Стратегії розвитку бібліотеки – орієнтація на користувача, відкритість і високий рівень адаптації до змін, соціальне партнерство, постійний аналіз діяльності результатів на шляху досягнення мети.

VIII. МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИЙ КОМПЛЕКС УНІВЕРСИТЕТУ

8.1. Музей історії університету

Співробітники музею проводять екскурсійну, фондову, виставкову, методичну, науково-дослідну, навчальну, профорієнтаційну та просвітницьку роботу.

У 2019 році було створено спеціальне програмне забезпечення для інтерактивних панелей та відповідний контент, що відображає сучасну історію університету. Наразі триває робота з оновлення та доповнення наявного контенту. Також було придбано нове устаткування для тимчасових виставок.

Протягом 2019 року музей відвідали близько 4 тис. студентів, слухачів Інституту міжнародної освіти, Центру післядипломної освіти, школярів (у межах проєкту «Відкрий для себе Каразінський»), гостей університету, у тому числі – послы Норвегії, Італії, Азербайджану та делегації з В'єтнаму, Китаю, Франції, США, Польщі та інших країн. Усього було проведено 215 екскурсій.

У 2019 р. до фондів музею надійшло близько 100 одиниць зберігання, які пройшли наукову обробку й були розміщені у фондосховищі. Серед них – особові справи видатних вихованців університету (О. Т. Гончара та ін.), нагороди викладача університету І. Д. Шуменка, роботи учасника міжнародної мистецької резиденції Т. Терекоса та ін. Поповнювалася та упорядковувалася музейна бібліотека, продовжується каталогізація фотоархіву та створення електронного каталогу фондів.

У звітний період організовано та проведено 6 тимчасових виставок, серед яких: «Документи студентів Харківського університету ХІХ – початку ХХ ст.», виставка листівок, конвертів і марок «Харків як університетське місто», «Студентські образи ХІХ-ХХ ст.: мода, стиль життя, епоха» та ін. У межах відкриття виставки «Студентські образи ХІХ-ХХ ст.» до 215-річчя від дня заснування університету було проведено модний показ Karazin Student Images. Музей взяв участь у днях відкритих дверей, Ночі науки та акції до Дня вшанування пам'яті жертв голодоморів. До Дня пам'яті і примирення та Дня Перемоги було презентовано відеопроект «Відлуння університетської пам'яті».

Інформацію про музейні заходи було розміщено в мережі Інтернет та висвітлено на місцевому телебаченні і в пресі.

На базі музею було організовано заняття з курсу «Вступ до спеціальності» (1 курс), спецкурсу «Інновації в музейній справі» (1 курс магістратури) та музейну практику (2 курс) для студентів історичного факультету, а також курсу «Музейний менеджмент» для студентів факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, заняття з музеєзнавства для студентів Харківської державної академії культури. Для студентів 1 курсу історичного факультету до Дня заснування університету проведено квест з історії університету. У межах Малого Каразінського університету на базі музею продовжує роботу гурток для школярів «Майстерність історика». Упродовж року в музеї відбувалися засідання Клубу університетських історій, у межах якого було проведено університетський лекторій, зустріч з університетськими колекціонерами, організовано екскурсію до Ботанічного саду, студенти мали змогу поспілкуватися з відомими вихованцями та викладачами університету. Співробітники музею брали участь у роботі Асоціації музеїв ЗВО м. Харкова, в організації X музеєзнавчої конференції «Луцьовські читання», міжнародних та всеукраїнських музейних конференціях у м. Київ та м. Львів.

У музеї щороку складається «Календар пам'ятних дат університету», ведуться електронні книги «Почесні доктори» та «Заслужені професори» Харківського університету, «Хроніка подій університетського життя». Створюються бази даних університетських «місць пам'яті», іменних аудиторій університету, пам'ятних дошок, присвячених професорам і видатним особам, пов'язаних з діяльністю університету. На базі музею спільно з історичним факультетом триває реалізація усноісторичного проекту «Образи науки: Харківський університет в 1940-1980-х рр.». Наразі зібрано близько 350 інтерв'ю вихованців, викладачів та співробітників університету.

8.2. Музей природи

Основна мета діяльності Музею природи – проведення наукової, науково-експозиційної, фондової, навчальної та освітньої роботи. Пріоритетним напрямком роботи музею цього року була реалізація програми «Стратегія розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки», а саме – проекту 4.6. «Модернізація музейного комплексу». Співробітниками музею проводяться роботи з реконструкції наявних наукових експозицій, які впродовж багатьох років свого існування частково або повністю втратили свою наукову й інформаційну цінність та дизайнерську оригінальність. Роботи, які були розпочаті на початку 2019 року по впровадженню наукових сучасних експозиційних комплексів за темами «Комахи» та «Голкошкірі», на цей час вже виконано. Зокрема, у залі «Комахи» на площі 60 кв. м. впроваджено ентомологічний матеріал за темою «Метелики», який розгорнуто у 10 експозиційних вітринах, також завершено впровадження експозиції «Будівельні інстинкти комах». Також завершено впровадження наукової експозиції «Голкошкірі» й монтаж нових вітрин у залі «Амфібії та рептилії». Завершуються роботи із впровадження експозицій «Варани» та «Флуоресцентні мінерали». У зв'язку з розширенням експозиційної площі завершення робіт у діорамі «Великі змії» перенесено на 2020 рік. Зараз у діорамі тривають макетні та художні роботи. У жовтні було завершено ремонт зали № 35 «Походження людини», підготовлено проект майбутніх вітрин для цього залу та знайдено підрядчика для їхнього виготовлення у 2020 році.

Науковими співробітниками музею за звітний період було розроблено 11 нових наукових експозицій.

Одним з основних видів діяльності музею є наукові дослідження за тематиками, з якими працюють співробітники музею. Упродовж 2019 року науковці взяли участь у роботі міжнародного проекту СРЕА-LT-2016/10140 Європейської програми 2017-2019 «Training the new generation of entomologists in DNA-based molecular methods – international network (EntoMol)». Із метою вдосконалення молекулярних методів та аналізу даних було здійснено

відрядження у Природничий музей м. Осло (Норвегія). На підставі договору триває співпраця з Державним науково-виробничим об'єднанням «Науково-практичний центр Національної академії наук Білорусі з біоресурсів».

Співробітники музею взяли участь у науковому спостереженні за орнітофауною на території орнітологічної станції «Azov-Bleak sea ornithological station» з моніторингу загрози орнітофауні від експлуатації Азовської ВЕС. Кілька років поспіль науковці Музею природи беруть участь у міжнародному проєкті – «Літня польова археологічна школа», що проходить на території Полтавської області в історико-культурному заповіднику «Більськ». Упродовж року ведеться палеозоологічне визначення матеріалів, знайдених на території Більського городища.

За результатами наукових досліджень науковими співробітниками Музею було опубліковано у фахових міжнародних та вітчизняних видавництвах 20 наукових статей, 6 з яких надруковані англійською мовою та оприлюднені у виданнях, зазначених у міжнародній базі даних у журналах, що реферуються сервісом Web of Science, Scopus. Ще 5 наукових статей були направлені в різні видавництва, в тому числі – міжнародного рецензованого наукового журналу «Ibis», який видається Британським орнітологічним союзом.

Співробітники Музею природи за звітний час співпрацювали із закордонними науково-дослідними установами, з якими підтримують наукові зв'язки – Зоологічним музеєм Осло (Норвегія), інститутом палеобіології Польської Академії наук, Інститутом зоології Баку (Азербайджан), Державним університетом Огайо, Коламбус, (США), Державним музеєм м. Брауншвейга (ФРН), університетом м. Айдин (Туреччина), університетом Лозанни (Швейцарія). Згідно з науковими договорами Музей природи співпрацює з Національними природничими парками: «Подільські Товтри» Хмельницької області, «Пирятинським» Полтавської області, Карпатським біосферним заповідником Закарпатської області, «Черемоським» Чернівецької області, «Кармелюкове Поділля» Вінницької області, «Ужанським» м. Великий Березний Закарпатської області.

Важливим напрямком роботи наукових співробітників Музею природи є фондова робота з поповнення музейних біологічних та геологічних колекцій, збереження експонатів, інвентаризації, визначення та роботи з їх консервації та реставрації. Співробітники музею за минулий календарний рік опрацювали з нових надходжень 1 645 одиниць збереження. Ведеться робота зі створення електронної бази даних фондового та експозиційного матеріалу, а також фотокаталогу експозиційного матеріалу музею.

Музей є консультативним науково-методичним центром для краєзнавчих музеїв України, для викладачів закладів вищої та середньої освіти, фахівців науково-дослідних установ. Експозиції та наукові колекції музею використовуються для написання курсових та дипломних проектів студентами ХНУ та інших ЗВО міста. Керівниками 5 дипломних магістерських проектів були співробітники музею. Колекції музею широко використовуються в дослідженнях, які проводяться фахівцями музею, вітчизняними вченими та спеціалістами з-за кордону.

Наші фахівці готують школярів до участі в українських та міжнародних олімпіадах, багато з них посідають призові місця. Співробітники беруть участь у проведенні та суддівстві Обласних Олімпіад юних геологів та дитячого мінералогічного конкурсу. Науковці музею взяли участь у суддівстві районного зльоту юних краєзнавців, що проходив у Немишлянському Будинку дитячої творчості. Фахівці музею брали участь у виставці НПП «Слобожанський», «Природа – пізнавай та зберігай», в організації та проведенні практичних занять для юннатів спільно із ЦДЮТ № 1, у Всеукраїнському конкурсі дослідницько-експериментальних робіт із природознавства «Юний дослідник» Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, у Всеукраїнському форумі «Дотик природи», що проходив у Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді у м. Києві, також брали участь в організації та проведенні щорічної конференції для юннатів спільно із ЦДЮТ № 1 та КЮБЗ Харківського зоопарку, що проходила в Музеї природи. Співробітники музею займаються волонтерською роботою у центрах реабілітації тварин.

Колектив Музею природи є повноправним членом міжнародного об'єднання музеїв та професійних музейних працівників ICOM і бере активну участь у його роботі, де має свого представника у раді.

Для розширення інформаційного простору музей має свій вебсайт, на сторінках якого висвітлюються всі новини життєдіяльності музею. Відвідувачі сайту можуть віртуально оглянути експозицію за допомогою 3D-панорамної екскурсії залами музею. За звітний час сайт Музею природи відвідало 10 386 осіб.

Триває робота з розвитку міжнародного туристичного проєкту Izi.Travel. На експонатах в експозиціях з'являються QR-коди, завдяки чому відвідувач за допомогою мобільного пристрою може отримати детальну інформацію про них.

Співробітники Музею природи беруть активну участь у проведенні заходу «Ніч науки». Вже протягом багатьох років музей проводить екскурсії для дітей співробітників університету, і цей захід набуває з кожним роком все більшої популярності.

Із метою поширення природничонаукових знань серед населення Музей природи веде екскурсійно-лекційну роботу за 16 темами. Екскурсії проводяться українською, англійською та російською мовами. За звітний період у музеї проведено близько 1 800 екскурсій та занять. Також Музей проводить благодійні екскурсії для малозахищених верств населення, яких за звітний час було прийнято близько 4 тис. осіб.

8.3. Музей археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

У 2019 році Музей археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна продовжував працювати як навчальний, науковий та музейно-методичний центр. Музей працював за декількома основними напрямками: екскурсійна діяльність, наукові дослідження, фондово-архівна робота, профорієнтаційні заходи та навчальна робота зі студентами та школярами.

У 2019 році до фондів Музею надійшло 3 687 знахідок. Архів Музею

поповнили 6 наукових звітів про розкопки та розвідки в Харківській та Полтавській областях.

Постійну експозицію за 2019 рік оглянуло 5 630 відвідувачів.

У листопаді 2019 року до Музею археології завітав перший заступник Міністра освіти і науки України Юрій Полухович. Серед відвідувачів Музею були поважні іноземні гості: делегація Варненського університету менеджменту (Болгарія) у складі координатора програм співробітництва та партнерства у Варненському університеті Йорданки Райкової та генерального директора туристичної фірми «Турал» Гешо Любенова; делегація Південної Кореї на чолі з президентом Міжнародного інституту розвитку інтелекту у Східній Європі та Україні Ігуєм Руєм, делегація Великої Британії у складі головного виконавчого директора ТОВ "CormackConsultancyBaltic" Чарльза Кормака, керівника проєкту ТОВ "CormackConsultancyBaltic" Тетяни Сушицької, заступника керівника щодо забезпечення співпраці Лондонського університету Голдсмітс Тома Франса, менеджера з міжнародного набору Університету Глїндор Ентон Оуена, керівника міжнародної діяльності кафедри інженерії Каледонського університету Глазго Ендрю Квінна, керівника наукових партнерських відносин Лондонського університету Метрополітан Вінсента Харджа, начальника міжнародного відділу Університету Західної Англії Софі Тренбулл, головного виконавчого директора ТОВ "Really English" Найджела Кіліка; делегація Асоціації випускників харківських ЗВО з Марокко на чолі з президентом Асоціації Дахмія Радуаном; делегація Національної академії державного управління (м Ханой, В'єтнам) на чолі з президентом, випускником університету Данг Суан Хоаном, делегація Представництва Європейського Союзу в Україні на чолі з Послом Хюгом Мінгареллі; делегація Університету Ванвітеллі (Італія); другий секретар Посольства Держави Ізраїль в Україні Марк Гольдман та директор Ізраїльського культурного центру «Натів» у м. Харків Юнна Гольдман. У липні 2019 року з музейними колекціями ранньої залізної доби детально ознайомився японський археолог, професор Ясуюкі Муракамі.

Усього за 2019 рік було проведено понад 350 екскурсій.

Завдяки активній роботі двох археологічних експедицій університету щорічно поповнюються фонди музею. Зокрема, за звітний рік до музею надійшли цікаві артефакти доби раннього заліза, пізнього римського періоду та епохи раннього середньовіччя.

Музей веде активну наукову роботу. Працівники Музею є керівниками та науковими співробітниками археологічних експедицій, проводять дослідження на території Полтавської (Більське городище) та Харківської (курганний могильник поблизу м. Дергачі) областей, беруть участь у роботі наукових конференцій, мають наукові публікації. Експедиції оснащені сучасними геодезичними приладами та пошуковою технікою.

У квітні 2019 року співробітники Музею презентували результати новітніх досліджень Більського городища на науковій конференції у м. Люблін (Польща), підсумки міждисциплінарних досліджень цієї пам'ятки у м. Варшаві (Польща). У липні 2019 року результати досліджень було репрезентовано на науковій конференції у м. Вроцлав (Польща), у листопаді 2019 року – в м. Афіни (Греція). Науковці Музею археології підтримують тривалі наукові зв'язки з вченими різних країн, зокрема з Тартуським університетом та Естонським Біоцентром (м. Тарту, Естонія) щодо вивчення давнього населення України.

У цілому, протягом 2019 року науковці музею підготували монографічне видання за результатами археологічних розкопок на Більському городищі, 14 наукових статей, прочитали 15 доповідей на 14 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Важливим напрямом діяльності музею є виставкова робота. Щорічно за участю його співробітників проводяться виставки досягнень польових сезонів.

У лютому 2019 року Музей археології став співорганізатором виставки *«Дивовижні історії Криму»*, яка розміщувалася у Виставковій залі мистецького Арсеналу (м. Київ) із лютого до травня 2019 року включно. На виставці було репрезентовано матеріали з розкопок античних (Херсонес, Маслини) та середньовічних (Суха Гомольша) експедицій Харківського університету

(розкопки В. І. Кадєєва, В. О. Латишевої, В. К. Михєєва), що зберігаються у фондах Музею.

Протягом 2019 року у Виставковій залі Музею археології працювали: тимчасова виставка «Воїн у дзеркалі часу», яка продемонструвала розвиток озброєння населення Дніпро-Донецького міжріччя від скіфського періоду до часів козацтва (квітень–вересень); тимчасова виставка «Orbis germanorum», присвячена 20-річчю Германо-слов'янської археологічної експедиції університету (вересень–жовтень); виставка «Покликання – реставрація. 35 років відданої праці», присвячена річниці Харківської філії Національного наукового дослідного реставраційного центру України (листопад).

У травні 2019 року Музей археології репрезентував матеріали новітніх розкопок Скіфської археологічної експедиції університету на Більському городищі (керівник– І. Б. Шрамко) на тимчасовій виставці «Гелон. Нові відкриття та загадки», організованій спільно з Історико-культурним заповідником «Більськ» Полтавської обласної ради (сmt. Котельва, Полтавська область).

20 грудня 2019 року в Музеї археології ХНУ імені В. Н. Каразіна планується відкрити виставку, присвячену підсумкам польового археологічного сезону. На ній провідні харківські експедиції покажуть найбільш цікаві знахідки, виявлені у 2019 році на території Харківської та Полтавської областей.

На базі Музею працюють археологічні гуртки для школярів та студентів, проводяться засідання, практичні заняття та лекції. Зокрема, у вересні – грудні 2019 року були проведені лекції співробітника Інституту археології Національної академії наук України Ярослава Володарця-Урбановича «In sclaveni a terra» («В землі слов'янській»), «Геоінформаційні системи та археологія», аспіранта кафедри електротехніки та мехатроніки НАУ ім. М. Є. Жуковського "ХАІ" Івана Жежери «Не лопатою єдиною. Використання безпілотних літальних апаратів в археології», доцента кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна В. В. Скирди «Знане і незнане: Харківщина археологічна» тощо.

На базі Музею археологічну та музейну практику проходили студенти історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та студенти кафедри культурології Харківської державної академії культури.

Із метою проведення профорієнтаційної роботи співробітники Музею брали участь у заходах «День відкритих дверей» (17 лютого, 7 квітня та 10 листопада 2019 року), «Пізнай Каразінський» (15 травня –14 червня 2019 року), «День науки» (18 травня 2019 року), «Ніч науки» (21 вересня 2019 року).

8.4. Навчальний центр «ЛандауЦентр»

У 2019 році «ЛандауЦентр» відзначив свої перші 5 років роботи. 3 січня 2019 року відбувся великий освітньо-розважальний захід «Нам 5 років!», у межах якого було підбито підсумки роботи центру за час його існування. Це десятки тисяч відвідувачів із різних країн світу, більш ніж 200 просвітницьких заходів; робота з такими відомими організаціями, як «Mriya UA», «Фундація регіональних ініціатив», компанія «Вербаторія Україна», «Пларіум» та ін.

Минулого навчального року було проведено понад 30 науково-просвітницьких заходів, серед яких – «Science Time – час науки!» – за участі фізичного, хімічного та біологічного факультету, «Реальна хімія», «Світ під мікроскопом», Класична біологія» за співробітництва з хімічним та біологічним факультетами, «Орігамі» від харківської просвітницької платформи, «Сила думки. Нейрометрія у вашому житті» разом з компанією «Вербаторія Україна», просвітницька акція «Віруси і як їх перемогти» за підтримки UNICEF щодо необхідності вакцинації; «Свято числа Пі», «Мої мрії про космос», «Чарівний світ оптичних ілюзій» – за участі вихованців Малого Каразінського університету, Центру довузівської освіти, Комунальний заклад «Харківська спеціальна школа ім. В. Г. Короленка» Харківської обласної ради та гуртка «2x2».

За звітний період «ЛандауЦентр» відвідало більш ніж 50 тис. осіб – переважно це екскурсійні групи школярів та родини. Проте завдяки роботі просвітницького проєкту «Пересувна виставка цікавої науки» від «ЛандауЦентру» до нас приїжджають групи з усієї України. Полтава, Суми,

Мелітополь, Запоріжжя, Слов'янськ, Краматорськ, Новомосковськ, Дніпро, Енергодар, Кременчук, Черкаси та інші – така географія відвідувачів «ЛандауЦентру». Центр плідно співпрацював з туристичними фірмами, а саме: «Аби не вдома», «Краєвид» (м. Полтава), «Ново-Тур» (м. Новомосковськ), «Веселий глобус» (м. Енергодар), «Веста-Тревел» (м. Запоріжжя) та іншими.

У «ЛандауЦентрі» суттєво поповнився парк наукових експонатів – насамперед науковими зразками з фізики, оптики, механіки та інших наук, було розширено курси для дітей з програмування, робототехніки та 3D-моделювання – і цей процес відбувається згідно з основними цілями «ЛандауЦентру».

Найбільше «ЛандауЦентр» співпрацює з факультетами: біологічним, фізичним, фізико-енергетичним (ННІ комп'ютерної фізики та енергетики), хімічним, комп'ютерних наук.

8.5. Культурно-просвітницький центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр»

За звітний період в ЄрміловЦентрі було проведено 7 виставкових проєктів.

- У січні 2019 року в ЄрміловЦетрі відбулася виставка «Exposures. Клайпедська фотографія наприкінці ХХ ст.». Куратором виставки був Даріус Вайчекаускас, директор Клайпедського відділу Асоціації фотографів Литви. Виставка включала архівні роботи клайпедської школи фотографії та формувала цілісне уявлення про явище «естетики нудьги» в литовській фотографії. Виставковий проєкт став щаблем до співпраці як між литовськими та харківськими митцями на базі ЄрміловЦентру, так і безпосередньої співпраці Центру з Клайпедським відділом фотографії.

- ЄрміловЦентр прийняв масштабну виставку-серіал «Озброєні та небезпечні» під кураторством Миколи Рідного. Проєкт, що об'єднує групу художниць/художників та режисерок/режисерів, які працюють на перетині сучасного мистецтва та експериментального кіно, присвячений темі мілітаризації суспільства та, зокрема, ставленню молоді до насилля та зброї.

- Міжнародну виставку «Шлях Енея. Художники сьогодення сам-на-сам з минулим» під кураторством Бориса Філоненка (Україна) та Луки Фйоре (Італія) було реалізовано за ініціативою Центру європейської культури «Dante» та Громадської організації «Еммаус».

- Відбулася виставка харківського митця Євгена Світличного «Бабаї. Культурні міфологеми».

- У вересні ЄрміловЦентр приймав у себе масштабний виставковий проєкт Другої молодіжної бієнале сучасного мистецтва України «Здається, я заходжу в наш сад» під кураторством Б. Філоненка, А. Євсєєвої, Д. Скринник-Міської. В межах проєкту відбулися дискусії, кураторські екскурсії, творчі зустрічі.

Окрім виставкових проєктів, в центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» проходило багато різноманітних культурно-просвітницьких заходів. Протягом вересня-жовтня Центр провів міжнародну мистецьку резиденцію «Residents of Universe» у співпраці з підрозділами університету. Учасники з України, Німеччини, Польщі, Великобританії, Литви працювали у локаціях Ботанічного саду. Центральної наукової бібліотеки, Музею природи, Археологічного музею, Музею історії Університету. Результати їхньої роботи було продемонстровано у виставковому проєкті «Work in Progress» у просторі галереї ім. Г. Семирадського.

Весною відбулася виставка молодих дніпровських фотографів В. Тешнера та А. Малиновського, в межах якої пройшло портфоліо-рев'ю з відомими українськими фотографами Р. Пятковкою та С. Мельниченко.

Влітку у просторі ЄрміловЦентру пройшла виставка ленд-арт симпозиуму «Могриця», в межах якої відбувся перформанс Юрія Штайди та презентація діяльності та результатів від митця Віталія Кохана.

Відбулися зустрічі з українськими та зарубіжними митцями, кураторами, лекції від фотографів, філософів, архітекторів, перформанси та відеопокази.

8.6. Художня галерея імені Генріха Семирадського

У 2019 році у Художній галереї імені Генріха Семирадського відбулося 9 виставкових проєктів.

Цього року галерея приймала у себе виставку Олександра Рідного та Анни Іванової «Ессе Ното».

Також в галереї було організовано персональні проєкти художниць: Віри Чурсіної, заслуженої діячки мистецтв України, та Наталії Бендус-Петровської.

З успіхом пройшла виставка Ніни Вербук «Кольорові мандри». Художниця Ніна Вербук подарувала всі роботи зі своєї виставки в колекцію університету. У 2019 році відбулися виставки Тараса Середи, Микити Середи та Олександра Шеховцова «Вдячність», Костянтина Колобова «Метаморфози». Репрезентували свої роботи Сергій Гай та фотограф Олександр Примак в межах виставки «Спосіб життя».

У жовтні 2019 року галерея прийняла в своїх стінах виставковий проєкт міжнародної мистецької резиденції «Резиденти Всесвіту», в якому взяли участь митці з України, Польщі, Литви, Німеччини, Великої Британії, Іспанії.

Діяльність галереї включає також кінопокази, творчі вечори та зустрічі з митцями.

8.7. Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

2019 році колектив Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька (ТронькоЦентру) продовжував діяльність, спрямовану на збереження та примноження кращих традицій наукового краєзнавства у стінах Каразінського університету, займався дослідженням та популяризацією історико-культурної спадщини Харківщини та Слобожанщини, у тому числі – крізь призму історії Харківського університету.

Підрозділ задіяно у реалізації Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки, у тому числі – в Проєкті 4.6. «Модернізація музейного комплексу» (С. М. Куделко) та у Проєкті 5.1. «Класика, що випереджає час» (вивчення і збереження кращих університетських традицій,

збагачення університетської корпоративної культури, органічне поєднання традицій та інновацій) (О. І. Вовк, М. В. Проценко).

Триває дія Договору про співробітництво між Центром краєзнавства та Академічною бібліотекою Латвійського університету (м. Рига), відповідальний за виконання – директор Центру С. М. Куделко. У 2019 році Центр виступив з ініціативою підписання Договору про співробітництво між Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна та Закладом освіти «Вітебський державний університет імені П. М. Машерова» (Білорусь). Відповідальною за реалізацію основних положень цього договору призначена заступник директора ТронькоЦентру О. І. Вовк.

Протягом року співробітники підрозділу взяли участь у 15 наукових конференціях та літніх школах, які проводилися в Україні, Білорусі, Болгарії, Боснії і Герцеговині, Польщі. Центр виступив співорганізатором чотирьох науково-практичних конференцій (спільно з історичним факультетом ХНУ імені В. Н. Каразіна, низкою наукових та освітніх інституцій Харкова й інших міст). У складі авторських колективів співробітники взяли участь у підготовці двох виданих у 2019 році наукових монографій: «Каразінський Університет у Харкові – Університет ім. Адама Міцкевича в Познані: 50 років співпраці (1967–2017)» та «Обличчям до світу: історія міжнародних зв'язків Каразінського університету», а також науково-популярної книги «Світове місто Харків. Книга для школярів та їхніх батьків».

Співробітники Центру брали участь у виконанні наукового проекту «Практики саморепрезентації багатонаціональних міст в індустріальну і постіндустріальну добу», який реалізується на історичному факультеті Каразінського університету.

На базі ТронькоЦентру тривало проведення занять з курсу підвищення кваліфікації з дисципліни «Харківщинознавство» для вчителів міста й області. Також підрозділ продовжив свою діяльність як база краєзнавчої навчально-виробничої практики для студентів 3 курсу денного відділення історичного факультету. Влітку 2019 року у межах практики здійснено екскурсійні виїзди до

смт Буди, смт Дворічна, м. Красноград (Харківська обл.) і смт Опішня (Полтавська обл.).

У межах практики розроблено три онлайн-проекти («Перегортаючи сторінки студентського харчування», «Картини – вікна в минуле: до 75-ї річниці визволення України від нацизму», «Уклін і шана тобі, дорогий світочу знань і вихователю!»: випускники Харківського університету – своїй Alma Mater»). Усього на сайті Центру краєзнавства у 2019 році було розміщено 12 онлайн виставок.

Працівниками Центру прочитано 6 науково-популярних лекцій на засіданнях Клубу «Краєзнавець», що діє при Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка. Відбулося 7 виступів на обласному телебаченні. Проведено 9 екскурсій для гостей університету, у тому числі англійською мовою (для представників Китаю, Німеччини, Норвегії, Таїланду тощо).

IX. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Відповідно до «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019 – 2025 роки» університет у 2019 році приділяв велику увагу розвитку міжнародного співробітництва, що є однією з важливих умов позиціонування в міжнародному науково-освітньому просторі.

Діяльність університету в галузі міжнародних зв'язків здійснювалася в таких напрямках: оптимізація інфраструктури міжнародної діяльності університету, що сприяє поглибленню міжнародної співпраці університету; співробітництво із закладами вищої освіти та установами зарубіжних країн; оновлення бази міжнародних рамкових угод, нормативних документів; відрядження науково-педагогічних працівників, співробітників та здобувачів вищої освіти за кордон для участі в наукових конференціях, школах, тренінгах та мовних курсах, проведення наукових досліджень, стажування, читання лекцій, навчання тощо; прийом іноземних фахівців і дипломатичних делегацій в університеті; участь структурних підрозділів університету та окремих викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів у конкурсах для отримання стипендій та грантів міжнародних організацій і фондів.

На сьогодні університет має двосторонні договори про співробітництво з 171 ЗВО/організаціями-партнерами 46 країн світу, в тому числі –18 країн Європейського Союзу. Протягом року проводилися заходи щодо оптимізації їх кількості та підвищення ефективності відповідно до чинних положень кожного договору. Слід зазначити, що факультети та інші структурні підрозділи університету мають активізувати роботу із зарубіжними партнерами, в першу чергу – за тими договорами, за які вони відповідають згідно із наказами ректора. У 2019 році найбільш успішне співробітництво велось з Альпійсько-Адріатичним університетом Клагенфурта (Австрія); Білоруським державним університетом, Білоруським державним університетом транспорту (Білорусь); Болгарською академією наук, Великотирновським університетом імені Святих Кирила та Мефодія, Общиною Панагюриште, Софійським університетом імені

Святого Климента Охридського (Болгарія); Університетом Англія Раскін (Велика Британія); Талліннським університетом (Естонія); Амброзіанською академією в Амброзіанській бібліотеці, Католицьким університетом Святого Серця, Національним інститутом астрофізики, Університетом Л'Аквіла (Італія); Університетом Барселони (Іспанія); Університетом Альберта (Канада); Аньхойським університетом, Головним відділенням Інститутів Конфуція, Лоянським педагогічним університетом, Ляонінським університетом, Сичуанським університетом, Ханчжоуським педагогічним університетом, Харбінським інженерним університетом, Хебейським університетом іноземних мов, Шаньдунським науково-технологічним університетом (КНР); Варшавським університетом, Гданським університетом, Жешувським університетом, Лодзьким університетом, Політехнічним університетом Лодзі, Сілезьким університетом в Катовіцах, Університетом імені Адама Міцкевича в м. Познань, Університетом імені Марії Кюрі-Склодовської, Університетом Миколая Коперника в Торуні, Щецинським університетом, Ягеллонським університетом (Польща); Белградським університетом (Сербія); Університетом імені Павла-Йозефа Шафарика в м. Кошице (Словаччина); Стамбульським комерційним університетом, Стамбульським університетом «Медіполь», Університетом Малтепе (Туреччина); Інститутом соціології Угорської академії наук (Угорщина); Політехнічною школою, Університетом Лілль 1, Університетом Ніцци – Софія Антиполіс, Університетом Париж-Південь, Університетом Поля Сабатьє Тулуза, III Університетом Лазурового берегу (Франція); Європейським університетом Віадрина у Фракфурті-на-Одері, Університетом імені Фрідріха-Александра в Ерлангені-Нюрнберзі (ФРН); Університетом імені Томаша Баті в Зліні, Університетом Палацького в Оломоуці (Чехія).

У міжвузівському співробітництві активно брали участь факультети: іноземних мов, математики і інформатики, медичний, геології, географії, рекреації і туризму, економічний, екологічний (ННІ екології), міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, фізико-технічному (ННІ «Фізико-технічний факультет»), фізичний, хімічний радіофізики, біомедичної

електроніки та комп'ютерних систем, юридичний, а також Навчально-науковий інститут міжнародної освіти, «Каразінська школа бізнесу», Інститут Конфуція, Управління міжнародних відносин, Центральна наукова бібліотека та інші структурні підрозділи університету.

У 2019 році Університет підписав договори та угоди про співробітництво з Шуменським університетом імені Єпископа Константина Преславського, Університетом агробізнесу та розвитку сільських регіонів (Болгарія); Тбіліським державним університетом імені Іване Джвахішвілі (Грузія), Бізнес-школою «ДКЛекс Екедемі» (Естонія); Університетом Чандігарх (Індія); Везувіанським Міжнародним інститутом археології та гуманітарних наук Фонду реставрації античних Стабій, Університетом Мессіни, Університетом Палермо, Університетом Парми, Університетом Кампанії «Луїджі Ванвітеллі» (Італія); Малазійським університетом Кебангсаан (Малазія) Циндаоським університетом, Ханчжоуським педагогічним університетом (КНР), Відкритим університетом Маврикія (Маврикій); Університетом економіки в Бидгощі, Варшавським університетом менеджменту (Польща); Університетом Порту (Португалія), Фракійським університетом, Університетом Алтінбас (Туреччина); Університетом Поля Сабатьє Тулуза III (Франція); Женевською бізнес школою (Швейцарія); Університетом прикладних наук, технології, бізнесу та дизайну, Університетом Вісмара – університетом прикладних наук, технологій, бізнесу і дизайну (ФРН).

Підписано оновлені меморандум про співробітництво з Університетом Англія Раскін (Велика Британія), угоду та меморандуми з Університетом Париж-Південь (Франція)

Також підписані Робочі програми співробітництва на 2019 – 2023 роки з Ляонінським університетом (КНР) у межах чинного договору про співробітництво.

Усього за 2019 рік кількість відряджених за кордон викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів університету за всіма напрямками склала 662 особи (з них викладачів та співробітників – 408 осіб;

здобувачів вищої освіти: аспірантів – 22 особи, студентів – 233 особи), які виїздили до 41 країни. Найбільше закордонних відряджень було на факультетах: іноземних мов, математики і інформатики, хімічному, медичному, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, соціологічному, фізико-технічному (ННІ «Фізико-технічний факультет»), фізичному, геології, географії, рекреації і туризму, економічному, ННІ «Каразінська школа бізнесу», а також в Управлінні міжнародних відносин. Порівняно з 2018 роком кількість відряджених із числа викладачів та співробітників збільшилася на 54 особи, з числа аспірантів – зросла на 4 особи. Серед студентів кількість відряджених, в тому числі в межах академічної мобільності, варіюється в межах 233-240 осіб стабільно.

Університет прийняв із-за кордону, в тому числі в межах міжвузівського співробітництва, 399 осіб з 40 країн. Майже всі факультети приймали іноземців, але найбільше їх було на факультетах: хімічному, фізико-технічному, соціологічному, геології, географії, рекреації і туризму, економічному, іноземних мов, історичному, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, юридичному, а також в Управлінні міжнародних відносин, Інституті Конфуція, Інституті міжнародної освіти та Центральній науковій бібліотеці.

З вересня 2019 року до університету прибув стипендіат Програми академічних обмінів імені Фулбрайта Філіпп Копац, з метою дослідницької та асистентської роботи на історичному факультеті протягом 2019-2020 навчального року.

Продовжує зростати авторитет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на міжнародному рівні. З ініціативи іноземних державних та громадських установ у 2019 році відбулася низка заходів міжнародного значення. Університет відвідали дипломати В'єтнаму Італії, КНР, Республіки Кореї, Норвегії, ОАЕ, Польщі, Румунії, США, ФРН, Швейцарії, які виступали з лекціями для студентів і викладачів університету, брали участь у конференціях і круглих столах та інших заходах.

Серед міжнародних заходів, що відбулися в університеті, можна, зокрема, відзначити:

– візит 25 та 29 січня 2019 року Генерального Консула Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові Януша Яблонського з метою презентації проєктів, реалізованих у 2018 році за підтримки Генерального консульства Республіки Польща у Харкові та участі в засіданні Асамблеї Вчених рад, присвяченої 214-річниці з приводу офіційного відкриття Університету у 1805 році;

– візит 5 березня 2019 року Надзвичайного і Повноважного Посла Посольства Норвегії в Україні Хоперстада Уле Тер'є з метою зустрічі з керівництвом університету для обговорення питання організації у Харкові конференції, присвяченої діяльності Фрідтьйофа Нансена в Україні;

– візит 9 квітня 2019 року Посла, Голови Представництва Європейського Союзу в Україні Хюга Мінгареллі, Першого секретаря, Радника з питань політики Евеліни Шульц, голови відділу преси та інформації Наташі Єфімофф із метою зустрічі з керівництвом університету та проведення для студентів лекції-дискусії з теми «Відносини Україна – ЄС: сучасний стан»;

– візит 25 квітня 2019 року корейської делегації на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом Корейської Республіки в Україні паном Янг-Гу Лі з метою зустрічі з керівництвом університету;

– візит 24 травня 2019 року Надзвичайного і Повноважного Посла Італійської Республіки в Україні пана Давіде Ла Чечіліа з метою відкриття мегаподії «Леонардо Да Вінчі та Місяць»;

– візит 4 червня 2019 року аташе з питань оборони Посольства США в Україні полковника Воффорда Томаса Квінна з метою зустрічі зі студентами та презентації стратегії НАТО;

– візит 18 вересня 2019 року проректора з культурного співробітництва, професора методології дослідження історії мистецтв факультету літератури та культурної спадщини Університету Кампанії Луїджи Ванвітеллі, Розанніа Чоффі, а також заслуженого професора Університету

Неаполя імені Фрідріха II, почесного доктора Каразінського університету Массімо Капаччіолі з метою розширення культурної співпраці .

– візит 1 жовтня 2019 року делегації Національної академії державного управління (м. Ханой, В'єтнам) у складі президента, випускника університету Данг Суан Хоана, віцепрезидента Ліонг Тхань Куонга, постійного заступника генерального директора, Ха Кіанг Тханя, заступника генерального директора, Хюїнь Ван Тхойя, генерального директора відділу міжнародного співробітництва Фам Тхі Куюнь Хоа та інших членів делегації, з метою обговорення питань співпраці.

– 18 жовтня 2019 року відбувся захід «Італійська мова на сцені – маски, музика, тіло», за підтримки Посольства Італії в Україні та Італійського інституту культури (м. Київ) у межах Тижня італійської мови у світі .

– візит 5 листопада делегації з Університету імені Адама Міцкевича в Познані у складі професорів-істориків Станіслава Янковяка, Пьотра Окулевича, Марека Миколайчика та ад'юнкта Агнешки Савич. Візит делегації присвячено одразу трьом визначним подіям: 100-річчю Університету імені Адама Міцкевича в Познані, 215-річчю Каразінського університету та 50 рокам співпраці між цими двома закладами вищої освіти.

– візит 4 листопада підприємця, інвестора та співзасновника Alibaba Group, до складу якої входить AliExpress, засновника Taobao, Alipay та Ali Mama Джека Ма, за сприянням почесного доктора університету Олександра Ярославського.

– У 2019 році за програмами подвійних дипломів з Університетом Л'Аквіла (Італія), Університетом Ніцци – Софії Антиполіс, Університетом Лілль 1, Університетом Поля Сабатьє – Тулуза III (Франція) виїхали 15 студентів та 1 аспірант.

– У 2019 році команди студентів Каразінського університету брали участь:

– у Міжнародному турнірі природничих дисциплін Sciteen–19, що проходив Білоруському державному університеті та Національній академії наук Білорусі (за результатами змагання збірна, посіла третє місце);

– у Міжнародної олімпіаді студентів закладів вищої освіти з теоретичної механіки, що проходив в Білоруському державному університеті транспорту (за результатами змагання команда, за керівництвом доцента факультету математики і інформатики Сергія Пославського посіла друге командне місце);

– в 11-му Міжнародному студентському турнірі фізиків у Швейцарській політехнічній школі Лозанни (команда Каразінського університету виборола третє місце);

– у чемпіонаті Європи серед студентів з футзалу, що відбувся у м. Брага (Португалія), де збірна команда Каразінського виборола срібло.

– в чемпіонаті Європи з чирлідінгу в м.Гельденберг (Німеччина) (на змаганні національна збірна команда України, основу якої склали студентки Каразінського університету, вперше виборола золоті нагороди одразу у двох командних номінаціях: “Cheer Dance” та “Rom Dance”).

Окрім того, 24 листопада 2019 року в місті Такасакі (Японія) завершився X Чемпіонат світу з чирлідінгу, на якому спортсменки нашого університету, учасниці збірної України, вибороли два комплекти бронзових нагород.

X. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Інформаційна діяльність Каразінського університету у 2019 році характеризувалася концентрацією уваги на досягненнях університету, його співробітників, студентів і випускників, створенні та підтримці ефективної системи бренд-комунікацій університету з цільовими групами внутрішньої та зовнішньої громадськості, інформуванні громадськості про історію, сьогодення й перспективи розвитку університету, забезпеченні корпоративних комунікацій та підтримці корпоративної культури університету.

Центр зв'язків із громадськістю забезпечував створення та підтримку ефективної системи бренд-комунікацій Каразінського університету, розробку та реалізацію комунікаційних стратегій (медійні, рекламні, інформаційні, PR-кампанії), спрямованих на висвітлення його унікальних переваг та досягнень, запровадження й підтримку корпоративного стилю в діяльності університету, розвиток наявної системи каналів комунікації, створення та розвиток нових можливостей для ефективних комунікацій із метою привернення уваги абітурієнтів й інформування зовнішньої та внутрішньої громадськості про результати діяльності університету, його досягнення і переваги, про діяльність адміністрації та структурних підрозділів університету, спираючись на затверджену Вченою радою університету бренд-стратегію та проекти 3.2 «Університет відкривається світу» та 2.1 «Абітурієнт Каразінського» Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки.

У 2019 році прес-служба університету продовжила забезпечувати комунікації університету та мас-медіа на місцевому, національному та міжнародному рівнях, висвітлювала діяльність освітніх, наукових та інших підрозділів університету в інформаційно-медійному просторі регіону і країни, генерувала антикризову комунікаційну активність.

Із січня до грудня 2019 року включно про Каразінський університет у медійному просторі було створено 3 725 публікацій (табл. 1). Найбільшу кількість публікацій було оприлюднено у період із квітня до червня (452, 435 та 469 публікацій, відповідно).

Таблиця 1

Кількість повідомлень про університет

Місяць	Загальна кількість публікацій
Січень	299
Лютий	160
Березень	256
Квітень	452
Травень	435
Червень	469
Липень	411
Серпень	284
Вересень	282
Жовтень	304
Листопад	373
Усього:	3 725

У 2019 році, порівняно із 2018 роком, кількість медіаповідомлень про Каразінський університет зросла із 1 553 до 3 725, тобто у 2,4 рази.

Таблиця 2

**Порівняння кількості повідомлень у ЗМІ про університет
(2018 і 2019 роки)**

Місяць	Кількість повідомлень	
	2018 рік	2019 рік
Січень	172	299
Лютий	170	160
Березень	146	256
Квітень	131	452
Травень	140	435
Червень	88	469
Липень	136	411
Серпень	54	284
Вересень	186	282
Жовтень	124	304
Листопад	132	373
Грудень	54	299
Разом	1 533	3 725

Найбільш активно інформаційні повідомлення про Каразінський університет транслювали такі мас-медіа:

- у національному медіапросторі з'являлися публікації про університет на таких каналах: «1+1», ICTV, «5 канал», «Прямий»;
- регіональні ЗМІ: «Вечірній Харків», «Харьковские известия», «Время»; інтернет-видання ІА «Status quo», «В Городе», «Городской дозор», «News room», «Весь Харьков», «Times.kh.ua», МГ «Об'єктив», «UA.Суспільне», «Регіон 1», АТН.

Загальна кількість відеосюжетів на національних телеканалах склала 37, на регіональних – 86. Було організовано 29 радіоефірів за участі представників університету. Особливого значення набули повідомлення у мережі Інтернет серед інтернет-видань національного значення «УкрІнформ», «Дзеркало тижня», ІА УНН, Кореспондент.net, Цензор.net, «Левый берег», «Українська правда».

Продовжився розвиток співпраці університету із представниками мас-медіа. Спільно із редакцією програми «Бери вище!» супутникового каналу «UA.TV» прес-служба створила дві іміджеві програми, які відображали сильні сторони життя університету, стосувалися освітнього, наукового, культурного, спортивного життя Каразінського та його представників – і транслювалися для іноземної аудиторії. Кількість переглядів програми у соціальних мережах і YouTube становила понад 1 400. Було створено серію програм «Твій ранок» на телеканалі «UA:Суспільне» за участі представників університету. До висвітлення інформаційних приводів університету активно залучалися національні медіа, зокрема «1+1», «ICTV», «СТБ» та міжнародні – BBC.Ukraine, UA.TV.

Вагому частку повідомлень у мас-медіа склали інтерв'ю з професорами і співробітниками університету, а також висвітлення інформації про проведення виставок і наукових конференцій в університеті. Серед тем, які користувалися найбільшим попитом з боку журналістів і стосувалися життя університету, були:

- входження Каразінського університету до світових і національних рейтингів (наприклад, у ТОП-500 британського рейтингу The QS World University Rankings);
- знахідки артефакти із золота за результатами археологічних розкопок вчених університету;

- візит всесвітньо відомого китайського бізнесмена та інвестора Джека Ма до університету;

- українсько-італійська акція «Леонардо і Луна»;
- початок святкування 215-річниці університету тощо.

Аналіз тональності публікацій засвідчив перевагу повідомлень позитивного і нейтрального характеру. Зокрема, за рік було опубліковано 1 410 нейтральних повідомлень і 1 691 – позитивних. Негативна інформація містилася у 624 повідомленнях і здебільшого стосувалася кризових ситуацій, які не залежали від безпосередніх дій представників Каразінського університету, – відповідно, вживалися заходи задля нейтралізації наслідків появи такої інформації.

Прес-служба оперативно готувала і розповсюджувала через мас-медіа офіційні заяви та повідомлення ректорату, здійснювала організацію присутності представників університету у медіа, координувала медійне супроводження заходів.

Задля реалізації завдань Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки та підвищення кваліфікації працівники прес-служби брали участь у просвітницьких заходах і програмах професійної підготовки. Зокрема, у дискусії «Журетика. Поговоримо про професію», тренінгах «Економіка: складне – простою мовою» та «Барометр реформ: медіа-грамотність для прес-служб, ГО та ЗМІ», навчальних програмах «Медіаналітика» Центру контент-аналізу та Міністерства інформаційної політики України, «PR: захист від інформаційних атак» Києво-Могилянської Бізнес-школи, XVII Міжнародному PR-фестивалі Challenge & Response (м. Київ) Української PR-ліги.

Для активізації та посилення ролі експертної думки представників університету в інформаційному просторі прес-служба розробила проєкт медіарейтингу підрозділів університету, який буде активно впроваджено у 2020 році. Також заплановано посилення комунікативної стратегії, зміцнення ділових зв'язків із мас-медіа різного рівня з метою зміцнення позитивних характеристик

іміджу університету, підвищення конкурентоспроможності університету на загальнонаціональному і міжнародному рівнях.

Робота відділу реклами та брендингу центру зв'язків з громадськістю здійснювалася згідно з бренд-стратегією Каразінського університету та проєктами 2.1 та 3.2. Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки, спрямованою на забезпечення рекламно-іміджевої діяльності університету, підтримку й розвиток бренду університету, виготовлення рекламно-сувенірної продукції та друкованих інформаційних матеріалів про діяльність закладу, реалізацію іміджевих проєктів із метою здійснення профорієнтаційної роботи та привернення уваги абітурієнтів.

Протягом звітнього періоду проводилася низка іміджевих заходів.

У межах екскурсійного проєкту «Відкрий для себе Каразінський» проведено понад 600 екскурсій підрозділами університету та центром міста з метою профорієнтаційної роботи. Загалом, екскурсії охопили близько 11 000 учнів 3–11 класів зі шкіл Білої Церкви, Дніпра, Запоріжжя, Ізюма, Краматорська, Куп'янська, Люботина, Маріуполя, Одеси, Полтави, Северодонецька, Чугуєва та Харкова. Найбільшу кількість екскурсій підрозділами університету прийняли біологічний та історичний факультети, центр «Вікно в Америку» Центральної наукової бібліотеки, а також музей археології.

Продовжує свою діяльність клуб української мови та культури (діє спільно з Центром українських студій імені Д. І. Багалія), в межах якого за звітний період проведено 6 засідань, серед яких – «Образи Івана Мазепи у мистецтві ХІХ–ХХ століть: до 380-річчя від дня народження гетьмана» (22 березня 2019 р.), «Стефан Таранушенко та Павло Жолтовський: діалог учителя й учня» (9 грудня 2019 р.) та ін.

Продовжено проєкт «Майбутнє за власним вибором», що охопив близько 400 школярів, які отримали тематичний скетчбук та консультації з профорієнтації.

У межах участі у проєкті «Медіашкола для школярів» 145 школярів отримали сертифікати випускників медіашколи. Викладачами в проєкті

виступають провідні лектори та фахівці Каразінського університету. У 2019 році проведено весняну медіашколу, в якій взяло участь 80 школярів, а також щорічний Фестиваль шкільних ЗМІ –2019.

У межах проєкту для школярів «The future – технології майбутнього» проведено 30 презентацій, які охопили близько 900 школярів старших класів.

Активно розвивається Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). Відділом реклами та брендингу центру зв'язків з громадськістю проведено серію майстер-класів з академічної доброчесності для школярів та адміністрацій шкіл (приблизно 500 слухачів).

Співробітники відділу реклами та брендингу центру зв'язків з громадськістю взяли участь в організації та проведенні низки іміджевих заходів, зокрема – серії тренінгів із медіаграмотності («Вікно в Америку»), «Міського фестивалю шкільних ЗМІ – 2018», розробці стендів до пам'ятних дат (понад 40 стендів), виставки «Університетська наука: внесок у сталий розвиток та обороноздатність держави», інформаційного дня Українського культурного фонду, інформаційного супроводу проєкту посольства США.

Каразінський університет було репрезентовано на декількох освітніх виставках:

- 4–6 квітня 2019 року – 15-а ювілейна міжнародна виставка «Освіта Слобожанщини та навчання за кордоном» (м. Харків, Палац спорту; охоплено близько 300 потенційних абітурієнтів);
- 19–20 жовтня 2019 року – Interpipe TechFest 2019 (м. Дніпро).

У межах діяльності студентського інтернет-радіо «ЗІР» було записано 65 подкастів на платформі Mixcloud, серед яких – 59 інтерв'ю та 5 подкастів англійською мовою. На профілі інтернет-радіо «ЗІР» у Facebook випущено 69 інформаційних постів, в Instagram – 83.

Відділом реклами та брендингу центру зв'язків з громадськістю постійно ведеться робота в напрямку дизайну та фотозйомки, зокрема, розробка макетів виставкових стендів та POS-матеріалів для виставки «Університетська наука: внесок у сталий розвиток та обороноздатність держави»; розробка POS-

матеріалів для конференцій та заходів університету; розробка сувенірної продукції для конференцій і заходів університету; розробка Guideline Brand щодо використання візуальної символіки університету; розробка проєктів логотипів і візуальної символіки для факультетів та підрозділів університету; репортажний фотосупровід університетських заходів (понад 200 заходів); організація стажерів для зйомки заходів, які проводяться в університеті та за його межами.

Співробітники відділу реклами та брендингу центру зв'язків з громадськістю здійснюють супровід періодичних наукових видань Каразінського університету, які перебувають на моніторингу у міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science з 2018 року. Особлива увага приділяється роботі з присвоєння виданням унікального цифрового ідентифікатора об'єкта (DOI). Здійснюється постійне адміністрування акаунту та профілю університету у міжнародній базі CrossRef. Розроблено фірмовий стиль обкладинок та сайтів університетських видань. Відділом реклами та брендингу центру зв'язків з громадськістю було здійснено моніторинг видань та підготовлено докладні рекомендації щодо просування видань у міжнародних наукових базах. Із метою визначення стану видань університету та з урахуванням загальних вимог міжнародних наукових баз було розроблено документ (Паспорт видання), який містить вичерпну інформацію щодо видання, – це буде використано під час процесу реєстрації видань університету у міжнародних наукометричних базах.

Університет традиційно приділяє значну увагу розвитку сучасних інформаційних технологій, зокрема, веб-комунікацій. Станом на 1 грудня 2019 року університет має понад 150 сайтів, що репрезентують його діяльність та забезпечують інформаційну підтримку залучення абітурієнтів, навчального, виховного та наукового процесів.

Серед них – вебсайти університету, Вченої ради, вступної кампанії, наукової періодики, Центральної наукової бібліотеки, факультетів, кафедр, науково-дослідних інститутів, інших підрозділів, різноманітних проєктів. Створено та запроваджено вебсайт «Онлайн-енциклопедія Каразінського

університету», що являє собою загальнодоступну платформу зі статтями про персоналії, підрозділи та ключові проєкти університету.

Розроблено нову версію вебсайту університету (karazin.ua). Розроблено та підготовлено до запуску вебсайт центру зв'язків з громадськістю (connect.karazin.ua). Запущено вебсайт “International Applicants Karazin University” з метою висвітлення перебігу вступної кампанії для іноземних абітурієнтів (start.karazin.ua/international).

Запроваджено нову версію вебсайту «Наукова періодика Каразінського університету», що функціонує на базі видавничої веб-платформи Open Journal System із метою належного рівня репрезентованості в інтернет-просторі результатів наукової роботи університету. На поточний момент на вебсайті репрезентовано 47 періодичних видань, що містять 681 випуск та майже 15 000 статей.

Центр веб-комунікацій забезпечує змістовний супровід веб-сайтів університету, Вченої ради й «Абітурієнт Каразінського», що полягає у створенні, підготовці до публікації та оприлюдненні контенту. Інформаційне наповнення вебресурсів університету здійснюється відповідно до положень нового закону «Про вищу освіту». Репрезентовано матеріали, присвячені освітній та науковій роботам, фінансовій (кошторис, звіт про використання та надходження коштів, інформація щодо проведення тендерних процедур), адміністративно-господарчій діяльності та кадровим питанням (штатний розпис, вакантні посади) тощо. Окрім цього, систематичним є проведення моніторингу виконання встановлених вимог у контексті відкритості діяльності університету.

Дотримується встановлений регламент роботи стрічки новин вебсайту університету: події анонсуються не пізніше, ніж за три доби, а новини публікуються в день проведення заходу. Зокрема, за 2019 рік на веб-сайті оприлюднено 2 161 анонс і новину українською, російською та англійською мовами, підготовлено й розміщено 170 фоторепортажів та 87 відеорепортажів щодо ключових подій у житті університету. Розроблено та розміщено іміджевий контент (97 матеріалів), що висвітлює досягнення, історію та життя

університету, – з метою підвищення лояльності до бренду університету серед абітурієнтів та їхніх батьків, а також формування в суспільній свідомості образу Каразінського як університету світового класу.

Окрім цього, розроблено графічні банери та тематичні репортажі щодо 62 заходів (державні, професійні та університетські свята, пам'ятні дати); висвітлені у вебпросторі проєкт «Відкрий для себе Каразінський» та участь університету у міжнародному проєкті сприяння академічній доброчесності.

Проведено моніторинг належного функціонування вебсайтів факультетів та навчально-наукових інститутів у частині інформування абітурієнтів про вступ до університету, а також за такими індикаторами, як наявність на сайті актуальної інформації про викладачів, щодо вступу в університет, назв підрозділів та відомостей про керівництво; актуальні новини, дизайн (сучасний інтерфейс). Здійснено аналіз 21 вебсайту факультетів, навчально-наукових інститутів та 43 вебсайти кафедр, вебрепрезентованості кафедр загалом. Виявлено, що з 5 726 освітніх програм, за якими здійснюється підготовка в університеті, на вебсайтах факультетів та кафедр репрезентовано 3 745 (65,3 % від загального обсягу). Відповідно, проводиться робота з коригування вебзабезпеченості навчальної і наукової роботи на вебсайтах факультетів, навчально-наукових інститутів та кафедр.

Згідно з даними веб-аналітичних систем, у 2019 році вебсайт університету відвідали понад 450 тис. користувачів, здійснивши майже 3 млн переглядів. Аналіз свідчить про чисельність аудиторії вебсайту університету, який виконує функцію одного з найдієвіших інструментів комунікацій.

Для інформаційного супроводу вступної кампанії в інтернет-середовищі функціонує спеціалізований вебсайт «Абітурієнт Каразінського» (start.karazin.ua), який відвідали за 2019 рік понад 75 000 користувачів, здійснивши майже 1 млн переглядів. Із них 73,6 % є новими користувачами. Запущено версію сайту 2019 року відповідно до вимог та положень умов і правил прийому. За цей самий період вебсайт “International Applicants Karazin

University” відвідали майже 10 тис. користувачів, здійснивши понад 80 тис. переглядів.

Розроблено інтерактивний електронний лист, що було розіслано абітурієнтам Харківської, Сумської, Полтавської, Донецької, Луганської та Дніпропетровської областей (25 000 листів), а також тематичний банер про день відкритих дверей 7 квітня 2019 року, що було розміщено на вебсайтах шкіл Харківської області (347 вебсайтів), через освітню платформу «Класна оцінка».

Запущено першу хвилю таргетованої реклами у соціальній мережі Instagram із метою реклами Дня відкритих дверей, що проходив 17 лютого 2019 року, а також університетського акаунту.

За результатами реклами отримано охоплення аудиторії у кількості 80 873 особи з Харківської, Сумської, Полтавської, Донецької, Луганської, Дніпропетровської та Запорізької областей у віці 16–20 років.

Із метою оперативного інформування громадськості щодо діяльності університету, зокрема наукових, освітніх та культурних заходів, програм підготовки, перебігу вступної кампанії університет репрезентовано офіційними сторінками в таких соціальних мережах, як Facebook, Google+, Twitter, Instagram. Зокрема, у Facebook – 15 978 користувачів (+1 634), в Instagram – 13 300 (+2 800), Telegram-канал для абітурієнтів StartKarazin – 599 (+435) та основний канал університету KarazinUniver – 1 804 (+1 234), де розміщується інформація щодо вступу та про життя університету.

Активно розвивається канал університету на YouTube. На каналі розміщено відеоматеріали, які висвітлюють університетські події, а також тематичні відео у рубриках «Університет у ТБ-архівах», «Кафедри та факультети» тощо. У межах каналу розміщено понад 250 авторських матеріалів. Наразі канал має понад 3,3 тис. унікальних глядачів, які за останні півроку здійснили понад 5 тис. переглядів відеороликів. Загальний обсяг охоплення аудиторії – 49,5 тисяч.

Відповідно до Програми розвитку вебзабезпечення навчальної та наукової роботи університету проводиться моніторинг репрезентованості на вебсайтах

підрозділів масиву інформації щодо організації навчання та його змісту, можливостей академічної мобільності, проходження практик та працевлаштування, а також наукової діяльності університету.

Університет співпрацює з Google Inc (пакет Google Apps for Education). Аналітичні дані свідчать, що університетська спільнота активно використовує, зокрема, Google Календар, онлайн-сервіси для роботи з документами і зберігання файлів Google Документи та Google Диск, які дозволяють підтримувати та розвивати веб-комунікативну складову освітньо-наукового процесу. Студенти та викладачі широко використовують Google Клас. Наразі сервісом користуються понад 3 300 студентів денної та заочної форм навчання. Стабільно розвивається корпоративна поштова служба (@karazin.ua), що налічує понад 3 000 облікових записів.

Науковці та наукові колективи університету з метою вебпрезентації власної діяльності, оцінки стану і динаміки показників затребуваності, активності та індексу впливу беруть участь у таких проєктах: Google Академія, ResearchGate, ResearcherID та Academia.edu. На поточний момент зареєстровано понад 1 500 профілів.

У рейтингу присутності в інтернет-мережі Webometrics за січень 2019 року веб-сайт університету посідає 2 275 місце у світі та п'яте – в Україні.

Створення університетських іміджевих медіапроєктів, розроблення відеоконтенту з популяризації університету, посилення його іміджу, підтримка та розвиток бренду університету, створення медіаконтенту під час реалізації рекламних кампаній університету також забезпечує навчально-виробничу університетську медіастудію.

Протягом 2019 року за сприяння навчально-виробничої університетської медіастудії було створено 243 відео, з них:

- 98 репортажних відео про події, що відбувалися в університеті, про почесних гостей, досягнення студентів та викладачів;

- 75 повних відео, у тому числі 11 прямих ефірів, серед яких – випускний іноземних студентів, дні відкритих дверей тощо (загальний обсяг переглядів близько 15 тис.);

- 70 рекламних відео, у тому числі – 52 відео міжфакультетських дисциплін, загальноуніверситетське рекламне відео, що було перекладено англійською та французькою мовами, промовідео для підрозділів, факультетів та кафедр, каразінського спортивного сектору, студентської ради та ін., документальний фільм для Германо-слов'янської археологічної експедиції.

Крім зйомок відео, на базі навчально-виробничої університетської медіастудії щотижнево проходили семінарські і практичні заняття за курсами «Соціальні комунікації, реклама і зв'язки з громадськістю. Вступ до спеціальності» та «Теорія і практика зв'язків з громадськістю» для студентів. Університетська медіастудія також є базою практики для студентів.

XI. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Запланований обсяг загального бюджету університету складає у 2019 році 964 млн 333 тис. грн. Надходження і видатки загального та спеціального фондів університету у 2017 – 2019 роках відображені на рис. 11.1, 11.2, в табл. 11.1, 11.2.

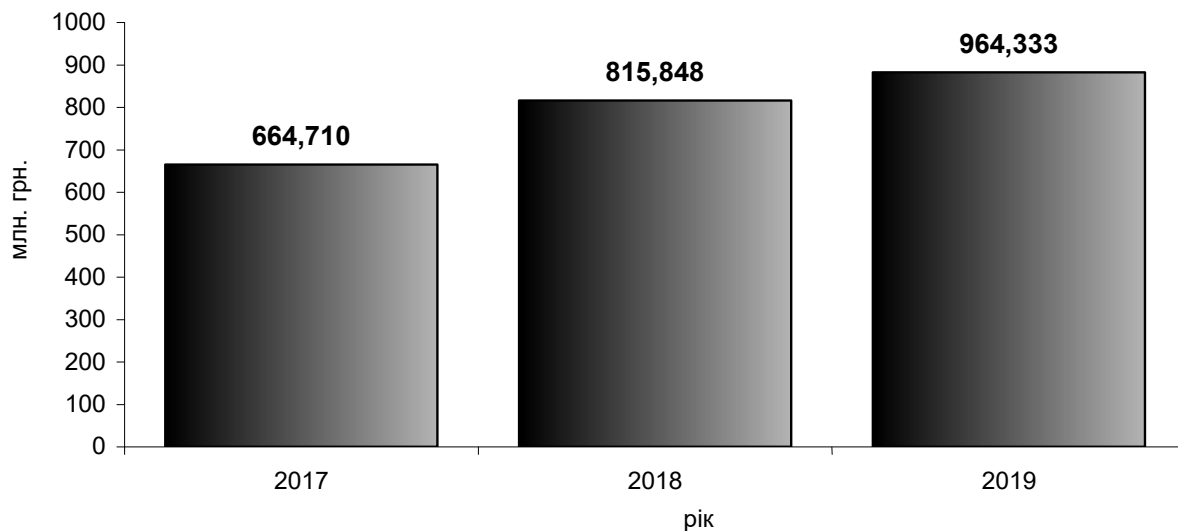

Рис. 11.1. Загальні надходження до бюджету університету у 2017 – 2019 роках

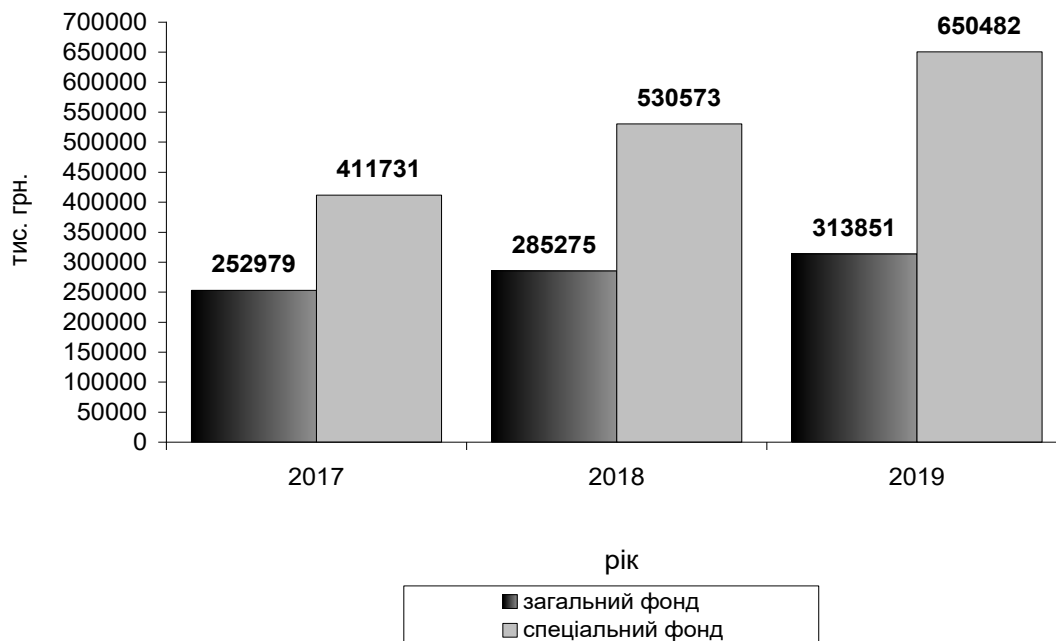

Рис. 11.2. Надходження до загального та спеціального фондів університету у 2017–2019 роках

Таблиця 11.1

**Надходження та фактичні видатки загального фонду університету
у 2018–2019 роках, тис. грн.**

Показник	2018 рік		2019 рік	
	Річний план	Фактичні видатки	Річний план	Фактичні видатки
Заробітна плата та нарахування	211 318,0	211 318,0	233 907,0	237 907,0
Стипендії	51 751,0	51 751,0	50 332,0	52 174,0
Комунальні послуги	15 972,0	15 972,0	25 851,0	25 254,0
Видатки на харчування, грошова компенсація на придбання одягу та навчальної літератури студентам із числа дітей-сиріт	2 399,0	2 399,0	2 516,0	2 516,0
Оплата послуг	-	-	-	-
РАЗОМ	281 440,0	281 440,0	313 851,0	313 851,0

Таблиця 11.2

**Фактичні видатки спеціального фонду університету
у 2018–2019 роках, тис. грн.**

Показник	2018 рік	Станом на 01.12.2019 р.	
		Річний план	Фактичні видатки
Заробітна плата та нарахування	268 056,0	363 678,0	326 227,0
Комунальні послуги	52 801,0	57 942,0	22 734,0
Утримання ЗВО (предмети, матеріали, відрядження, видавнича діяльність, оплата послуг та інші видатки)	76 535,0	55587,0	46784,0
Капітальний ремонт, обладнання	133 181,0	173 275,0	116 482,0
РАЗОМ	530 573,0	650 482,0	512 227,0

Заробітну плату працівників університету у 2019 році порівняно з 2018 роком збільшено у зв'язку зі:

1) збільшенням з 01.01.2019 р. мінімальної заробітної плати до 4 173 грн відповідно до ст. 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2019

рік» від 23.11.2018 р. № 2696 -VIII;

2) збільшенням з 01.01.2019 р. посадових окладів працівників на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1037 «Про оплату праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», постанови Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 р. № 22 «Про підвищення оплати праці педагогічних працівників», постанови Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 р. № 36 «Про підвищення посадових окладів науково-педагогічних працівників»;

3) змінами в якісному складі науково-педагогічного персоналу за рахунок одержання наукового ступеня та вченого звання значною кількістю науково-педагогічних працівників.

Таким чином, середньомісячна заробітна плата науково-педагогічного персоналу збільшилася у порівняно з 2018 роком на 21,4 %, навчально-допоміжного – на 17 % (рис. 11.3).

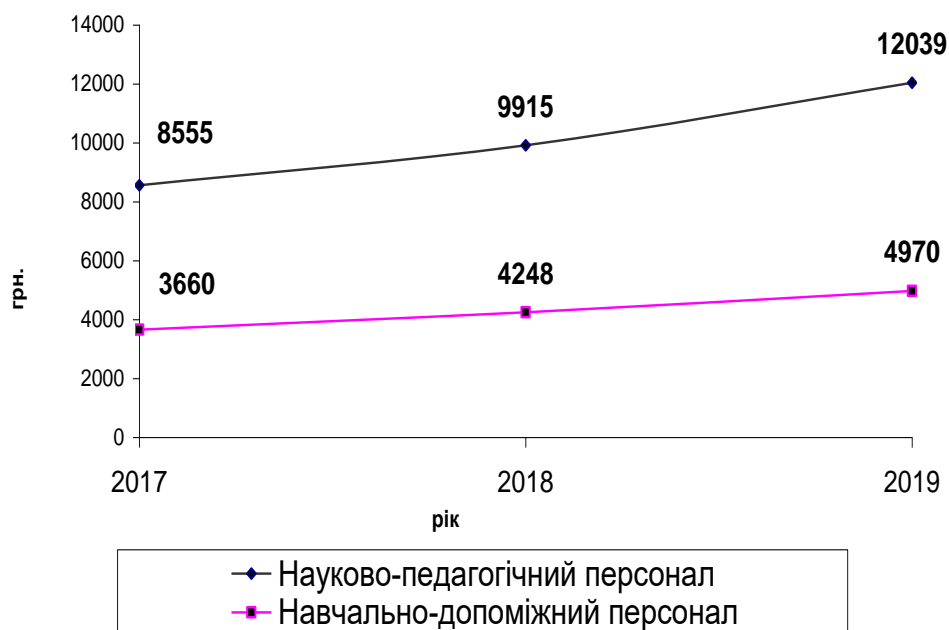

Рис. 11.3. Середньомісячна заробітна плата у 2017-2019 роках

У 2019 році відбулося значне зменшення надходжень грошових коштів за навчання до бюджету Університету. Загальна сума у 2018 році складала 401 862 411,65 грн., а у 2019 році становить 346 589 783,43 грн. (на 55 272 628,22 грн менше) (рис.11.4)

Причиною цього є зменшення набору іноземних громадян на медичний факультет у 2019 році, а також падіння курсу долара порівняно з 2018 роком приблизно на 17 % .

При цьому зросли надходження коштів від громадян України у 2019 році на 8 062 504,49 грн. Це пов'язано з підвищенням вартості навчання на 9,8 % та індексацією вартості – також на 9,8 %.

Грошові надходження від оплати за навчання студентів контрактної форми навчання за 2019 рік складають:

- від громадян України – 76 111 799,81 грн;
- від іноземних громадян – 270 477 983,62 грн. (рис.11.5, 11.6).

Відсоткове співвідношення від надходження коштів за навчання між українськими та іноземними громадянами теж змінилося.

2018 р. : іноземні громадяни – 83 %

Громадяни України – 17 %

2019 р. : іноземні громадяни – 78 %

Громадяни України – 22 %

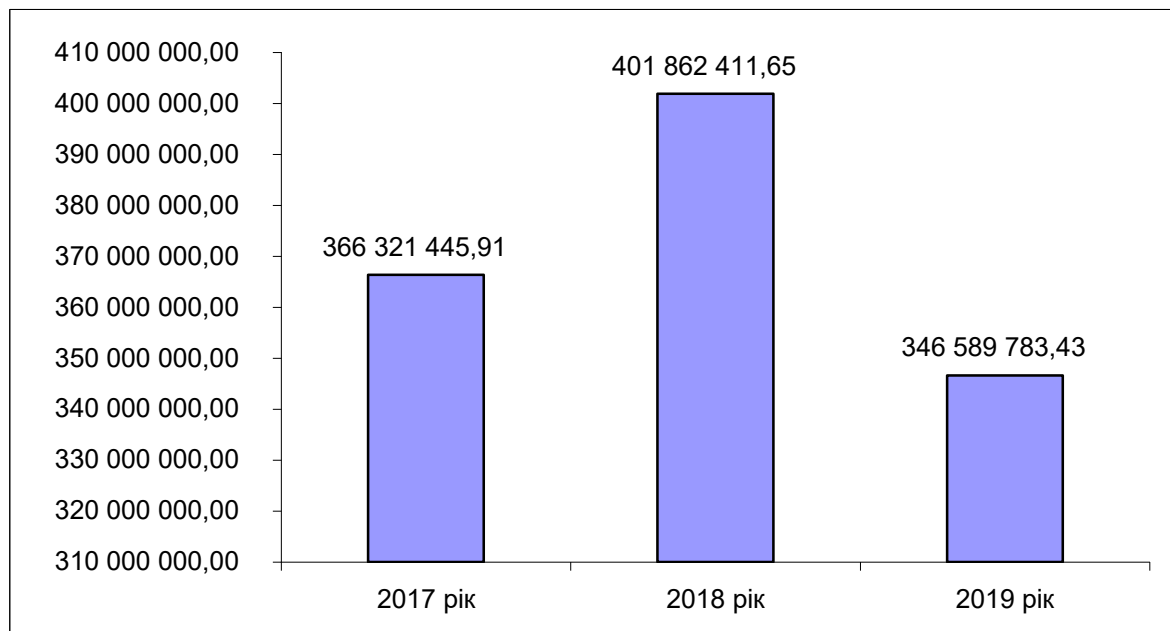

Рис. 11.4 Динаміка надходження коштів за навчання за роками (грн)

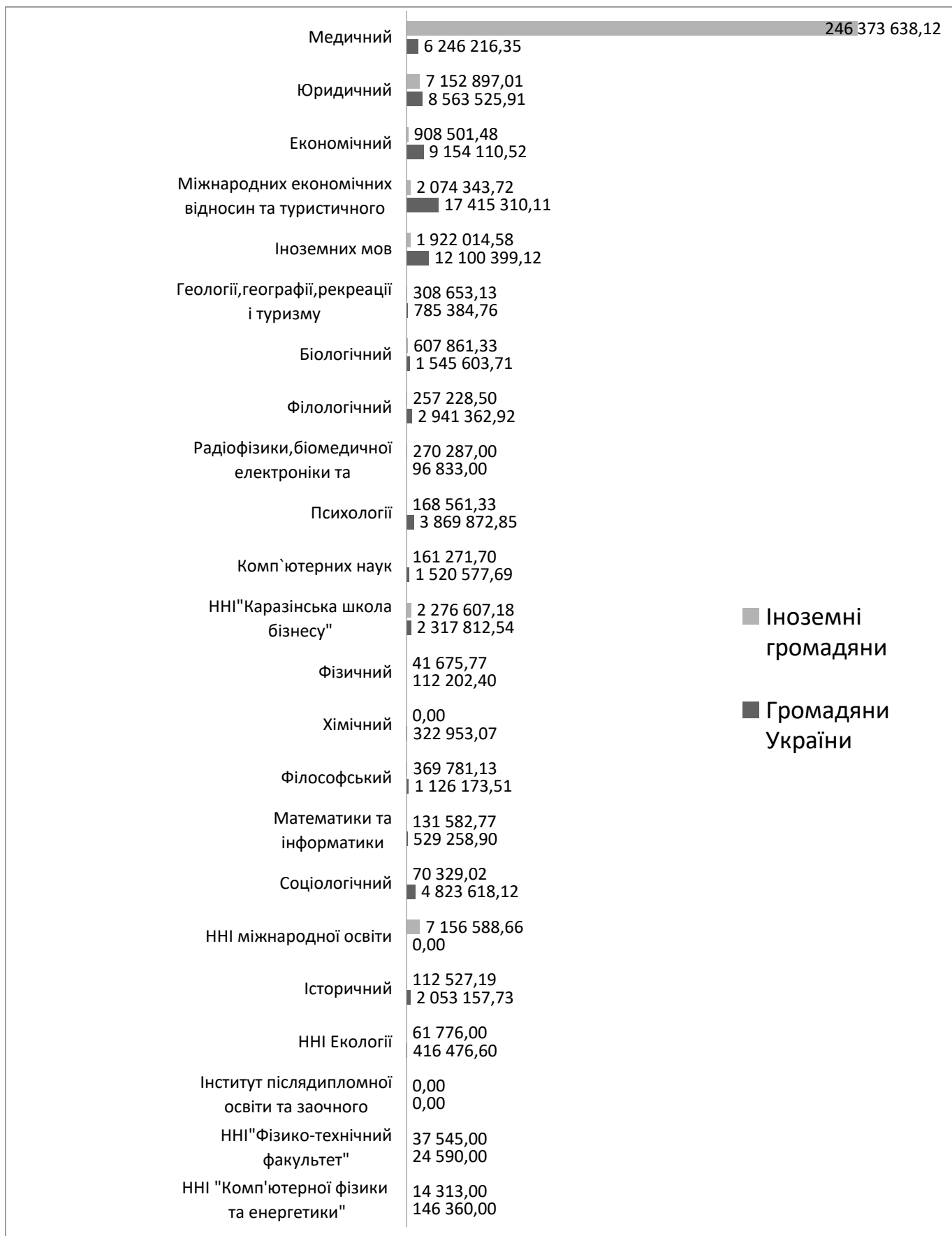
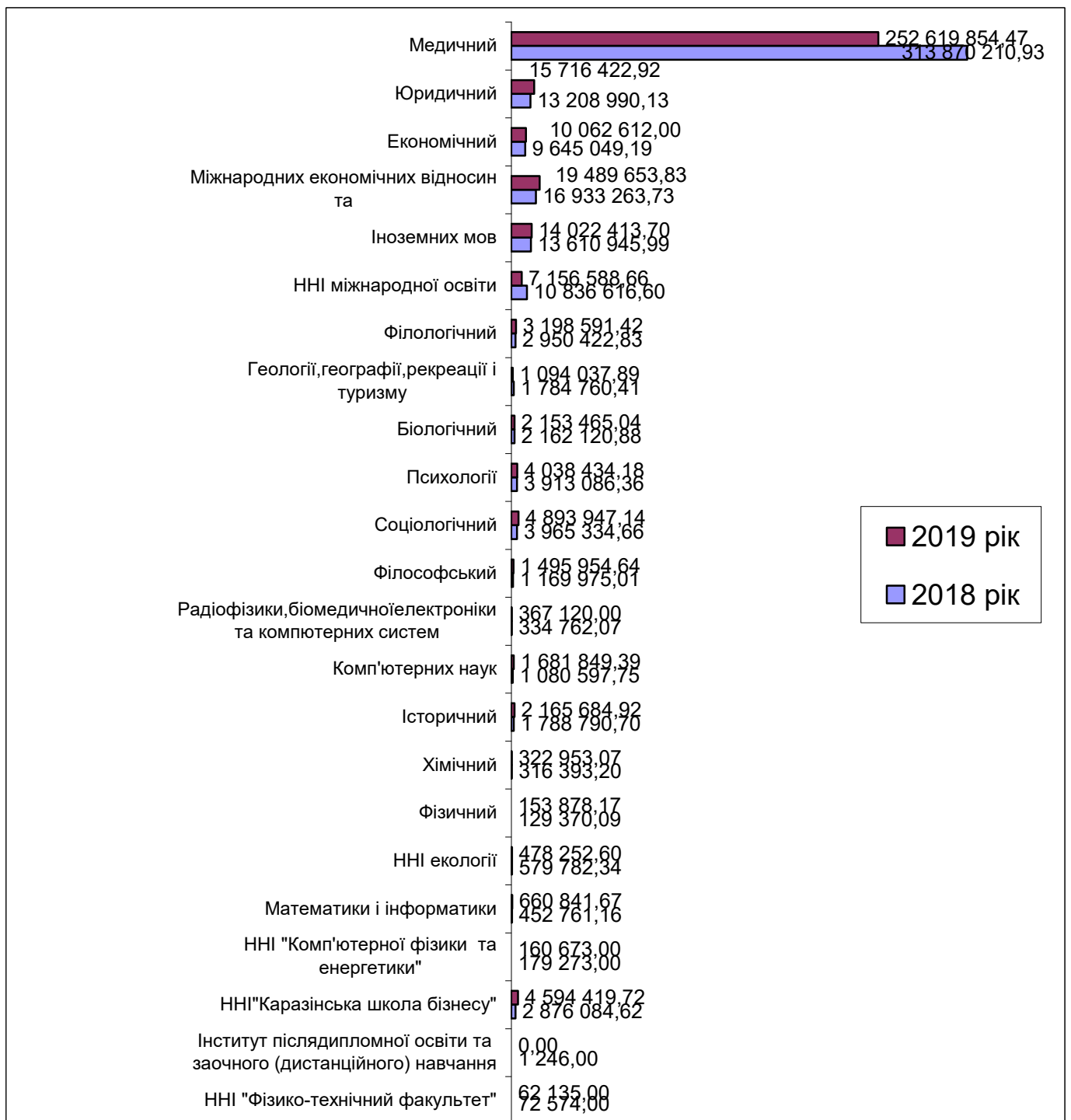

Рис. 11.5. Надходження коштів у 2019 році (грн)

Рис. 11.6. Надходження коштів за навчання у 2019 році в порівнянні з 2018 роком (грн.)

ХІІ. ВИКОНАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНОК ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ, А ТАКОЖ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ

Протягом 2019 року адміністрація університету разом із профспілками дбала про посилення соціального захисту працівників університету. Прийнято зміни та доповнення до Колективного договору на 2015–2019 роки, які відображують економічні реалії теперішнього часу.

Узгоджено «Комплексні заходи з охорони праці та техніки безпеки у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на 2019 рік» в обсязі 933,3 тис. грн. Щорічно проводиться атестація робочих місць з важкими та шкідливими умовами праці, за результатами якої працівники отримують надбавки до заробітної плати, додаткові відпустки до 7 календарних днів, спецхарчування та інше. На атестацію робочих місць витрачено майже 28 тис. грн.

Співробітники, які працюють у шкідливих умовах, щорічно проходять медогляд: у 2019 році на це виділено 140 тис. грн.

Здійснюється підвищена оплата за роботи у важких та шкідливих умовах. У разі шкідливих умов праці працівники мають право на скорочену тривалість робочого тижня. За результатами проведеної атестації робочих місць умови праці можуть бути визнані особливо важкими й особливо шкідливими. Таким співробітникам встановлено доплату до посадового окладу у розмірі до 24 %, додаткову відпустку, скорочено тривалість робочого тижня. За звітний період такі доплати склали 1,25 млн. грн.

Велика увага приділяється економічному стимулюванню якісної та напруженої праці: за звітний період надбавок та доплат працівникам виплачено 39,056 млн грн; премій – 16,89 млн грн.

Окремо потрібно відзначити виплату премій за досягнення у виконанні завдань Програми розвитку. За цими показниками виплачено 2,184 млн грн.

Виплати за почесні звання «Заслужений діяч науки», «Заслужений майстер спорту» склали 313 тис. грн.

Великою повагою користуються наші ветерани: до знаменних дат ветеранам другої світової війни та учасникам АТО виплачено премій у сумі 125,0 тис. грн, а з профбюджету – 15,0 тис. грн; заохочення до ювілеїв склали понад 587 тис. грн.

На матеріальну допомогу співробітникам виділено 2,227 млн. грн., а з профбюджету – 800 тис. грн.

Під контролем адміністрації і профспілок постійно перебуває і організація громадського харчування в університеті. Адміністрація веде конструктивний діалог з орендарями пунктів харчування щодо оптимізації цін та розширення асортименту.

Не залишається поза увагою організація лікування та відпочинку співробітників університету. Надано дотації з профспілкового бюджету до 35 санаторних путівок.

До дитячих оздоровчих таборів видано 81 путівку.

Працівники університету та члени їхніх сімей отримали 204 путівки до спортивно-оздоровчого табору «Фігурівка».

Співробітники університету також мають змогу влітку відпочити із сім'ями на морському узбережжі Одеської області (Затока, Лузанівка). Із цією метою видано 73 путівки.

Соціально-економічний захист та підтримка осіб, які навчаються в університеті, здійснюються відповідно до Угоди між адміністрацією університету та первинною профспілковою організацією студентів, аспірантів і докторантів. Угода затверджується конференцією трудового колективу університету.

Основними напрямками роботи із підтримки осіб, які навчаються в університеті, були соціальний захист, поліпшення побутових умов у гуртожитках, організація оздоровлення та відпочинку студентів, аспірантів і докторантів.

Відповідно до Постанови КМУ №1050 від 28.12.16 р. та рішення Вченої ради університету створено стипендіальну комісію, більш ніж 50 % якої складають студенти, з числа представників студентського самоврядування і профспілкового комітету студентів. Представники від студентських організацій висувають клопотання про призначення рейтингових балів за досягнення у науковій, науково-технічній та громадській діяльності університету для розгляду на засіданні стипендіальної комісії.

За рахунок коштів, отриманих від розміщення тимчасово вільних бюджетних коштів університету на вкладному (депозитному) рахунку у банку, протягом звітного періоду було виплачено:

- матеріальну допомогу малозабезпеченим студентам і аспірантам, студентам із числа дітей-сиріт, інвалідів і чорнобильців, а також матеріальну допомогу на оздоровлення – на загальну суму 23 тис. 445 грн;

- премії студентам і аспірантам за успіхи у навчанні, активну участь у науковій, громадській та спортивній діяльності, публікації у виданнях, що індексуються наукометричною базою Scopus (Web of Science), перемогу у наукових та творчих конкурсах – на загальну суму 458 тис. 426 грн.

За рахунок коштів університету здійснювалися виплати студентам-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування (у віці 18-23 років), на придбання навчальної літератури на загальну суму 630 тис. 120 грн.

За рахунок коштів первинної профспілкової організації студентів, аспірантів і докторантів університету здійснювалися виплати у зв'язку з тяжким матеріальним становищем, з метою заохочення за активну громадську діяльність, а також виплати на оздоровлення студентів на загальну суму 179 тис. 750 грн.

Відповідно до наказу ректора університету про сплату за проживання в гуртожитках, всі мешканці гуртожитків, які мають право на пільги отримують знижку на проживання у розмірі від 50 до 100 %.

1 200 студентів, які не мають права на пільги, за підтримки адміністрації університету та консультаційної допомоги профкому оформили необхідні документи для отримання субсидій.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності профспілкової організації та адміністрації університету є організація оздоровлення та відпочинку осіб, які навчаються. Під час зимових та літніх канікул профкомом було організовано відпочинок на узбережжі Чорного моря та Закарпатті для 118 студентів з університету. Також 17 студентів мали змогу отримати дотації та виплати на путівки для оздоровлення у спортивно-оздоровчому таборі "Фігурівка" на загальну суму 15 тис. 450 грн за рахунок первинної профспілкової організації.

7 006 студентів, завдяки зусиллям профспілкової організації, станом на грудень 2019 року були забезпечені пільговим проїздом у міському електротранспорті. На сьогодні триває оформлення пільгових карток E-ticket для всіх охочих.

Восени стартував вже четвертий сезон соціального профспілкового проєкту "Karazin Student's Card", який надає змогу заощаджувати студентам університету (у разі отримання послуг та придбання товарів у більш ніж 100 закладах м. Харкова. Протягом звітнього періоду до проєкту долучилися 1500 студентів з університету.

Традиційно до новорічних свят студенти, які мають дітей, та студенти з числа дітей-сиріт отримують солодкі подарунки від профкому студентів та безкоштовні квитки для відвідування дитячих вистав.

Значну роль у формуванні світоглядної позиції та ціннісних орієнтацій молоді відіграє позанавчальна робота. Протягом звітнього періоду в університеті проводилися різноманітні культурно-просвітницькі заходи «Красуня університету», конкурс творчості першокурсників «Alma-mater», святкування Дня посвяти у студенти та урочистого випускного, Дня Пам'яті та примирення, а також вшанування пам'яті загиблих під час Другої світової війни. У студентському клубі «Karazin Student Hall» з метою створення умов для вільного розвитку студентів організовувалися заходи для змістовного дозвілля студентів

університету, а саме, конкурси, фестивалі, тематичні виставки, майстер-класи, тренінги, публічні лекції, відеолекторії, концертно-видовищні та культурно-виховні заходи, тощо.

Також протягом звітного періоду посилилася взаємодія профкому з органами студентського самоврядування у напрямку організації культурно-масових заходів для студентів. Профкомом було проведено святкові вечірки у КРЦ «Місто» до Міжнародного Дня студента та Дня народження університету. Студентськими організаціями факультетів та університету проведено святкування Масляної, Днів факультетів, Каразінського зимового балу, літературно-гітарні вечори, кінопокази та зустрічі з такими відомими людьми, як всесвітньо відомий бізнесмен Джек Ма, письменник Юрій Полюхович, гурти «Антитіла» та «О. Торвальд». Було організовано екскурсії пам'ятними місцями України, розповсюджувалися квитки зі знижками до театрів, Харківської філармонії, розважальних місць м. Харкова та на музичні концерти.

Також здійснювалася активна робота з популяризації спорту серед членів профспілки. Вже традиційними стали «Кубки студентського профкому» з п'яти видів спорту (волейбол, баскетбол, настільний теніс, бадмінтон, чирлідінг), проводилися Кубки з боулінгу. Вперше було проведено Кубок студентського профкому з пляжного волейболу.

Серед традиційних напрямів діяльності також можна відзначити випуск Щоденника першокурсника та методичного правового посібника для осіб, які навчаються, – «Пам'ятка студента».

Щороку здійснюються безкоштовний медичний огляд та флюорографічне обстеження студентів у Центрі первинної медико-санітарної допомоги університету.

ХІІІ. ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ

За звітний період господарчими службами університету було вжито низку заходів та здійснено цілеспрямовані роботи, спрямовані на підготовку навчальних корпусів, лабораторій, баз практик та житлового фонду для удосконалення та покращення умов процесу та побуту для студентів університету в період 2019–2020 рр.

Службою головного інженера отримано необхідні дозволи на одержання теплової енергії від Харківських теплових мереж в опалювальний період, виконано поточні ремонти з підготовки систем опалення, електропостачання та водопостачання, водовідведення, газового постачання та вентиляції – на загальну суму 2,2 млн. грн, а саме:

- виконано роботи з повірки контрольно-вимірювальних приладів та лічильників на всіх об'єктах університету на суму 78,0 тис. грн;
- проведено гідравлічні випробування трубопроводів на суму 86,7 тис. грн;
- проведені технічні обстеження обладнання теплових пунктів на суму – 97,0 тис. грн.;
- виконано заміну радіаторів опалення 1277 секцій на суму понад 1,2 млн. грн.;
- здійснено заміну та ремонт запорної арматури в кількості 1 000 одиниць на суму – 200,0 тис. грн;
- ремонт іншого устаткування та допоміжного обладнання виконано на суму 500,0 тис. грн.

Порівняно з минулим роком на підготовку до зимового періоду було витрачено 2,1 млн. грн, що майже на 250,0 тис. грн більше ніж у 2018 р.

Службою головного механіка виконувалися профілактичні та ремонтні роботи, вживалися заходи стосовно належного утримання ліфтового господарства на загальну суму понад 811,0 тис. грн, а саме:

- виконано технічне обслуговування ліфтів на суму 199,9 тис. грн;

- здійснено повний та частковий огляди вантажно-підйомного обладнання на суму – 199,0 тис. грн;

- інших робіт виконано на суму 411,0 тис. грн.

За період підготовки до осінньо-зимового періоду службою головного енергетика було виконано електромонтажні роботи в аудиторіях, на кафедрах, в лабораторіях та інших приміщеннях, де проводився поточний та капітальний ремонт. У процесі виконання цих робіт були замінені дроти електричних мереж, кабелі живлення, електричні шафи, електроосвітлювальна та захисна апаратури. Постійно проводиться заміна ламп розжарювання на енергозберігаючі світлодіодні. Виконані профілактичні та ремонтні роботи. Обсяг виконаних робіт склав понад 695,0 тис. грн.

Згідно з чинною Програмою з енергозбереження в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на період 2017–2022 р.р. упродовж 2019 року проведені заходи та роботи, пов'язані з модернізацією та заміною застарілого енергоємного обладнання, впровадженням нових, сучасних технологій на енергетичних об'єктах та інженерних мережах університету. Зокрема, виконано роботи відповідно до проекту:

- облаштування нової газової котельні (вул. Вальтера, 14-А) на суму 13,8 млн. грн;

- капремонт теплового пункту гуртожитку № 9 (вул. Свободи, 51) на суму 522,0 млн грн.

Роботи, пов'язані з капітальним ремонтом та реконструкцією:

- заміна теплового вводу системи опалення в Головному навчальному корпусі (майдан Свободи, 4) на суму 187,0 тис. грн;

- реконструкція трубопроводів теплопостачання від теплової камери до корпусу (майдан Свободи, 4) на суму 400,0 тис. грн;

- капремонту внутрішньої системи опалення навчального корпусу фізико-технічного факультету (проспект Курчатова, 31) на суму 760,0 тис. грн.

Загальна сума витрат службою головного інженера склала понад 20,2 млн грн, що на 5,5 млн грн більш ніж у 2018 році.

Придбано палива для твердопаливних котлів у кількості 82,0 т, що покриває потреби на опалювальний період.

На заходи з протипожежної безпеки у 2019 році витрачено понад 870,8 тис. грн. А саме:

- проведено вогнезахисну обробку дерев'яних конструкцій горищних приміщень об'єктів університету (лабораторія водних організмів біологічної станції, Каразінського ліцею, Північного навчального корпусу (майдан Свободи, 6), СОТ «Фігурівка», НДІ Астрономії, філії ЦНБ – вул. Університетська, 23);

- здійснено монтаж автоматичної системи пожежогасіння на хімічному факультеті;

- придбано та розподілено між об'єктами університету 303 вогнегасники, проведено технічне обслуговування 1 055 штук вогнегасників на об'єктах університету;

- укладено договір на обслуговування автоматичної пожежної сигналізації на об'єктах університету;

- здійснено перевірку пожежних кранів на об'єктах університету (навчальні корпуси за адресами: вул. Мироносицька, 1, проспект Курчатова, 31, гуртожитки №№ 2, 6, 7, 10, 11.

Відділом капітального будівництва, реконструкції та поточного ремонту виконано робіт усього на суму 61 941,43 тис. грн, в тому числі робіт із капітального та реставраційного ремонту 40 807,51 тис. грн:

- Головний навчальний корпус (майдан Свободи, 4) – 799,66 тис. грн (проект ремонту навчально-тренувального залу кафедри виховання корпусу № 8);

- Північний навчальний корпус (майдан Свободи, 6) – 2 696,50 тис. грн (приміщення аудиторії та коридору першого поверху корпусу № 1; відновлення перекриття між 2 і 3 поверхом, навчально-тренувальний зал кафедри фізичного виховання корпусу № 2; вузол керування системою опалення та входні двері корпусу №3);

- капітальний ремонт гуртожитків №№2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, гуртожитку радіофізичної обсерваторії на суму 11 695,34 тис. грн., в тому числі:

- гуртожиток №2 – 988,50 тис. грн.;
- гуртожиток №4 – 2 712,91 тис. грн.;
- гуртожиток №5 – 407,80 тис. грн.;
- гуртожиток №7 – 1 417,27 тис. грн.;
- гуртожиток №9 – 2 016,87 тис. грн.;
- гуртожиток №10 – 1 417,71 тис. грн.;
- гуртожиток №11 – 1 273,76 тис. грн.
- гуртожиток радіофізичної обсерваторії – 1 460,52 тис. грн.

Інші об'єкти університету – 25 616,01 тис. грн:

- філія ЦНБ (вул. Університетська, 23) – ремонт горищного простору – 1 169,73 тис. грн.;
- навчальний корпус (вул. Мироносицька, 1) – ремонт покрівлі – 5 483,75 тис. грн.;
- музей (вул. Тринклера, 8/5 – проєкт ремонту покрівлі – 249,75 тис. грн.;
- НДІ Астрономії – внутрішні оздоблювальні роботи та утеплення фасаду музею в адміністративній будівлі – 2 090,09 тис. грн.;
- урочище Фігурівка – ремонт туалету, мереж та їдальні – 1482,08 тис. грн.;
- біобазу Гайдари – ремонт покрівлі, заміна вікон, ремонт вхідних груп-їдальня; інженерної мережі, благоустрій прилеглої території – 3 217,66 тис. грн.;
- вул. Маліновського, 5Б – ремонт боксів, стін, покрівлі та віконних прорізів адміністративної будівлі, 2-й поверх будівлі лабораторії – 1 379,90 тис. грн.;
- спорткомплекс «Каразінський» - ремонт огорожі, залу боксу та рингу – 2 700,87 тис. грн.;

- тенісні корти – утеплення фасаду – 1 467,42 тис. грн.;
- навчальний корпус фізико-технічного факультету (пр. Курчатова, 31) – утеплення стелі актового залу та благоустрій прилеглої території – 2 345,22 тис. грн.;
- Ботанічний сад (вул. Клочківська, 52) – заміна вікон, ремонт приміщень 1 та 2 поверху адміністративної будівлі; система опалення оранжерейного комплексу) – 2918,54 тис. грн.;
- Ботанічний сад (вул. От. Яроша, 24) – облаштування еколого-освітньої стежки (субвенція) – 826,09 тис. грн.;
- їдальні (вул. Вальтера, 14А) – ремонт покрівлі – 285,60 тис. грн.

Із поточного ремонту навчальних корпусів та гуртожитків в університеті виконано робіт на суму 636,08 тис. грн, у тому числі:

- Північний навчальний корпус (майдан Свободи, 6) – 171,75 тис. грн.;
- гуртожиток № 9 – 464,33 тис. грн.

Також виконано роботи з реконструкції системи теплопостачання з облаштуванням котельні у будівлі за адресою вул. Вальтера, 14А на суму 10 499,24 тис. грн. . Прийнято 15 будиночків у комплекті для Біологічної станції університету на суму 9 998,60 тис. грн. Обсяг коштів, які освоєно у 2019р. порівняно 2018 р. збільшився на 14 229,76 тис. грн, або на 23%.

Ремонтно-будівельною службою університету виконано робіт на загальну суму понад 10,3 млн. грн. У тому числі:

- власними зусиллями відремонтовано 117 приміщень майже на всіх факультетах та в підрозділах університету, спортивно-оздоровчому таборі «Фігурівка» та гуртожитків № 2, №5 – на суму 3,7 млн. грн.
- із залученням підрядних організацій виконано робіт на суму майже 6,6 млн. грн. Це навчальні корпуси за адресами: майдан Свободи, 4, 6, вул. Мироносицька, 1, просп. Курчатова, 31, гуртожитки №№ 2, 10, Музей природи, будівля тенісних кортів, склад за адресою вул. Клочківська, 50, будівля філії ЦНБ, лабораторний корпус та пасажний павільйон НДІ Астрономії.

Порівняно з минулим роком робіт виконано менше на 1,96 млн. грн.

Господарчою службою упродовж 2019 року щоденно проводилася цілеспрямована робота з підтримання належного стану приміщень університету та прилеглої до будівель території. У поточному навчальному році проведено заміну старих металевих контейнерів на нові стандарти «євро» (70 одиниць). За рік зібрано і вивезено 8,0 тис. м³. побутових твердих відходів, 250 м³ будівельних відходів. Заасфальтовано понад 1,2 тис. м² прилеглої території на загальну суму 970,0 тис. грн.

У щорічному двомісячнику (квітень-травень) Всеукраїнської акції «За чисте довкілля» взяли участь понад 1 200 працівників та студентської молоді університету. Було приведено до належного санітарного стану закріплені за університетом території, у тому числі – навчальних корпусів, гуртожитків, Ботанічного саду та баз практик. Прибрано 92 га територій, висаджено 30 хвойних порід та 135 кущів. Засіяно багаторічною травою газонів і квітників – 980 м². До ювілею університету у листопаді поточного року висаджено 215 дерев (дуб, ялини, яблуні, туї).

Відповідно до заявок відділи і кафедри факультетів університету були забезпечені офісними меблями на суму понад 250,0 тис. грн.

Для матеріального забезпечення умов комфорту в освітньому процесі господарчою службою витрачено понад 900,00 тис. грн, у тому числі закуплено миючі засоби, господарчий інвентар та інше.

Автотранспортним підрозділом освоєно понад 3,4 млн. грн на закупівлю паливно-мастильних матеріалів, запчастин тощо. Списано 6 автомобілів, строки експлуатації яких завершилися. Придбано три нові автомобілі вартістю понад 3,5 млн. грн.

Згідно з наказом МОН України та НАН України № 918/475 від 16.08.2018 р. про передачу об'єкту за адресою проспект Курчатова, 29, проведено роботи з освоєння та налагодження умов утримання господарства, в тому числі електричного забезпечення його життєдіяльності в зимовий період із

метою забезпечення безперервного освітнього процесу й проведення практики для студентів медичного факультету.